

ยุทธศาสตร์การทำงานร่วมกันในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

คู่มือนี้พนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2564

**STRATEGIES FOR COLLABORATIVE GARBAGE MANAGEMENT OF
RAYONG PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION**

**BY
PHAIRAS TUBTIM**

**A DISSERTATION SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF DOCTOR OF PHILOSOPHY IN PUBLIC ADMINISTRATION
INSTITUTE OF PUBLIC ADMINISTRATION AND PUBLIC POLICY**

GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2021

คุษฎีนิพนธ์เรื่อง

ยุทธศาสตร์การทำงานร่วมกันในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

โดย

ไพรัช ทับทิม

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2564

ศ.(กิตติคุณ) ดร.สุเทพ เชาวลิต
ประธานกรรมการสอบ

ศ.ดร.สุภชัย ยาวะประภาส
กรรมการ

รศ.ดร.จีระ ประทีป
กรรมการ

รศ.ดร.ชนิดา จิตตรุทธะ
กรรมการ

รศ.ดร.ปธาน สุวรรณมงคล
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผศ.ร.ต.หญิง ดร.วรรณิ์ สุขสาตร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

9 สิงหาคม 2564

Dissertation entitled

**STRATEGIES FOR COLLABORATIVE GARBAGE MANAGEMENT OF
RAYONG PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION**

by
PHAIRAS TUBTIM

was submitted in partial fulfillment of the requirements
for the degree of Doctor of Philosophy in Public Administration

Rangsit University
Academic Year 2021

Prof. Suthep Chaovalit, Ph.D.
Examination Committee Chairperson

Prof. Supachai Yavaprabhas, Ph.D.
Member

Assoc.Prof. Chira Prateep, Ph.D.
Member

Assoc.Prof. Chanida Jittaruttha, Ph.D.
Member

Assoc.Prof. Pathan Suvanamongkol, Ph.D.
Member and Advisor

Approved by Graduate School

(Asst.Prof.Plт.Off. Vanee Sooksatra, D.Eng.)

Dean of Graduate School

August 9, 2021

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ปธาน สุวรรณมงคลและรองศาสตราจารย์ ดร.จุมพล หนิมพานิช ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำในการศึกษา แนะนำแหล่งการค้นหาค้นหาข้อมูลวิจัยครั้งนี้ และเขียนคชฎินิพนธ์นี้ เป็นอย่างดียิ่ง ขอขอบคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ยาวะประภาส คณบดีสถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ และคณาจารย์ คณะกรรมการสอบป้องกันคชฎินิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อคชฎินิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณเพื่อนๆ เครือข่ายคนทำงานจังหวัดระยอง ที่ได้ให้การช่วยเหลือในการเข้าถึงสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดการสิ่งแวดล้อมและขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

ขอขอบคุณเพื่อนๆ น้องๆ ในสำนักข่าวกรองแห่งชาติที่ได้ช่วยเหลือสนับสนุนข้อมูลปัญหาด้านการจัดการขยะ

ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ ปรป.รุ่น 9 ที่ได้ประสานงานและแนะนำให้รู้จักผู้ที่ให้ข้อมูลการบริหารจัดการด้านขยะ และสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง และที่สำคัญที่สุดคือขอขอบคุณคุณแม่ต้อง ทับทิม และครอบครัวที่เป็นกำลังแรงใจ จนทำให้การเขียนคชฎินิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องและให้ความช่วยเหลือในการศึกษาวิจัยนี้ทุกท่านซึ่งไม่สามารถกล่าวถึงได้ทั้งหมด

ไพรัช ทับทิม

ผู้วิจัย

5806810 : ไพรัช ทับทิม
 ชื่อคุณิพนธ์ : ยุทธศาสตร์การทำงานร่วมกันในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วน
 จังหวัดระยอง
 หลักสูตร : ปรัชญาคุณิพนธ์จิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ปธาน สุวรรณมงคล

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืนของ
 องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง และบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการ
 บริหารจัดการขยะ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการ
 บริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืน จังหวัดระยองกับภาคส่วนอื่น ๆ

วิธีการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) วิธีเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ
 (Quantitative Method) และวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจากเอกสาร
 ต่างๆ ในการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบ
 วงจร ตั้งอยู่หมู่ 3 ต.น้ำคอก อ.เมือง จ.ระยอง และสร้างสถานที่ทิ้งขยะอีก 3 จุด ได้แก่ อ.แกลง
 อ.ปลวกแดง และ อ.มาบตาพุดเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ นำขยะมาทิ้ง จากนั้น
 องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจะเก็บขนมายังศูนย์กำจัดขยะฯ ต่อไป

องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเป็นหน่วยงานหลักและประสานงานกับทุกหน่วยงานที่
 เกี่ยวข้องที่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะ ในรูปของคณะ
 กรรมการบริหารจัดการขยะเพื่อให้บริการแนวทางในการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยองอย่าง
 ชัดเจน 2) ปัจจัยที่ทำให้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการ
 ขยะได้อย่างยั่งยืน คือ ปัจจัยภาวะผู้นำ ปัจจัยทางการเมือง และปัจจัยการทำงานร่วมกันของภาคส่วน
 ต่าง ๆ ระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกับภาคส่วนอื่น ๆ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและ
 ส่วนท้องถิ่น ทำให้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองสามารถบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยองได้
 อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

(คุณิพนธ์มีจำนวนทั้งสิ้น 162 หน้า)

คำสำคัญ : การทำงานร่วมกัน, ยุทธศาสตร์, ปัจจัยความสำเร็จ, การพัฒนาอย่างยั่งยืน

5806810 : Phairas Tubtim
 Dissertation Title : Strategies for Collaborative Garbage Management of Rayong Provincial Administrative Organization
 Program : Doctor of Philosophy in Public Administration
 Dissertation Advisor : Assoc.Prof. Pathan Suvanamongkol, Ph.D.

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the sustainable waste management of Rayong Provincial Administrative Organization and the role of Rayong Provincial Administrative Organization in waste management, and 2) to study the success factors of the Rayong Provincial Administrative Organization in sustainable waste management, Rayong Province and other sectors.

The research was conducted using a qualitative research method through data collection and analysis of the data from interviews with relevant agencies and documents concerning waste management of local government organizations.

The results of the research revealed that Rayong Provincial Administrative Organization constructed a comprehensive waste disposal center located at Moo 3, Nam Kok Subdistrict, Mueang District, Rayong Province, and built another 3 waste disposal sites, namely Klaeng District, Pluak Daeng District, and Map Ta Phut District, in order that various local government organizations could dispose of garbage. After that the Rayong Provincial Administrative Organization would collect garbage to the waste disposal center.

Rayong Provincial Administrative Organization is the main unit and coordinates with all relevant agencies in order that these agencies could participate in waste management cooperation in the form of the Waste Management Committee to clearly understand the waste management guidelines of Rayong Province. Moreover, the factors making the Rayong Provincial Administrative Organization successful in sustainable waste management were the leadership factor, political factor and the co-operation factor of various sectors in which the Rayong Provincial Administrative Organization and other sectors worked together in terms of Central, regional and local sectors. This allowed the Rayong Provincial Administrative Organization to manage waste in Rayong province efficiently and sustainably.

(Total 162 pages)

Keywords: Cooperation, Strategic, Success factor, Sustainable Development

Student’s Signature Dissertation Advisor’s Signature

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ		ก
บทคัดย่อภาษาไทย		ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ		ค
สารบัญ		ง
สารบัญตาราง		ช
สารบัญรูป		ซ
บทที่ 1	บทนำ	1
	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	1.2 คำถามหลักในการวิจัย	5
	1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
	1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย	6
	1.5 ขอบเขตของการวิจัย	7
	1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	7
	1.7 นิยามศัพท์	8
บทที่ 2	แนวคิด ทฤษฎี และ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
	2.1 แนวคิด ทฤษฎีการทำงานร่วมกัน	10
	2.2 แนวคิด ทฤษฎีการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม	20
	2.3 แนวคิด ทฤษฎีการบริหารจัดการขยะ	35
	2.4 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำ	41
	2.5 แนวคิด ทฤษฎีการพัฒนาอย่างยั่งยืน	45
	2.6 แนวคิด ทฤษฎีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม	75
	2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะ	78
บทที่ 3	วิธีการดำเนินการวิจัย	83

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.1 การกำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลวิจัย	83
3.2 เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล	85
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	85
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	86
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	87
4.1 การบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง และบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะ	87
4.2 การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง	100
4.3 วิธีกำจัดขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง	105
4.4 การบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยอง การแปลงพลังงานขยะให้เป็นพลังงานไฟฟ้า	111
4.5 ปัจจัยความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืน	113
4.6 ยุทธศาสตร์การทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกับภาคส่วนต่างๆ	121
4.7 สรุป	140
บทที่ 5 สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ	143
5.1 การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองและบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการจัดการขยะ	143
5.2 ปัจจัยความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการจัดการขยะอย่างยั่งยืน	146
5.3 ยุทธศาสตร์การทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองปัจจุบัน	147
5.4 อภิปรายผลการวิจัย	148

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.5 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ระยอง	151
5.6 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	153
บรรณานุกรม	155
ประวัติผู้วิจัย	162

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	เปรียบเทียบการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับการบริหารราชการ แบบมีส่วนร่วม	34
2.2	จำนวนโครงการและวงเงินภายใต้แผนงานพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาค ตะวันออก	70
4.1	แสดงปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ จังหวัดระยอง	88
4.2	แสดงปริมาณขยะที่เก็บขนได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระยอง	92
4.3	แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดระยอง	96
4.4	แสดงการคาดการณ์ขยะที่จะเกิดขึ้นในจังหวัดระยองอีก 20 ปีในอนาคต	96
4.5	แสดงการวิเคราะห์การบริหารจัดการขยะขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด ระยอง	137

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย	6
2.1	การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในระดับจังหวัด	23
2.2	Global Reach กระแสโลกาภิวัตน์ การรวมกลุ่มภูมิภาค	23
2.3	ระดับการเพิ่มขึ้นในการมีส่วนร่วมของประชาชน	26
2.4	การเชื่อมโยงและเครือข่ายภาคประชาสังคม	27
2.5	หน่วยงานมีการปรับเปลี่ยน	29
4.1	แนวโน้มปริมาณขยะในพื้นที่พัฒนาภาคอุตสาหกรรม จังหวัดระยอง	97

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ขยะ เป็นปัญหาของทุกประเทศทั่วโลก ที่นับวันจะมีจำนวนมากขึ้น เป็นผลมาจากขาดการบริหารจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ ขาดการทำงานร่วมกันของภาคส่วนต่าง ๆ ประกอบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ไม่มีพื้นที่ในการกำจัดขยะ จึงทำให้เกิดปัญหาขยะล้นเมือง ที่ผ่านมามีการปรับทัศนคติเกี่ยวกับการนำขยะมาใช้ใหม่ นำขยะมาเพิ่มมูลค่า สร้างรายได้ให้กับประชาชนทั่วไป แต่การบริหารจัดการขยะ เป็นหน้าที่โดยตรงของหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่ต้องบริหารจัดการสาธารณะในท้องถิ่น โดยตรงตามพระราชบัญญัติ แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้การบริหารจัดการขยะไม่สามารถที่จะกำจัดขยะได้อย่างทันทั่วถึงต่อการเกิดขยะในพื้นที่แต่ละวัน ทำให้ขยะเกิดการตกค้างในพื้นที่ส่วนที่เหลือไม่ได้รับการกำจัด ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม เกิดการเน่าเหม็นของขยะที่ตกค้าง รวมถึงขยะที่เป็นสารเคมี อันตรายปนเปื้อนอยู่ร่วมด้วยที่มาจากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ ปัจจุบันมีแนวโน้มของขยะที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ ประกอบกับปัจจุบันมีการขยายเมืองและชุมชนเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก พฤติกรรมการบริโภคของประชาชนเปลี่ยนแปลงไป มีการใช้บรรจุภัณฑ์ที่ฟุ่มเฟือยมากขึ้น ทำให้อัตราการเกิดขยะมากขึ้น รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวเป็นปัญหาที่ทำให้เกิดขยะ โดยเฉพาะฤดูกาลท่องเที่ยวหรือที่มีวันหยุดราชการติดต่อกันหลายวัน มีการเดินทางท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดปัญหาขยะเพิ่มมากขึ้น

ขยะที่พบในปัจจุบัน ได้แก่ พลาสติก โฟม กระจก แก้ว และ สารเคมีต่าง ๆ ตามบรรจุภัณฑ์ของแต่ละยุคสมัยนั้น ๆ ของการบริโภค เมื่อขยะที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ความจำเป็นของการบริหารจัดการขยะต้องใช้วิธีการจัดการที่ถูกต้องและเหมาะสม วิกฤตปัญหาขยะจึงถือเป็นภารกิจที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เนื่องจากทวีความรุนแรงมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีการขยายตัวของชุมชน มีการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และมีการพัฒนาเทคโนโลยี ส่งผลต่อการบริโภคที่สูงขึ้น ปริมาณขยะจึงเพิ่มขึ้นด้วย แต่การบริหารจัดการขยะไม่สามารถที่จะกำจัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและครบวงจร ที่ผ่านมามีการกำจัดขยะได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

สถานการณ์ขยะในประเทศไทยปี 2561 (กรมควบคุมมลพิษ, 2561) พบว่าประเทศไทยมีขยะรวมกันทั่วทั้งประเทศมากถึง 27) 93 ล้านตัน/ปี หรือคิดเป็นปริมาณขยะ 76,520 ตัน/วัน เฉลี่ยคนไทยทิ้งขยะต่อคนประมาณ 1) 15 กิโลกรัม/คน โดยจังหวัดระยองมีปริมาณขยะมากถึง 967) 8 ตัน/วัน ดังนั้น ขยะจึงเป็นปัญหาที่สร้างความรำคาญให้กับประชาชนในพื้นที่ของจังหวัดระยอง รวมถึงการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี เป็นส่วนกระตุ้นให้เกิดการบริโภคมากขึ้นตามจำนวนประชากร ทำให้เกิดปริมาณขยะมากขึ้นเป็นเงาตามตัว ทำให้เห็นจำนวนขยะมหาศาล ที่รอการแก้ไขปัญหาขยะอย่างยั่งยืน ในขณะที่เวียนกันอัตราการบริหารจัดการขยะอย่างถูกหลักวิชาการ และการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ไม่สามารถกำจัดขยะได้ทันต่อปริมาณการเกิดขยะและสถานที่กำจัดขยะมีไม่เพียงพอ

ปัญหาขยะ ที่เกิดขึ้นในห้วงระยะเวลาที่ผ่านมา รัฐบาลได้กำหนดกฎหมาย นโยบายและแผนงาน โครงการต่างๆ มาอย่างต่อเนื่อง เช่น แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะ(พ.ศ. 2559 - 2564) แผนปฏิบัติการประเทศไทยไร้ขยะตามแนวทางประชารัฐ ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 – 2560)และผลิตภัณฑ์ร่าง พ.ร.บ. การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

ปี 2557 รัฐบาลภายใต้การนำของ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีนโยบายกำหนดการแก้ไขปัญหาขยะ เป็นวาระแห่งชาติ โดยเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2557 มีมติเห็นชอบ Roadmap การจัดการขยะและของเสียอันตราย เพื่อลดปัญหาการเกิดขยะหรือของเสียที่เป็นอันตรายที่แหล่งกำเนิด การนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งจะช่วยในการลดต้นทุนการผลิตของภาคการผลิตลดการเกิดขยะ เพื่อให้เกิดการจัดการขยะอย่างยั่งยืน ส่วนขยะที่เหลือจะได้นำไปกำจัดโดยวิธีที่ถูกต้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 290 โดยในห้วงการปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายบัญญัติอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ คือ 1) การจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) การเข้าไปมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกเขตพื้นที่ เฉพาะกรณีที่มีผลกระทบต่อดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของตนเอง 3) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมนอกเขตพื้นที่ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่ และ 4) การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชนในพื้นที่ และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้กับ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ยังกำหนดภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง การทำผังเมือง และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำและทางระบายน้ำ การจัดการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การดูแลรักษาสถานที่สาธารณะ การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง และการจัดการขยะ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 250 บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ อำนาจดูแล และจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติในการจัดทำบริการสาธารณะหรือกิจกรรมสาธารณะใดที่เป็นหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าร่วมดำเนินการกับเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐหรือการมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการจะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าที่ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมหรือมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการก็ได้

จังหวัดระยอง เป็นจังหวัดอุตสาหกรรม เป็นจังหวัดท่องเที่ยว และเป็นจังหวัดเกษตรกรรม ที่มีผลไม้นานาชนิด ทำให้ประชาชนทั่วทั้งประเทศ เดินทางเข้ามาในจังหวัดระยองเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะการอพยพของประชากรที่เข้ามาหางานทำและมาท่องเที่ยว ซึ่งล้วนแต่เป็นปัญหาที่นำพาขยะมายังจังหวัดระยองทั้งสิ้น โดยตั้งแต่รัฐบาลมีแผนงาน โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลของภาคตะวันออก หรือที่เรียกว่าโครงการ Eastern Seaboard ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2524-2529) เรื่อยมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ซึ่งแต่ละแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติต่างก็มีเป้าหมายที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่บริหารจัดการระบบสาธารณะและจัดการสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง โดยแต่ละแผนของการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 9 ถึงฉบับที่ 12 มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) มุ่งเน้นการพัฒนาในเชิง คุณภาพ โดยการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างประหยัดและคุ้มค่าไม่ส่งผล

กระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมรับผิดชอบใน การรักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 -2554) การพัฒนาประเทศพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยยังคงอัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 และแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ให้ความสำคัญต่อการรวมพลังสังคมจากทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมดำเนินการพร้อมทั้งสร้างเครือข่ายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การปฏิบัติ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) เน้นการตั้งรับมากกว่าเชิงรุก โดยเน้นการป้องกันปัญหาจากวิกฤตการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อให้ประชาชนพอมี พอกิน กินดีอยู่ดี และมีคุณภาพชีวิต ที่ดีกว่าเดิม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) เน้นการสร้างความมั่นคงและเข้มแข็งให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งเร่งสร้างสังคมที่มีคุณภาพ โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมมือกันอย่างเข้มแข็ง เพื่อผลักดันให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับการปฏิรูปประเทศที่มุ่งสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับต่างๆ ที่กล่าวมา ล้วนแต่ต้องการให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมร่วมกับภาครัฐ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น

ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นหน่วยงานที่จะต้องดำเนินงานบริการระบบสาธารณะในเรื่องของการจัดการขยะให้กับท้องถิ่นต่างๆ ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำหนดไว้ ดังกรณีของจังหวัดระยอง ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด ต้องมีหน้าที่โดยตรงของการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยอง จึงน่าจะเป็นหน่วยงานที่บริหารจัดการขยะได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ทราบพื้นที่และทราบปัญหาของประชาชนในพื้นที่ของตนเองเป็น

อย่างดี จึงน่าจะเป็นหน่วยงานที่มีความเหมาะสมในการบริหารจัดการขยะอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดการกำจัดขยะอย่างยั่งยืน

แต่การบริหารจัดการขยะ เป็นปัญหาที่ไม่สามารถที่จะดำเนินงานเพียงหน่วยงานเดียว จะต้องอาศัยหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีความรู้เฉพาะด้าน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันของการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยอง ที่ผ่านมามีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยอง ได้แก่ กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน่วยงานในจังหวัดระยอง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในจังหวัดระยอง เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันในการจัดการขยะ โดยทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการทำความเข้าใจร่วมกัน (MOU) ในรูปแบบที่เป็นทางการ มีการวางแผนร่วมกัน ปฏิบัติงานร่วมกัน มีเป้าหมายร่วมกันคือ การบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยองอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเป็นหน่วยงานหลักของการประสานงานอำนวยความสะดวกของการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยองแต่การทำงานร่วมกันดังกล่าวนี้ จำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การทำงานร่วมกันเพื่อทำให้การทำงานร่วมกันมีเป้าหมาย กลยุทธ์ แผนงาน โครงการที่หนุนเสริมซึ่งกันและกัน

ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืนและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับของจังหวัดเป็นพื้นที่ของการศึกษา ที่มีแนวทางการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืน สามารถกำจัดขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้นแบบในการบริหารจัดการขยะให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ โดยมียุทธศาสตร์ความร่วมมือเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในยุทธศาสตร์การบริหารขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

1.2 คำถามหลักในการวิจัย

1.2.1 ในปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีการบริหารจัดการขยะอย่างไร และองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีบทบาทในการบริหารจัดการขยะอย่างไร

1.2.2 ปัจจัยความสำเร็จของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืนคืออะไร

1.2.3 องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองควรมียุทธศาสตร์ความร่วมมือในการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืนอย่างไร

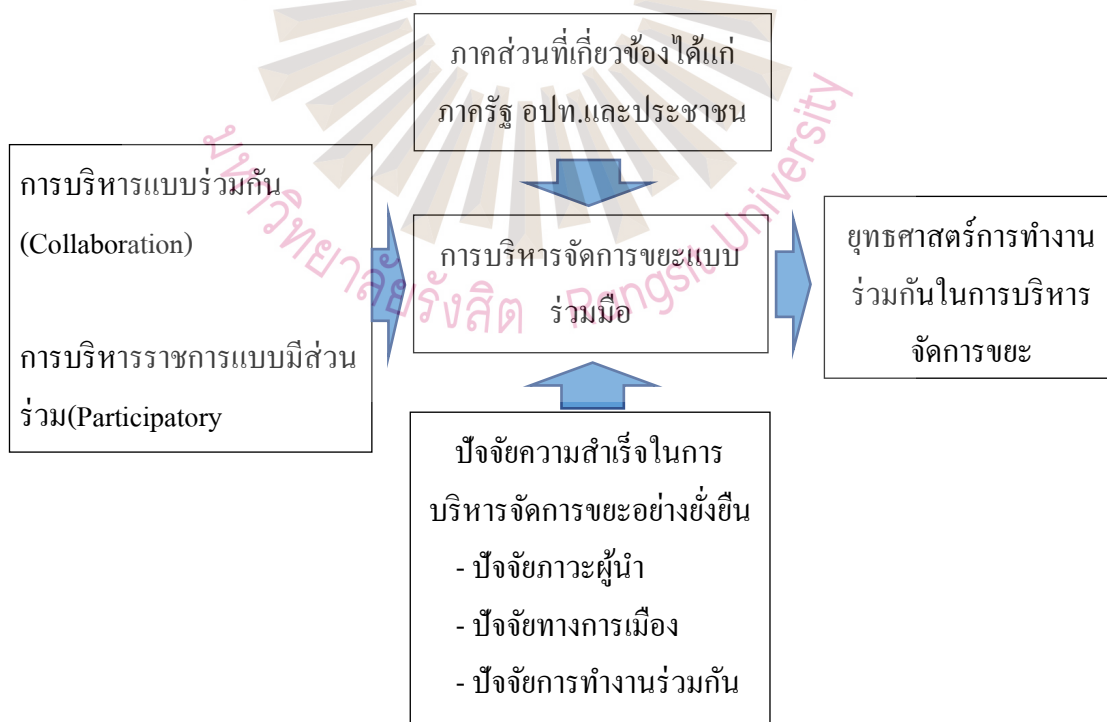
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองและบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะ

1.3.2 เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อเสนอเสนอยุทธศาสตร์ความร่วมมือในการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกับภาคส่วนอื่น ๆ

1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา : ผู้วิจัย, 2562

ผู้วิจัย ใช้ทฤษฎีการบริหารจัดการแบบร่วมกัน (Collaboration Governance) หมายถึง การทำงานร่วมกันของภาคส่วนต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง และการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) หมายถึง การบริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจและปฏิบัติงานร่วมกัน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มาวิเคราะห์ ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ทำให้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการขยะ เช่น ปัจจัยภาวะผู้นำ การเมือง และการทำงานร่วมกัน ทำให้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้มาซึ่งยุทธศาสตร์ของการทำงานร่วมกันกับภาคส่วนอื่นๆ ในการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตเชิงเนื้อหา ศึกษาการบริหารจัดการขยะและบทบาทของขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง และปัจจัยความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืน

1.5.2 ขอบเขตเชิงพื้นที่ ได้แก่ จังหวัดระยอง

1.5.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2562 – เดือนกุมภาพันธ์ 2563 โดยเป็นข้อมูลในช่วงเวลาดังแต่ปี 2550 - 2562

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.6.1 ทำให้ได้ยุทธศาสตร์การทำงานร่วมกันเพื่อเป็นแนวทางให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการระบบบริการสาธารณะ โดยเฉพาะการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ในประเทศ

1.6.2 ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ สามารถนำหลักการของการ ทำงานร่วมกัน สร้างจิตสำนึกให้กับทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะในท้องถิ่นของตนเอง เช่น การกำจัดขยะตั้งแต่ ต้นทาง กลางทาง ปลายทาง พร้อมทั้งสนับสนุนการแปลงขยะให้เป็นทรัพยากร ซึ่งจะเป็นการลดปริมาณขยะที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

1.6.3 ทำให้การบริหารจัดการขยะแบบรวมศูนย์และครบวงจร เป็นการบริหารจัดการขยะที่เหมาะสม สามารถเป็นแนวทางของการบริหารจัดการขยะให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ที่ต้องการเรียนรู้ และการนำขยะมาแปลงให้เกิดประโยชน์ เช่น การนำขยะมาแปลงเป็นพลังงานไฟฟ้าโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาทำให้ขยะให้มีมูลค่าและเกิดประโยชน์ในเวลาเดียวกันซึ่ง เป็นการกำจัดขยะไปในตัวในคราวเดียวกัน

1.7 นิยามศัพท์

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของคำหลักต่างๆ เพื่อมีความเข้าใจตรงกัน ไว้ดังต่อไปนี้

การทำงานร่วมกัน หมายถึง หน่วยงานที่เข้ามาทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง หน่วยงานในจังหวัดระยอง กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในจังหวัดระยอง

ขยะ หมายถึง ขยะหรือของเสีย ได้แก่ เศษอาหาร กระดาษ โฟม พลาสติก ขวด แก้ว โลหะ ฯลฯ และของเสียอันตราย ซึ่งมีแหล่งกำเนิดมาจากครัวเรือน ชุมชน และโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดระยอง เพื่อที่จะรวบรวมนำมากำจัดที่ศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยอง²

ยุทธศาสตร์ หมายถึง เป็นแผนการดำเนินงานที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองร่างขึ้นมาอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีองค์ประกอบต่างๆ สัมพันธ์สอดคล้องกับการพัฒนาจังหวัดระยอง มีเป้าประสงค์ร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการขยะ ก่อให้เกิดการร่วมมือ มีหลักการดีก่อให้เกิดการร่วมคิด มีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง นำไปสู่การบริหารจัดการขยะ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองให้ประสบความสำเร็จ

ปัจจัยความสำเร็จ หมายถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองให้เกิดความยั่งยืน สามารถบริหารจัดการขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสามารถบริหารจัดการเครือข่ายของหน่วยงานที่มีการทำงานร่วมกันกับองค์การบริหาร

ส่วนจังหวัดระยองให้สามารถกำจัดขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพและครบวงจร จนได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตัวอย่างที่บริหารจัดการขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สนองต่อความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำให้คนรุ่นต่อไปในอนาคตต้องไม่เสียความสำคัญ โดยเฉพาะการบริหารจัดการขยะในจังหวัดระยองต้องมีความต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพและครบวงจร สามารถนำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการกำจัดขยะได้อย่างทันสมัย ทันสมัย และทันต่อสถานการณ์การเกิดขยะในแต่ละวัน โดย องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองสามารถจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือมาใช้กำจัดขยะได้อย่างยั่งยืน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่อง ยุทธศาสตร์การทำงานร่วมกันในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ดังนี้

- 2.1 แนวคิด ทฤษฎีการทำงานร่วมกัน (Collaboration)
- 2.2 แนวคิด ทฤษฎีการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (Public Participation Management)
- 2.3 แนวคิด ทฤษฎีการบริหารจัดการขยะ (Waste Management)
- 2.4 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำ (Leadership)
- 2.5 แนวคิด ทฤษฎีการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development)
- 2.6 แนวคิด ทฤษฎี การวิเคราะห์ SWOT Analysis
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิด ทฤษฎีการทำงานร่วมกัน

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่ละประเทศจึงต้องเร่งการพัฒนาโดยเฉพาะเทคโนโลยีของภาคอุตสาหกรรมที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง รวมทั้งการเปิดเสรีทางการค้า ที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศที่จะต้องเร่งพัฒนาคุณภาพของระบบเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมให้ทัดเทียมกับประเทศต่าง ๆ ดังนั้น กระบวนการทำงานร่วมกันหรือการสร้างพันธมิตรทางการพัฒนาระบบเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมเพื่อพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยมีจุดประสงค์คือเป็นการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบันที่จะต้องทำงานร่วมกัน ในการจัดการระบบเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมให้ใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการจัดการสิ่งแวดล้อมจะประสบความสำเร็จได้ หากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีการทำงานร่วมกัน

การทำงานร่วมกัน (Collaboration) เป็นกระบวนการอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคล กลุ่มองค์กร ในการทำงานร่วมกัน เพื่อเกิดความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ การเริ่มต้นในการสร้างการทำงานร่วมกันนั้น เกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น การเผชิญปัญหาาร่วมกัน การแบ่งปันวิสัยทัศน์ร่วมกัน การมุ่งหวังในผลผลิตร่วมกัน เป็นต้น ปัจจัยดังกล่าวนี้ ล้วนเป็นตัวกำหนดการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กร

ความหมายและความสำคัญของการทำงานร่วมกัน (Collaboration)

การทำงานร่วมกัน (Collaboration) ตามความหมายใน New Webster's Dictionary of the English Language (Barquist, 2554) หมายถึง การกระทำของการทำงานร่วมกัน เพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน นอกจากนี้ นักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของการทำงานร่วมกัน ดังนี้

พัทธยา เนตรธรรานนท์ (2540, น.10) ให้ความหมายของการทำงานร่วมกันไว้ว่า หมายถึง การกระทำกิจกรรมใดๆ ในลักษณะของการมีส่วนร่วมริเริ่ม ประสานงาน ช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุน ซึ่งกันและกัน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายในกิจกรรมนั้น

ธีรภัทร แก้วจูนันท์ (2543, น.23) ให้ความหมายการทำงานร่วมกัน หมายถึง พฤติกรรมของบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน ทั้งนี้การทำงานร่วมกันมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความต้องการพื้นฐานบุคคล ไม่ว่าจะเป็นร่างกาย หรือจิตใจ พฤติกรรมการทำงานร่วมกันเกิดจากความร่วมมือประสบความสำเร็จร่วมกัน โดยทุกคนไม่ต้องดำเนินการให้บรรลุจุดหมายเหมือนกัน แต่การที่แต่ละคนต่างดำเนินการไปสู่จุดหมายจะมีผลให้กระบวนการนั้นได้มีผลงานที่น่าพอใจและสามารถบรรลุเป้าหมายของแต่ละคนได้ในรูปแบบการพึ่งพาอาศัยกัน

วุทธิศักดิ์ โภชนุกูล (2554, น.1) ได้ให้ความหมายของการทำงานร่วมกัน ไว้ดังนี้

การทำงานร่วมกัน หมายถึง ความเต็มใจของแต่ละคน ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

การทำงานร่วมกัน หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่ทำร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อไปสู่เป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่ง

การทำงานร่วมกัน หมายถึง การทำงานร่วมกับผู้อื่นในทางต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงาน

การทำงานร่วมกัน หมายถึง บุคคลในหน่วยงานหรือองค์กร ซึ่งทำงานช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยความเต็มใจและบรรลุวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน

ศรัณยพงศ์ เทียงธรรม (2554) ได้ให้ความหมายของ การทำงานร่วมกัน(Collaboration) หมายถึง การทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

Bardach (1998, p.8) ได้ให้ความหมายของการทำงานร่วมกัน หมายถึงการทำกิจกรรมร่วมกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มมูลค่า โดยการทำงานร่วมกันมากกว่าแยกกันทำงาน

วรรณ ประยุกต์วงศ์ และ ปาริณา ประยุกต์วงศ์ (2554, น.48) การทำงานร่วมกัน จะเป็นการบ่มเพาะเมล็ดพันธุ์แห่งความกรุณาในความสัมพันธ์ที่ทำให้ผู้เบิกบาน กระบวนการทำงานร่วมกันเป็น โอกาสให้สมาชิกและผู้นำองค์กรได้รับประสบการณ์ ในวงการธุรกิจได้นำเอาแนวคิดการทำงานร่วมกันเข้าสู่วิธีการทำงาน เพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมการทำงานร่วมกันมากกว่าการแข่งขัน การทำงานร่วมกันเป็นเพียงกลยุทธ์เพื่อการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม แต่สะท้อนถึงกระบวนการทัศนคติของผู้นำองค์กรที่ตระหนักในความจำเป็นของการดำรงอยู่ด้วย การทำงานร่วมกันจะเป็นสิ่งกำหนดลักษณะกระบวนการบริหารว่าเป็นการทำงานพอได้รับคำสั่งหรือการทำงานร่วมกันอภิปรายกลุ่มและตัดสินใจร่วมกัน และได้มีข้อค้นพบที่สำคัญว่า การทำงานร่วมกันอย่างจริงจังจะนำไปสู่การผูกพัน เพิ่มแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ที่ได้ขึ้น

จากความหมายของการทำงานร่วมกันที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า การทำงานร่วมกัน หมายถึง การทำกิจกรรมร่วมกันของบุคคลหรือองค์กร ตั้งแต่ 2 บุคคลหรือองค์กรขึ้นไป โดยมีการสร้างความเข้าใจ ร่วมกำหนดหลักการ ข้อตกลง วางแผนการทำกิจกรรม และการประเมินผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

ประเภทของการทำงานร่วมกัน

นักวิชาการที่ศึกษาทฤษฎีทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร (Interorganization Relationships : IORs) กล่าวถึงประเภทของการทำงานร่วมกัน ดังนี้

Hodge and Anthony (1991, p.29) กล่าวถึงทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร เป็นทฤษฎีที่เน้นการจัดตั้งแวดล้อมเป็นหลักสำคัญ โดยสามารถแบ่งประเภทของการทำงานร่วมกัน ได้เป็น 6 ประเภทดังนี้

1) การทำงานร่วมกันในแนวตั้ง (Vertical Integration) เป็นการทำงานที่เกิดจากการควบรวมกิจการของบริษัท องค์กรแล้วค่อยๆ ซึมซับระบบทีละน้อย ซึ่งรวมในทุกขั้นตอนของกระบวนการผลิต เพื่อเป้าหมายคือ ต้องการควบคุมปัจจัยการผลิต โดยอาจใช้วิธีการควบรวมบริษัท 2 บริษัทขึ้นไปเป็นองค์กรเดียวกัน ต้องการควบคุมการทำงานเองทั้งหมด

2) การทำงานร่วมกันแบบแนวนอน (Horizontal Integration) ได้แก่ การรวมบริษัท องค์กรกับบริษัทหรือองค์กรอื่นที่มีธุรกิจประเภทเดียวกัน ความสามารถในการแข่งขัน

3) การทำงานร่วมกันแบบผนึกกำลัง (Coalitions) ได้แก่ การทำงานร่วมกันจัดตั้งโครงการหรือบริษัทองค์กรร่วมกัน โดยมีการร่วมลงทุนทรัพยากรร่วมกัน (Joint Venture)

4) การทำงานร่วมกันแบบรวมอำนาจบริหารจัดการ (Interlocking Directorates) เป็นการทำงานกับบริษัท องค์กรที่เป็นคู่แข่งกัน ประสิทธิภาพขององค์กร โดยมีคณะกรรมการทั้งทางตรงและทางอ้อม อาจจะมีผู้บริหารมาจากองค์กรอื่นเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

5) การทำงานร่วมกันเพื่อการแลกเปลี่ยน (Reciprocity) ได้แก่ การทำงานร่วมกันเพื่อการแลกเปลี่ยนทรัพยากร โดยการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ตอบแทนระหว่างหน่วยงานหรือองค์กรที่ทำงานร่วมกัน

6) การทำงานร่วมกันแบบสังคมประสาน (Social Interlocking) ได้แก่การทำงานร่วมกันในบริษัท องค์กรที่มีลักษณะของประเภทธุรกิจที่แตกต่างกัน โดยมีการทำสัญญาร่วมกัน

Souder (1993, p.19) ได้ศึกษาประเภทของการทำงานร่วมกัน (Types of Collaborations) สามารถจำแนกได้ 3 ประเภทคือ

1) ประเภทการทำงานร่วมกันแบบไม่เป็นทางการ (Informal Type) เป็นการทำงานที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มเล็กไม่ต้องมีพันธะสัญญา เป็นการรวมกันเพื่อประชุมสัมมนาเพื่อให้การทำงานในการให้คำปรึกษาระหว่างกลุ่มหรือการแบ่งปันข้อมูลข่าวสารในเครือข่ายที่มีความสนใจร่วมกัน

2) ประเภทการทำงานร่วมกันแบบกึ่งทางการ (Semi Formal Type) เป็นการทำงานที่มีการแบ่งปันทรัพยากรต่าง ๆ ระหว่างกลุ่ม ค่อนข้างมีแบบแผน เช่น การทำงานขอข้อมูลในบางเรื่องเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน

3) ประเภทการทำงานร่วมกันแบบเป็นทางการ (Formal Type) เป็นความร่วมมือที่เกิดขึ้นเฉพาะกลุ่ม องค์กรหนึ่งๆ ที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานอย่างมีแบบแผน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง มีการดำเนินกิจกรรมการทำงาน มีการจัดตั้งองค์กร หน่วยงานเพื่อดูแลด้านการดำเนินงาน เช่น การทำสัญญาข้อตกลงเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างองค์กร (MOU)

National Network for Collaboration (NNCO, 2005, p.21) ได้กำหนดขอบเขตของรูปแบบของการทำงานร่วมกันในระดับองค์กร จำแนกตามโครงสร้างพื้นฐาน 5 ประเภทดังนี้

1) เครือข่าย (Networking) เป็นการเปิดโอกาสในการพบปะสนทนาระหว่างองค์กรการสร้างความเข้าใจร่วมกันและให้การสนับสนุนขั้นพื้นฐานระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม โดยไม่มีระดับชั้นในการบริหาร ลักษณะการเชื่อมโยงองค์กรเป็นแบบยืดหยุ่น กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบแบบหลวมๆ การเชื่อมโยงกันในกลุ่มสมาชิกเป็นแบบขั้นต้น ระดับการตัดสินใจเกิดขึ้นน้อย มีลักษณะการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ

2) พันธมิตร (Alliance) มีวัตถุประสงค์ในการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความร่วมมือเหมาะสมตามความจำเป็น มุ่งเน้นความสำเร็จของงาน ลดความซ้ำซ้อนในงานหรือการบริหารของสมาชิกกลุ่ม เน้นการเป็นศูนย์กลางในการติดต่อสื่อสาร ลักษณะการเชื่อมโยงองค์กรเป็นแบบกึ่งทางการ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน ภาวะผู้นำของความสัมพันธ์แบบนี้มีสูง มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ ลักษณะการสื่อสารแบบทางการทำให้การตัดสินใจค่อนข้างซับซ้อน

3) หุ้นส่วน (Partnership) มีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งปันทรัพยากรในกลุ่มสมาชิกที่มีเป้าหมายเดียวกัน เน้นการรวมทรัพยากรเพื่อสร้างผลผลิตใหม่ (Productivity) เป็นศูนย์กลางการติดต่อสื่อสารของกลุ่มผู้บริหาร ลักษณะการเชื่อมโยงองค์กรเป็นแบบทางการ มีการกำหนดบทบาทชัดเจน และมีการร่วมพัฒนาทรัพยากรและร่วมลงทุนด้านการเงิน ภาวะผู้นำถูกจำกัดตามขอบเขตความร่วมมือที่กำหนดไว้

4) กลุ่มผลึกกำลัง (Coalition) มีเป้าหมายเพื่อแบ่งปันความคิดและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อ สร้างพันธมิตรสัญญาในการพัฒนาร่วมกันรายการสื่อสารเป็นไปตามลำดับขั้น

5) การรวมพลัง (Gathering Power) มีเป้าหมายเพื่อมุ่งเน้นความสำเร็จจากการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม มีการเทียบเคียงผลกระทบที่เกิดขึ้น มีการสร้างระบบที่ต้องพึ่งพากันระหว่างสมาชิกในกลุ่มเพื่อกำหนดประเด็นและโอกาสส่วนร่วมกัน สมาชิกมีการตัดสินใจร่วมกันอย่างเป็นเอกฉันท์ (Consensus) มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกในกลุ่ม ลักษณะการเชื่อมโยงองค์กรแบบทางการ ใช้ภาวะผู้นำสูง แต่มีการแบ่งปันความคิดและการตัดสินใจเพื่อเน้นการสร้างผลิตภาพ (Productivity)

อุมาพร บุญเพชร (2555, น. 26) ได้กล่าวถึงลักษณะของการทำงานร่วมกัน คือ

- 1) การทำงานร่วมกันเป็นลักษณะของการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกัน
- 2) การทำงานร่วมกันเป็นลักษณะของการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกันในทางสร้างเสริม
- 3) การทำงานร่วมกันเป็นการยอมรับการกระทำของบุคคลอื่น และของตนเอง
- 4) การทำงานร่วมกันเป็นการกระทำที่เห็นพ้องต้องกันและเพิ่มกำลังในทางปฏิบัติ

ดังนั้น เมื่อเกิดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือต้องรีบดำเนินการประชุมผู้เกี่ยวข้องหาวิธีการป้องกันและแก้ไขโดยทันที ไม่ควรให้เรื้อรังหรือบานปลาย เป็นความขัดแย้งลุกลาม สร้างความแตกแยกขึ้น ในหน่วยงานจะต้องร่วมกันพิจารณาหาสาเหตุของปัญหา และสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นโดยเร็ว ปัญหาที่มักเกิดเสมอในเรื่องของการทำงานร่วมกัน ได้แก่ ความไม่เต็มใจในการให้ความช่วยเหลือ เนื่องจากขาดแรงจูงใจในการทำงานร่วมกัน ทำให้ผลงานไม่เสร็จตามจุดประสงค์ที่วางไว้ การที่องค์กรไม่ได้รับการมีส่วนร่วมจากบุคลากร ส่งผลกระทบต่อการประสานงานในทุกด้าน จึงต้องพยายามค้นหาสาเหตุและแนวทางป้องกัน

องค์ประกอบของการทำงานร่วมกัน

พิสิฐ เทพไกรวัล (2554, น. 24) ได้นำเสนอองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการทำงานร่วมกันพบว่า การทำงานร่วมกันจะนำไปสู่การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายระหว่างกันนั้น จะต้องประกอบด้วยตัวบ่งชี้ที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ คือ

- 1) ความมุ่งมั่นพยายามที่จะทำงานร่วมกัน
- 2) การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และการสื่อสารที่แสดงการเคารพผู้อื่น
- 3) การแสวงหาและสนับสนุนความเห็นร่วมกันของกลุ่ม การตระหนักและรับรู้งานของผู้อื่น
- 4) การตั้งเป้าหมายและจัดลำดับความสำคัญร่วมกับผู้อื่น
- 5) การทำตามสัญญาที่ได้ให้ไว้กับผู้อื่น

การสร้างการทำงานร่วมกัน

การทำงานร่วมกัน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์กรสู่ความสำเร็จ เป็นสิ่งที่สามารถประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการสร้างความสัมพันธ์อย่างยั่งยืน ตลอดจนการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ทั้งในระหว่างบุคคล ครอบครัวและเพื่อนบ้าน การสร้างการทำงานร่วมกันอาจมีทั้งในระดับหุ้นส่วนแบบไม่เป็นทางการ ไปจนถึงระดับการวางแผนสร้างความสัมพันธ์เชิงการทำงานร่วมกันอย่างจริงจังเป็นแบบแผน กล่าวได้การทำงานร่วมกันเป็นการเปิดโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์ส่งเสริมความเป็นเพื่อนบ้าน ความเป็นชุมชน เพิ่มความตระหนักในการยอมรับประโยชน์ ในการขยาย ขอบเขตการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ด้วยการลดทอนความซ้ำซ้อน

ฟิลิฐ เทพไกรวัต (2554, น.27) ให้ความหมายของลำดับขั้นเพื่อความสำเร็จในการสร้างการทำงานร่วมกัน (The Steps to Successful Collaboration) ความสำเร็จในการสร้างการทำงานร่วมกัน มีลำดับขั้นในการดำเนินการ ดังนี้

- 1) ระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Identify Stakeholder) การทำงานร่วมกันจะประสบผลสำเร็จได้ต้องมีการระบุถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อจะได้ร่วมประชุมวางแผน กำหนดความต้องการ นิยาม เป้าหมาย และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดจากความเป็นผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของแต่ละคน ซึ่งถือได้ว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณประโยชน์ต่อการสร้างการทำงานร่วมกัน

- 2) การสนองเหตุผลและความต้องการในการมีส่วนร่วม (Have Collaborators State Their Reasons for Wanting to Participate) หลังจากการกำหนดผู้เป็นหุ้นส่วนการทำงานร่วมกันซึ่งอาจอยู่ในรูปตัวแทนองค์กรหรือครอบครัวชุมชนแล้ว ต้องทบทวนอยู่เสมอว่าการทำงานร่วมกันที่

ดำเนินการอยู่ได้สนองความต้องการ โดยทำให้เกิดการแบ่งปันทรัพยากรและแลกเปลี่ยนความเชี่ยวชาญ เพื่อสนองตอบความต้องการและเป้าหมายของชุมชนแล้วหรือยัง

3) สร้างพันธะสัญญาสู่เป้าหมายร่วมกัน (Get a Commitment to Stated Goals) การทำงานร่วมกันที่เกิดจากการสั่งการจะไม่ทำให้เกิดจิตสำนึกและการแลกเปลี่ยนความคิดและหากปราศจากการแลกเปลี่ยนความคิดในการกำหนดเป้าหมายจะทำให้โอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการสร้างการทำงานร่วมกันมีน้อย ดังนั้นควรพิจารณาถึงข้อคำถามต่อไปนี้อยู่เสมอ คือ

- 3.1) ใครมีพันธะสัญญาและมีความสามารถในการระดมทรัพยากร
- 3.2) ใครคือผู้สนับสนุน หรือผู้ดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ
- 3.3) ทุกคนมีทักษะเฉพาะ มีอำนาจหรือมีความรู้ที่จะช่วยให้เกิดการ ทำงานร่วมกันมือหรือไม่ว
- 3.4) ครอบครัวและชุมชนจะได้รับประโยชน์จากการทำงานครั้งนี้อย่างไร
- 3.5) เราเป็นหุ้นส่วนที่สะท้อนความต้องการที่หลากหลายของชุมชนหรือไม่
- 3.6) ประโยชน์ของการทำงานร่วมกันจะมีความสำคัญกว่าค่าใช้จ่ายหรือไม่
- 3.7) เราเคยรู้มาก่อนหรือไม่ว่าเคยมีการทำงานร่วมกันระหว่างกลุ่มขององค์กร และชุมชนในอดีต
- 3.8) ผู้บริโภคมักจะมีความสำคัญเท่ากับหุ้นส่วนใช่หรือไม่
- 3.9) องค์กรแต่ละแห่งมีกลุ่มทีมงานที่พอเพียง และมีเงินทุนที่จะสนับสนุนกิจกรรมการทำงานร่วมกันอย่างพอเพียง ในการดำเนินการวันต่อวันใช่หรือไม่
- 3.10) สิ่งใดที่สังคมและผู้นำจะต้องมีต่อการสร้างกิจกรรมการทำงานร่วมกัน

4) การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม (Establishing a Shared Vision) การสร้างการทำงานร่วมกันจะประสบความสำเร็จจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีภูมิหลังและมุมมองที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ความหลากหลายอาจนำมาซึ่งความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจและการควบคุมการทำงานร่วมกันทำได้ดังนี้

- 4.1) ในระหว่างอภิปรายต้องช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อน โดยปราศจากการสร้างอาณาจักรทางความคิดส่วนตนจนเกินไป
- 4.2) สร้างให้เกิดภาวะที่ง่ายต่อการตัดสินใจด้วยคำถาม ได้แก่ ผู้ที่ทำงานร่วมกันจะรักษาความสมดุลระหว่างการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบได้อย่างไร ผู้ที่ทำงานร่วมกันทุกคน

มีความรู้สึกว่าได้รับการแบ่งปันอำนาจใจหรือไม่และประสบการณ์ใดที่ได้จากครอบครัว หรือเพื่อนบ้านที่ได้นำมาใช้ในการวางแผนสร้างการทำงานร่วมกัน

4.3) สร้างการยอมรับในนิยาม วิธีการและบทบาทของสมาชิกโดยการพิจารณาคำถาม ได้แก่ กิจกรรมที่ดำเนินอยู่เป็นการให้โอกาสในการมีส่วนร่วมพอเพียงแล้วใช่หรือไม่ ทุกคนมีอำนาจในการตัดสินใจใจหรือไม่ทุกคนมีความเข้าใจอย่างชัดเจนต่อพันธะสัญญาแล้วใช่หรือไม่ การประชุมดำเนินไปอย่างไร และจะมีการสื่อสารข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันในการดำเนินงาน และพันธะกิจต่าง ๆ ใช่หรือไม่

4.4) สร้างและประกาศพันธะกิจเพื่อแสดงถึงวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมโดยการเน้นย้ำ ด้วยคำถาม ได้แก่ ใครคือผู้ที่ปฏิบัติตามพันธะกิจเหล่านี้ สิ่งใดบ้างที่ต้องเตรียมการและอะไรคือความปรารถนาของหุ้นส่วนทุกคน

4.5) กำหนดวิธีการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการ หรือไม่เป็นทางการ ระหว่างหุ้นส่วนต่าง ๆ มีการกำหนดกลไกให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสาร มีการสร้างบรรยากาศที่เป็นการให้เสรีภาพในการใช้ภาวะผู้นำของหุ้นส่วนทุกคน

4.6) ให้โอกาสทุกคนแลกเปลี่ยนข่าวสารการประชุม มีการเลือกประเด็นที่เป็นแนวคิดของแต่ละคนมาสื่อสารและอภิปรายเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น

5) การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การทำงานร่วมกัน (Developing a Collaborative Strategic Plan) การวางแผนยุทธศาสตร์เป็นการกำหนดเป้าหมาย เพื่อให้เกิดความสำเร็จระยะยาวภายใน 2 – 4 ปี ในที่ประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายต้องร่วมแลกเปลี่ยนความเชี่ยวชาญ ความหวัง สิ่งที่เป็นความวิตกกังวล และร่วมกันร่างแผนยุทธศาสตร์โดยคำนึงถึงความใส่ใจต่อทรัพยากรที่ขาดแคลน เน้นมุมมองที่หลากหลาย อธิบายถึงรายละเอียดขององค์กรประกอบต่าง ๆ ที่จะเกิดผลต่อองค์กรและเพื่อนบ้าน ส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการชี้แจงเหตุผล บริการจัดการโดยการรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลอื่น สร้างพันธะสัญญาการทำงานร่วมกันในการสร้างพันธะกิจและเป้าหมาย และประเมินจุดแข็งจุดอ่อนของหุ้นส่วนทุกคน

6) การกำหนดข้อปฏิบัติในการประชุม (Determining Meeting Rules) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถร่วมกำหนดข้อปฏิบัติบางส่วนในการประชุม ซึ่งอาจเป็นเพียงเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติ หรือเรื่องที่เป็น ได้แก่

6.1) เริ่มประชุมตามวาระที่กำหนดให้ และมีเวลาเพียงพอต่อการอภิปรายในแต่ละประเด็น

6.2) หุ่นส่วนแต่ละคนต้องได้รับการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบและบทบาทในการปฏิบัติงาน และปฏิบัติให้เสร็จสมบูรณ์ภายในเวลาที่กำหนด

6.3) เริ่มต้นและสิ้นสุดการประชุมอย่างตรงเวลา

6.4) การใช้ภาวะผู้นำให้เกิดประสิทธิผลเป็นกุญแจสำคัญที่จะดำเนินการในทุกขั้นตอน ซึ่งผู้นำจะต้องใช้ความพยายามอย่างสูงเพื่อแสวงหาข้อตกลงร่วมกันของตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ

7) การสร้างข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการตัดสินใจ (Building Consensus about Decision Making) ข้อขัดแย้งต่าง ๆ เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องเกิดขึ้น ดังนั้น การสร้างการทำงานร่วมกันจึงถือเป็นสิ่งที่ท้าทาย การย้อนกลับไปทบทวนเพื่อหาคำตอบของข้อขัดแย้งและทักษะการสร้างข้อตกลงร่วมกัน เป็นกุญแจสู่ความสำเร็จ การให้ความไว้วางใจเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ หากปราศจากความไว้วางใจแล้ว หุ่นส่วนทุกคนจะไม่ยอมเปิดเผยความคิดเห็นส่วนตัว นอกจากความไว้วางใจยังมีประเด็นอื่น ๆ อีก ที่จะส่งเสริมให้เกิดข้อตกลงร่วมกัน ได้แก่

7.1) การสร้างความสัมพันธ์โดยกำหนดให้มีช่วงเวลาเป็นระยะ ๆ ในการร่วมอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนความคับข้องใจ หรือการยกย่องชมเชย

7.2) ดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายทั่วไป และมีการกำหนดวาระที่จะสะท้อนผลของการปฏิบัติตามจุดประสงค์นั้น

7.3) สื่อสารข้อมูลอย่างทั่วถึงเพื่อให้ทุกคนได้ศึกษาทบทวนและนำไปสู่ข้อสรุปในที่ประชุม

7.4) การแสดงความยินดีกับความสำเร็จหลังสิ้นสุดการทำงาน เพราะเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างหนึ่งต่อการสร้างทีมงาน

ปัจจัยที่ทำให้การทำงานร่วมกันประสบผลสำเร็จ

วิฑูรย์ ลิมะ โขคติ (2538) ปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้การทำงานร่วมกันประสบผลสำเร็จ คือ ความไว้วางใจ เชื่อใจ ความจริงใจ การให้เกียรติ และการเชื่อถือกันและกันของทั้ง 2 ฝ่าย

เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์ (2539, น.116-117) ได้ให้แนวทางที่ทำให้ปัจจัยที่ทำให้การทำงานร่วมกันประสบผลสำเร็จ จะต้องมีการประสานในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- 1) การทำความเข้าใจและยอมรับเป้าหมายร่วมกัน
- 2) การกำหนดวิธีการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไข รวมทั้งวางแผนปฏิบัติและอำนวยความสะดวกในทรัพยากรร่วมกัน
- 3) จัดระบบการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ
- 4) การที่ผู้บริหารระดับสูงควรส่งเสริมการสร้างบรรยากาศในการประสานงาน และการทำงานร่วมกันของทั้ง 2 ฝ่าย

ดังนั้น การทำงานร่วมกัน จึงเป็นหลักสำคัญที่ทำให้การปฏิบัติงาน ประสบผลสำเร็จ ลดความขัดแย้ง แต่เป็นการรวมพลังของทุกฝ่ายที่มีโอกาสเข้ามาทำงานร่วมกันช่วยกันปฏิบัติงานนั้น ๆ ตามแนวทางที่ทุกคนมีความเข้าใจตรงกันตามวัตถุประสงค์ของงาน ว่าแต่ละคนมีหน้าที่ทำอะไร โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน คือ ผลสำเร็จของงานเป็นที่ตั้ง ซึ่งเป็นมติดำเนินการที่ได้ทำข้อตกลงร่วมกัน (MOU) ตั้งแต่แรกเริ่มปฏิบัติงานร่วมกัน

2.2 แนวคิด ทฤษฎีการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (Public Participation Management)

ปัจจุบันระบบราชการเปิดโอกาสให้ภาคส่วนอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ ซึ่งแตกต่างจากสมัยที่ผ่านมา ระบบราชการเป็นหน่วยงานที่กำหนดกฎ ข้อบังคับ ให้หน่วยงานอื่นหรือประชาชนปฏิบัติตามเท่านั้น โดยไม่คำนึงถึงว่า นโยบายที่กำหนดขึ้นมานั้นจะตอบสนองความต้องการของประชาชนหรือไม่ก็ตาม และที่ผ่านมาทำให้เห็นว่าการออกนโยบายเพียงฝ่ายเดียวไม่ประสบความสำเร็จของการบริหารประเทศหรือแก้ไขปัญหา รวมทั้งปัจจุบันได้มีการออกกฎหมาย เช่น กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และ 2550 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารระบบราชการ และมีการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปสู่ส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีการปกครองกันเอง ซึ่งจะสามารถแก้ไขปัญหาตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

ดังนั้น การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมจะเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างตรงประเด็นความต้องการและปฏิบัติตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และการบริหารราชการที่ดี ตามแนวทางการปกครองประเทศในรูปแบบประชาธิปไตย

ความหมายและความสำคัญการบริการราชการแบบมีส่วนร่วม

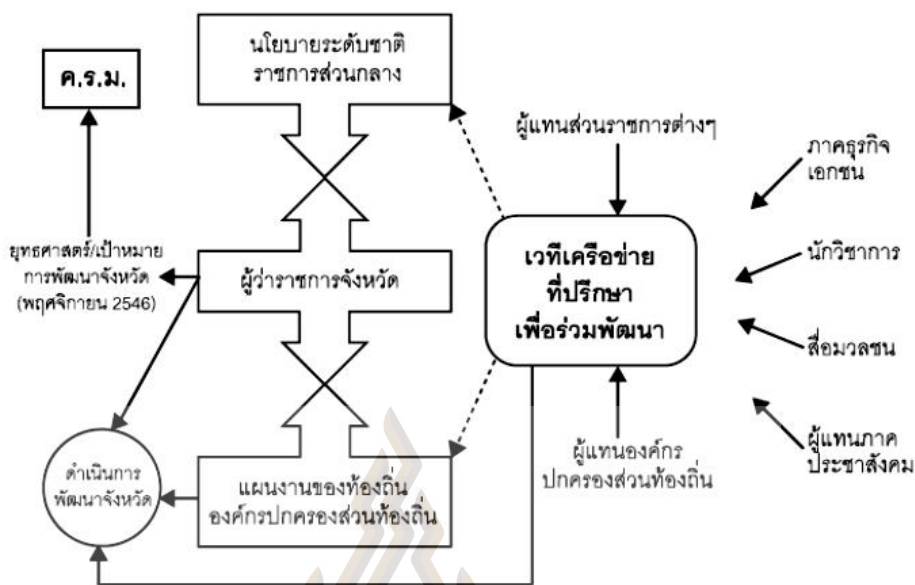
การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ให้ความสำคัญกับการบริหารราชการโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เน้นการปฏิบัติงานที่ให้ภาคประชาชนเข้ามามีบทบาทในลักษณะหุ้นส่วนที่ครอบคลุมตั้งแต่ริเริ่มดำเนินงาน จักทำงบประมาณ ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ติดตามตรวจสอบและการประเมินผลการปฏิบัติงาน จึงมีความจำเป็นที่หน่วยงานภาครัฐจะต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารราชการเพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม แบ่งได้ 3 ระดับ คือ

- 1) ระดับองค์กร เป็นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เช่น ตั้งหน่วยงาน บุคลากร นโยบาย หรืองบประมาณด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม
- 2) ระดับสถาบัน เป็นการสร้างสถาบันการปฏิบัติงานแบบใหม่ของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม การปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงาน การปรับกระบวนการทัศนคติของคนในองค์กรให้สามารถปฏิบัติงานกับประชาชนในลักษณะเป็นหุ้นส่วนและการปฏิบัติงานในลักษณะเครือข่าย มีการออกกฎเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติงานเป็นที่รับรู้และเข้าใจ จนเป็นธรรมเนียมปฏิบัติของคนในองค์กร
- 3) ระดับบุคลากร เป็นการสร้างบุคลากรให้มีศักยภาพในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยการฝึกทักษะบุคลากรของคนในองค์กรให้เชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานกับประชาชน เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการมีส่วนร่วมของประชาชน ทักษะการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย และทักษะการบริหารความขัดแย้ง ตลอดจนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

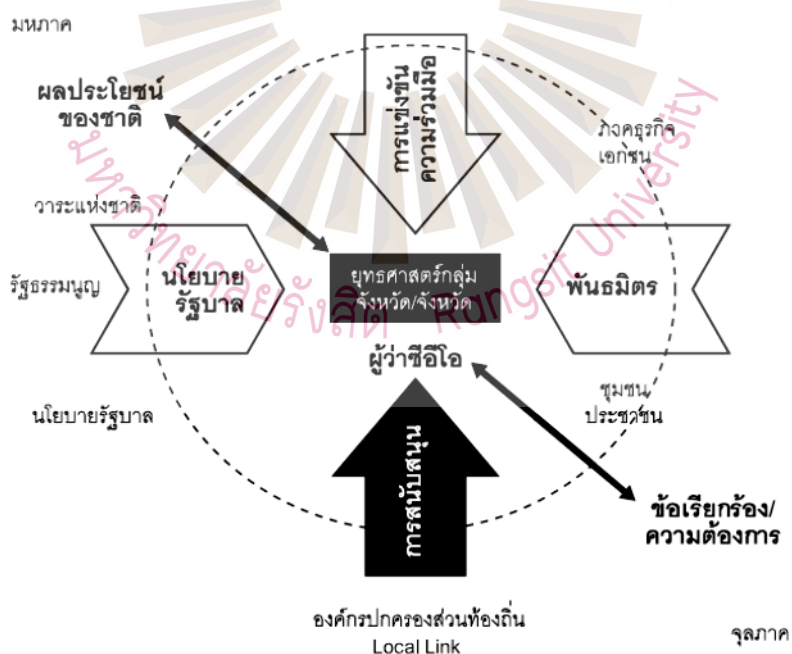
พัชรี ลิโรรส (2552, น.227-283) ได้ให้ความหมายและบทความเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Government) เป็นแนวคิดที่มีการพูดถึงกันมากในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา และได้ถูกนำมาใช้ในการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานของภาครัฐ ตลอดจนบทบาทของภาคประชาสังคม ในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งพบว่าการปรับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนสูงขึ้น จากระดับการปรึกษาหารือที่รัฐยอมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลและข้อคิดเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ที่รัฐจะทำ (แต่รัฐจะทำตามที่ประชาชนแนะนำหรือไม่นั้นก็เป็นเรื่องที่รัฐมีอำนาจในการพิจารณาคำแนะนำหรือข้อเสนอเหล่านั้นของประชาชน) มาเป็น

ระดับการเป็นหุ้นส่วนกับภาคประชาชนทำให้ตัวแทนภาคประชาชนเข้ามามีบทบาทสูงขึ้น เช่น มีบทบาทในด้านการระบุปัญหา เช่น การตัดสินใจ การดำเนิน โครงการต่าง ๆ และการร่วมประเมินผลการทำงานของภาครัฐ เป้าหมายหลักของการทำงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดความร่วมมือกันทำงานระหว่างรัฐกับภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ถือเป็นการบริหารงานภาครัฐที่สำคัญสำหรับในต่างประเทศการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมถูกนำมาใช้ตั้งแต่สองทศวรรษที่ผ่านมา และพบในการบริหารรูปแบบใหม่ในระดับท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบต่อประชาชน หรือต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคประชาชนเพื่อผลักดันให้ภารกิจของหน่วยงานคล่องไปได้ เช่น งานด้านสุขภาพ การดูแลทรัพยากรน้ำ การบริการสาธารณะด้านต่าง ๆ ที่รัฐกับประชาชนร่วมกันทำให้เกิดขึ้น เป็นต้น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการด้านความร่วมมือในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์เพื่อจัดการสิ่งแวดล้อมด้านขยะน้ำเสียและมลพิษ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชน เสนอความคิดเห็น หาวิธีการเพื่อลดปัญหาที่ประชาชนต้องการเข้ามาเสนอความคิดเห็น เพื่อต้องการนำวิธีการพื้นฐานของตนเอง แสดงให้ภาครัฐเห็นว่าถ้าให้ประชาชนดำเนินการแก้ไขเบื้องต้น จะมีความรวดเร็วกว่า รอให้ภาครัฐเข้ามาแก้ไขปัญหาโดยเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อมที่มีกฎหมายรองรับหลายฉบับ และกระบวนการ การปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ ก็ต้องอาศัยกฎหมายรองรับด้วยเช่นกัน หากดำเนินการตามกระบวนการของกฎหมายอาจมีความผิดซึ่งเป็นสาเหตุของการปฏิบัติงานล่าช้า ซึ่งบางปัญหาของประชาชนไม่สามารถรอเพื่อให้รัฐเข้ามาแก้ไข ปัญหาได้ จึงจำเป็นต้องหาวิธี เพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชนเอง อาจละเมิดกฎหมายหรือเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง แต่ทำไปเพื่อการแก้ไขปัญหาละเฉพาะหน้าเพื่อบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนั้นแต่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาลได้ในระยะยาว

การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ว่าด้วยเรื่องแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มาตรา 78 กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ให้มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบเหมาะสมชัดเจน เพื่อพัฒนาจังหวัด โดยยึดผลเพื่อประโยชน์ของประชาชน และเพื่อการพัฒนา ระบบราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ภาครัฐมีหลักการบริหารบ้านเมืองที่ดี โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลัก และการมีส่วนร่วมจะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ มีความเสมอภาคในการเข้าร่วมกิจกรรม ผู้ที่เข้าร่วมต้องมีความสามารถและเข้าใจเรื่องนั้น ๆ ของการมีส่วนร่วม (คู่มือการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ระดับจังหวัด, 2551) ผู้วิจัยได้ศึกษาและพัฒนาแผนภูมิแนวทางการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในระดับจังหวัด ดังนี้

รูปที่ 2.1 การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในระดับจังหวัด
 ที่มา : คู่มือการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัด, 2551

รูปที่ 2.2 Global Reach กระแสโลกาภิวัตน์ การรวมกลุ่มภูมิภาค
 ที่มา : คู่มือการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัด, 2551

ดังนั้น ความร่วมมือจะต้องนำไปสู่ประโยชน์สูงสุดของประชาชนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล จึงอยู่ที่การกำหนดยุทธศาสตร์แบบมีส่วนร่วม 3 ภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เข้ามาร่วมกระบวนการบริหารราชการ

การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ ควรให้ความ สนใจในการบริหารจัดการซึ่งในที่นี้ให้ความสำคัญกับการวางแผนอย่างเป็นระบบก่อนเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการขั้นตอนของการวางแผน ทำให้ภาครัฐทราบว่าผู้ที่ จะเข้ามามีส่วนร่วมคือใคร ระดับการมีส่วนร่วมและเทคนิคการมีส่วนร่วมควรเป็นอย่างไร ดังนั้นการบริหารจัดการเพื่อเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจะเป็นต้องหาคำตอบใน 3 เรื่อง คือ ใครเข้า มามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการเป็นใครในระดับใด และ กิจกรรมและเทคนิคการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร ซึ่งจะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ที่เรียกว่า 4s (การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม, โครงการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้) มีดังนี้

Starting คือ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนควรคัดเลือกรูปแบบการมีส่วนร่วมจะต้องดำเนินการก่อนตัดสินใจ โดยควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการ

Stakeholder คือ กระบวนการมีส่วนร่วมที่ต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง ผู้ที่ได้รับผลกระทบหรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม

Suitability คือ การเลือกรูปแบบหรือเทคนิคการมีส่วนร่วมของประชาชนต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับกลุ่มที่มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่ม โดยพิจารณาจากประเภทและขนาดของโครงการ ความหลากหลายและลักษณะที่แตกต่างกันของพื้นที่ ตลอดจนความแตกต่างด้านวัฒนธรรม สังคม ค่านิยม และระดับความสนใจของชุมชน

Sincerity คือ กระบวนการมีส่วนร่วมที่ให้ความสำคัญกับความจริงใจ คือการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ประชาชน หรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียว่าความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับเมื่อผลการตัดสินใจของหน่วยงานเพียงใด

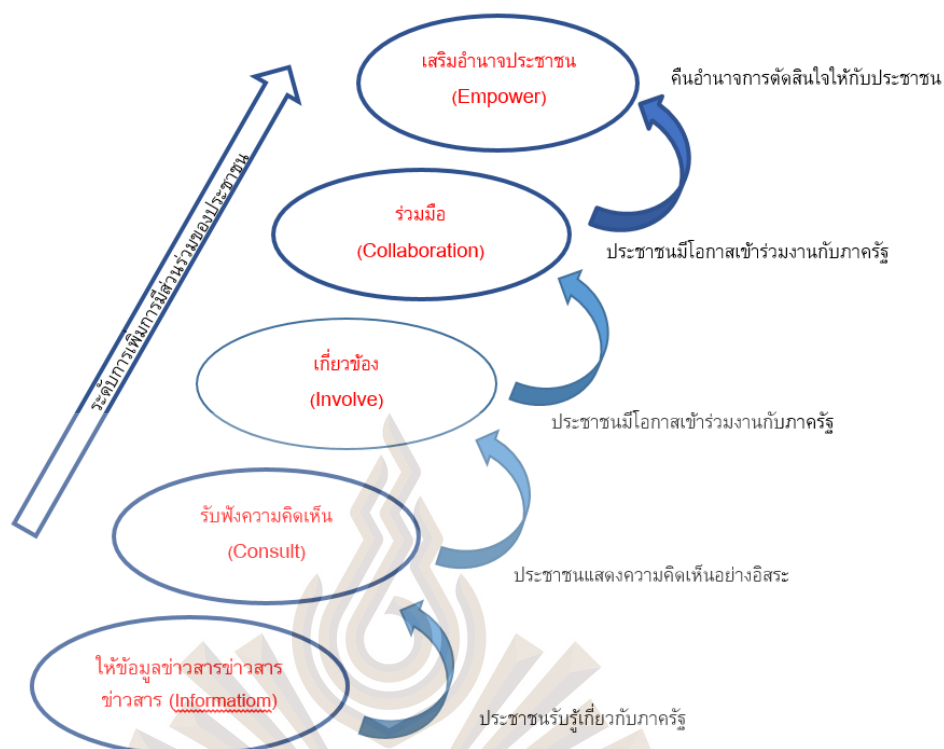
ขั้นตอนการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของประชาชนมีสิทธิผล ควรประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลักคือ

- 1) ขั้นการเตรียมการและจัดทำแผนการมีส่วนร่วม
- 2) ขั้นการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ
- 3) ขั้นนำเสนอข้อมูลย้อนกลับให้ประชาชน

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการจัดการกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนต้องมีความชัดเจนว่าจะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในระดับใดจําแนกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการให้ภาครัฐรู้ถึงระดับการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน ทั้งช่วยให้ผู้รับผิดชอบในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมได้เห็นภาพ และสามารถกำหนดระดับการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนได้ โดยขึ้นอยู่กับบริบทและสภาพแวดล้อมของภารกิจภาครัฐ ซึ่งจําเป็นต้องมีการเลือกระดับของการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม และสื่อสารให้เข้าใจก่อนกระบวนการมีส่วนร่วมดำเนินการ ทั้งนี้เพื่อป้องกันความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในภายหลังอันเกิดจากสาเหตุของการขาดการสื่อสาร ขาดการทำความเข้าใจในการปฏิบัติงานของภาครัฐ ดังนั้นก่อนการมีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนควรสื่อสารให้ชัดเจนว่าผลของการมีส่วนร่วมคืออะไรและเป็นการมีส่วนร่วมในระดับใด

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งจําเป็นสำหรับการนำไปกำหนดทิศทางการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม ทั้งเป็นการสะท้อนถึงบทบาทและอิทธิพลของประชาชน ยิ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนสูงมากเท่าใด บทบาทของประชาชนและการอุทิศตัวของประชาชนในกิจกรรม การมีส่วนร่วมที่สูงมากขึ้นเท่านั้นและบทบาทภาครัฐจะน้อยลงตามไปด้วย โดยประกอบไปด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน 5 ระดับ ดังที่แสดงในแผนภาพ ดังนี้

รูปที่ 2.3 ระดับการเพิ่มขึ้นในการมีส่วนร่วมของประชาชน
ที่มา : ปรับจาก NNCO, 2005

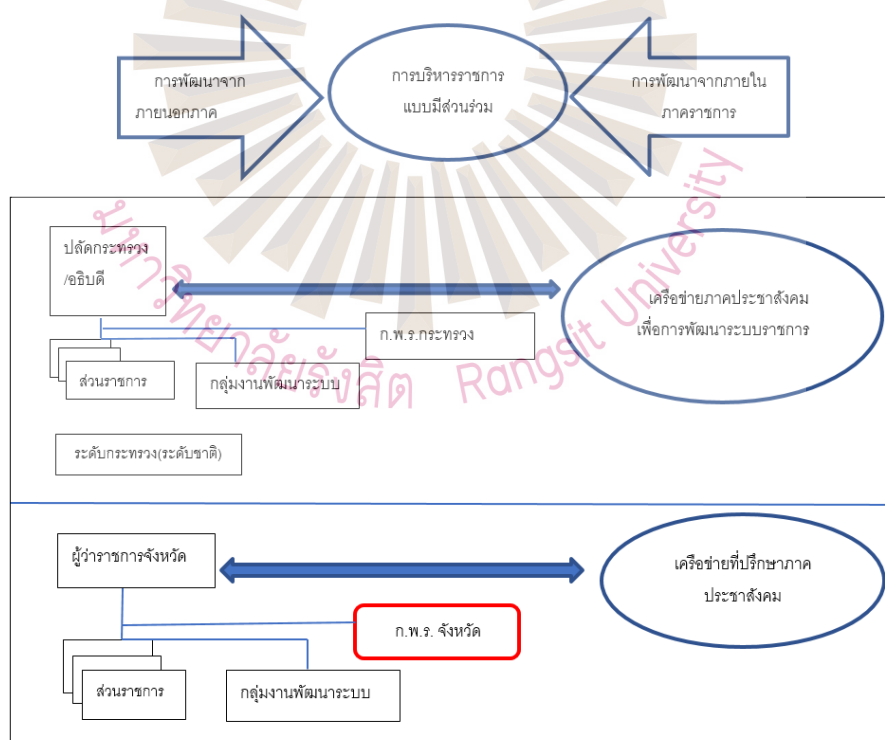
กลยุทธ์ของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

การพัฒนาระบบราชการให้เป็นแบบเปิดหรือการสร้างการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม จะบรรลุเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรมนั้นจำเป็นต้องกำหนดรูปแบบหรือกระบวนการบริหารของส่วนราชการการสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของข้าราชการ โดยการปรับระบบและกลไกในการบริหารราชการและพัฒนาทักษะความพร้อมของข้าราชการเพื่อรองรับการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม รวมทั้งต้องพัฒนาส่งเสริมศักยภาพของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ จะต้องพัฒนา 2 ส่วนพร้อมกัน

1) การพัฒนาจากภายในภาคราชการ เป็นการพัฒนาระบบราชการที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างชัดเจน โดยการส่งเสริมส่วนราชการปรับปรุงระบบบริหารราชการให้เอื้อต่อการสร้างการมีส่วนร่วมการพัฒนาเพื่อสร้างศักยภาพของข้าราชการและสร้างความรู้ความเข้าใจตลอดจนทักษะในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมให้กับข้าราชการในระดับต่าง ๆ และส่งเสริม

การพัฒนาวัฒนธรรมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมทั้งการสรรหาส่วนราชการที่มีวิธีการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมที่โดดเด่นเพื่อเป็นหน่วยงานตัวอย่างและเผยแพร่แนวทางปฏิบัติที่ดีแก่ส่วนราชการอื่น ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การแลกเปลี่ยนร่วมกันในการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

2) พัฒนาจากภายนอกภาคราชการ คือการสร้างศักยภาพและโอกาสให้ภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการโดยการสร้างกลไกเครือข่ายภาคประชาสังคมเพื่อผลักดันการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม การส่งเสริมให้มีการจัดเวทีประชุม เครือข่ายเพื่อสร้างความเข้าใจและการประสานงาน รวมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและพัฒนาความเข้าใจเพื่อเพิ่มขีดความสามารถและเพิ่มโอกาสของภาคประชาสังคมและชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ โดยเฉพาะการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสาธารณะ การติดตาม ตรวจสอบ และการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การพัฒนาทั้ง 2 ส่วน ดังที่แสดงในรูป

รูปที่ 2.4 การเชื่อมโยงและเครือข่ายภาคประชาสังคม

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.), 2561

การพัฒนาทั้ง 2 ส่วน ไม่สามารถแยกออกจากกันได้และในการพัฒนาระบบราชการ ภายใต้การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ต้องดำเนินการพัฒนาทักษะ ความรู้ความเข้าใจทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่นและชุมชน ซึ่งส่วนกลางและระดับประเทศจะต้องมีการกำหนดอย่างชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานให้ประสานเชื่อมโยงไปในทิศทางเดียวกัน

ลักษณะการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมโครงการ พัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้)

- 1) หน่วยงานมีการปรับเปลี่ยนวิธีคิด และวิธีการทำงานกับภาคประชาชน
- 2) มีกระบวนการสานเสวนา (Deliberative Process) เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีบทบาท โดยตรงผ่าน กระบวนการสานเสวนาให้เหตุผลในประเด็นปัญหาขณะนั้น
- 3) มีการสร้างกลไกการติดต่อประสานงาน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับภาคประชาชน
- 4) ต้องมีกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ภาคประชาชน (Citizen Empowerment) ได้แก่ เพิ่ม ความรู้/เพิ่มศักยภาพในการถกเถียง และการหาทางออกของปัญหา
- 5) ต้องมีการปรับเปลี่ยนเชิงสถาบัน (Institutional Change) กล่าวคือ
 - 5.1) สร้างกฎ กติกาการทำงานร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ รัฐ เอกชน ประชาชน
 - 5.2) การสร้างกลไกการทำงานเพื่อประสานงาน แลกเปลี่ยนข้อมูล
 - 5.3) ข้อตกลงในการแบ่งงาน
 - 5.4) การลงโทษ (Sanctions) ถ้าไม่ทำตามกฎ กติกา เช่น ลดความช่วยเหลือ
 - 5.5) การขยายผลการเรียนรู้

การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับต่าง ๆ มีองค์ประกอบดังนี้ (การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม, โครงการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้)

- 1) ในการบริหารราชการส่วนกลาง และภูมิภาค การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมอาจมีตัวแทนจากภาคที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาคธุรกิจ ภาควิชาการ เข้ามาร่วมกับภาคประชาชน เพื่อร่วมกันแก้ปัญหา ในขณะที่ระดับท้องถิ่น มักเป็นการทำงานระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนระดับล่าง

2) การทำงานจะมีลักษณะการประสานงานระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน จะมีการแบ่งงานตามความถนัด ความสามารถ และศักยภาพของแต่ละภาค เป้าหมายเพื่อร่วมกันในการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน ถ้าหน่วยงานต้องการปรับมาเป็นองค์การการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance Organization)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.), 2561

สรุป ความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างภาครัฐ ได้แก่ รัฐบาลและกลไกของรัฐบาล ภาคเอกชน และภาคประชาชน ต่างมีจุดมุ่งหมายที่จะแก้ไขปัญหาทางสังคมหรือการสร้างสรรค์โอกาสใหม่ ๆ ให้กับสังคม และการจัดการเครือข่ายและรวมทั้งความหมายของการบริหารปกครองที่หมายถึง เครือข่าย การสร้างเครือข่าย การบริหารจัดการเครือข่าย และการวิเคราะห์เครือข่าย ทั้งหมดจะต้อง อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐและอยู่ในกฎ ระเบียบ ของรัฐที่กำหนดไว้เท่านั้น การบริหารปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบัน จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการบริหาร รวมถึง การปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเช่นกัน ไม่เพียงแค่อำนาจจากส่วนกลางเท่านั้น แต่จะต้องพัฒนารูปแบบการปกครองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการ

กระจายอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดไว้ ที่มุ่งเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมจาก ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

กฎหมายที่สนับสนุนการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

กฎหมายที่สนับสนุนการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของประชาชน โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการเป็นประเด็นที่ได้มีการกำหนดเป็นแนวทางและเจตนารมณ์ที่ชัดเจน เพื่อให้ระบบหน่วยงานราชการปรับการดำเนินการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยให้ความสำคัญต่อการบริหารราชการอย่าง โปร่งใส สุจริต เปิดเผยข้อมูล และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดและ ตัดสินใจในนโยบายสาธารณะ รวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในทุกระดับ ซึ่งกรอบแนวคิด ในการมีส่วนร่วมของประชาชนปรากฏอยู่ในกฎหมายหลายฉบับในการบริหารราชการเพื่อ ประโยชน์สุขของประชาชน มีดังนี้

1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนและการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม โดยกำหนดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ บริหารงานของภาครัฐมากขึ้น เช่น ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 3 แนวนโยบาย ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ในมาตรา 78(5) ได้กำหนดให้รัฐต้องจัดระบบงานราชการและงาน ของรัฐอย่างอื่นเพื่อให้การจัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน และส่วนที่ 10 แนวนโยบาย ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ในมาตรา 87 ได้กำหนดว่ารัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้าน การมีส่วนร่วมประชาชน โดยต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ อย่างครบวงจรเริ่ม ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การตัดสินใจและการติดตามตรวจสอบ

2) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 เป็นฉบับปัจจุบัน รัฐธรรมนูญ ฉบับนี้ รับรองสิทธิของประชาชนไว้มากมาย ได้มีการกำหนดช่องทางที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วม ได้โดยการใช้สิทธิทางตรงตามที่บัญญัติไว้ นอกจากนี้สิทธิโดยตรงแล้วรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 กำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือรัฐมีหน้าที่ต้องเปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างน้อยใน 4 ประเด็น ได้แก่

มาตรา 58 วรรคแรก บัญญัติว่า “การดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ ถ้าการนั้นอาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย และประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการหรืออนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ

3) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 เป็นการนำแนวความคิดเกี่ยวกับการปรับระบบราชการให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมือง โดยเฉพาะการนำเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 มาแปลงให้เป็นรูปแบบกฎหมาย เพื่อให้เกิดผลใช้บังคับเป็นการถาวร โดยกำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ของระบบราชการต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม มาตรา 3/1 วรรค 3 ว่าในการปฏิบัติหน้าที่ของระบบราชการ ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูล การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมของแต่ละภารกิจ ซึ่งเป็นการกำหนดเจตนารมณ์ของการมุ่งพัฒนาระบบราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่สามารถวัดผลได้ รวมทั้งเป็นการกำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ของระบบราชการต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งเป็นมาตรการสำคัญที่ส่งผลให้ระบบราชการต่าง ๆ มีความตื่นตัวที่จะดำเนินการด้านนี้มากขึ้น

4) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2550 ได้กำหนดกลไกการบริหารราชการในเขตจังหวัดที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 เช่น การจัดให้มีกลไกในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับชาติ และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างหัวหน้าส่วนราชการที่มีสถานที่ตั้งทำการอยู่ในจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นปราชการบริหารส่วนภูมิภาคหรือราชการบริหารส่วนกลางและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดในจังหวัด รวมทั้งผู้แทนภาคประชาสังคมและผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน

5) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 เพื่อให้ส่วนราชการต่าง ๆ ยึดถือเป็นหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารราชการที่เป็นการบริหารกิจการ

บ้านเมืองที่ดีตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูประบบราชการที่ต้องการให้ระบบราชการเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเป็นสำคัญ ในหมวดที่ 2 การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน มาตรา 8(3) จึงได้กำหนดให้ในการปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการนั้น ก่อนเริ่มดำเนินการ ส่วนราชการต้องจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ผลดีและผลเสียให้ครบถ้วนทุกด้าน กำหนดขั้นตอนการดำเนินการที่โปร่งใส มีกลไกตรวจสอบการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ในกรณีที่ภารกิจใดจะมีผลกระทบต่อประชาชน ส่วนราชการต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือชี้แจงทำความเข้าใจเพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับจากภารกิจนั้น และมาตรา 8(4) ให้เป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะต้องคอยรับฟังความคิดเห็นและความพึงพอใจของสังคมโดยรวมและประชาชนผู้รับบริการ เพื่อปรับปรุงหรือเสนอแนะต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อให้มีการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการให้เหมาะสม

ดังนั้น จากกฎหมายที่มุ่งเน้นให้เกิดความร่วมมือในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม มีผลทำให้แนวทางการขับเคลื่อนการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมบังเกิดผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น คือ ทุกส่วนราชการจะต้องปรับปรุงการบริหารงานในระบบราชการให้เป็นระบบการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมให้เป็นรากฐานทางวัฒนธรรมของระบบราชการ มีการทำงานในลักษณะเครือข่าย มีการออกกฎเกณฑ์และแนวทางการทำงานที่เป็นที่รับรู้และเข้าใจจนกลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติของระบบราชการ ซึ่งผู้นำควรเป็นผู้ที่ริเริ่มในการกำหนดนโยบายว่าด้วยการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ของการมีส่วนร่วมของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจะต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนหรือภาคประชาสังคมเสียเป็นส่วนใหญ่ อนาคตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมสำคัญในการจัดการสิ่งแวดล้อม และต้องศึกษาด้วยว่าจะมีรูปแบบของการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างไรให้มีความสมดุลระหว่างรัฐกับประชาชน เพื่อให้เกิดความสมดุลในการจัดการสิ่งแวดล้อม ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำเป็นจะต้องกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมให้เกิดความชัดเจน เป็นกรอบของการพัฒนาท้องถิ่นด้านสิ่งแวดล้อม และต้องเข้าใจบทบาทของท้องถิ่นในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยจัดหางบประมาณของการจัดการสิ่งแวดล้อม จัดหาบุคลากรที่มีความชำนาญในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และความต่อเนื่องของผู้บริหารของท้องถิ่น ทั้งหมดที่กล่าวมาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเป็นปัญหาในอนาคต ซึ่งท้องถิ่นต้องได้รับความร่วมมือจากทุก

ภาคส่วนในการดำเนินการให้สอดคล้องตามหลักวิชาการและเกิดประสิทธิผลสูงสุด นำมาสู่การจัดทำยุทธศาสตร์ของการรักษาสีงแวดล้อมของการแก้ไข อนุรักษ์ ฟื้นฟู สีงแวดล้อม ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและการกระจายอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และพระราชบัญญัติการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2542 ในที่นี้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง จำเป็นต้องขอรับความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ในฐานะที่้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเป็นตัวแทนของหน่วยงานภาครัฐส่วนท้องถิ่น จึงจะต้องได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชน ประชาชน ในการแก้ไขปัญหา กำหนดแนวทางของการพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะในเรื่องความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ในการกำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดการสีงแวดล้อม ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น

แนวทางการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance)

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวทางการปกครองรูปแบบประชาธิปไตย ที่ประเทศพัฒนาแล้วให้ความสำคัญของการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้ประชาชนเกิดประโยชน์สุข โดยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีจากการมีธรรมาภิบาล และสิ่งสำคัญที่จะสนับสนุนให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว คือ การเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เพราะจะนำไปสู่การตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ซึ่งนักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

ดังนั้น การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในส่วนของความหมายมีความสำคัญ ระดับของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของประชาชน จะต้องควบคู่กับ กฎหมายและแผนยุทธศาสตร์ของการพัฒนาระบบราชการไทยที่สนับสนุนการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงแนวทางการพัฒนาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงเงื่อนไขของความสำเร็จในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของประชาชนที่เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาระบบราชการให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและเอื้อต่อประโยชน์สุขของประชาชนและส่งเสริมให้ระบบราชการมีพลังในการพัฒนาประเทศต่อไป ดังที่จะแสดงการเปรียบเทียบการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานภาครัฐ

ความแตกต่างระหว่างการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) และการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของรัฐ (Public Participation)

ตารางที่ 2.1 เปรียบเทียบการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม	การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม
<ul style="list-style-type: none"> - เป็นการมีส่วนร่วมในลักษณะโครงการ (Project-Based) - ไม่มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานของหน่วยงาน - ประชาชนมีบทบาทในการให้ Public Inputs - อิทธิพลที่ประชาชนมีต่อภาครัฐต่ำ - ความสัมพันธ์ขึ้นกับ Project และสิ้นสุดพร้อม Project, Contestation, Politicization 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นหุ้นส่วนครบวงจร - หน่วยงานมีการปรับกระบวนการทำงาน/โครงสร้าง/วัฒนธรรมการทำงาน/กฎระเบียบ/บุคลากร - ประชาชนมีสถานะเป็นหุ้นส่วน เข้าร่วมในการจัดทำงบประมาณ โครงการ กิจกรรมต่างๆ ตั้งแต่ขั้นตอนริเริ่ม ดำเนินงานและประเมินผล - ประชาชนมีอิทธิพลสูง - ความสัมพันธ์ใกล้ชิด มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล สร้างศักยภาพให้ภาคประชาชน

ที่มา: ก.พ.ร., 2561

สรุปความแตกต่าง

การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน คือ เป็นการมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง (Deep Participation) เป็นการมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพ (Quality of Participation) และเป็นการมีส่วนร่วมจากระดับล่าง (Bottom-up Participation) แตกต่างจากการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ที่มักพบปัญหาโครงสร้างแบบระบบราชการ ที่มีกฎระเบียบเคร่งครัด มีการดำเนินนโยบาย การวางแผนจากข้างบน (Top-down Planning) นำไปสู่การดำเนินนโยบายที่ล้มเหลว ชัดแจ้ง

กฎหมายที่มุ่งเน้นให้เกิดความร่วมมือในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม มีผลทำให้แนวทางการขับเคลื่อนการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมบังเกิดผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น คือ ทุกส่วนราชการจะต้องปรับปรุงการบริหารงานในระบบราชการให้เป็นระบบการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมให้เป็นรากฐานทางวัฒนธรรมของระบบราชการ มีการทำงานใน

ลักษณะเครือข่าย มีการออกกฎเกณฑ์และแนวทางการทำงานที่เป็นที่รับรู้และเข้าใจจนกลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติของระบบราชการ ซึ่งผู้นำควรเป็นผู้ที่ริเริ่มในการกำหนด นโยบายว่าด้วยการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ มีความเห็นตรงกันคือ การมีส่วนร่วมสามารถลดความขัดแย้ง ลดความรุนแรงลงได้ ผู้วิจัยได้ศึกษา ยุทธศาสตร์การทำงานร่วมกันในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์การทำงานร่วมกันในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม โดยยกกรณี ตัวอย่างของการทำงานร่วมกันแบบการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดระยอง

2.3 แนวคิด ทฤษฎีการบริหารจัดการขยะ (Waste Management)

ขยะ เป็นปัญหาเร่งด่วนที่ภาครัฐจะต้องรีบดำเนินการแก้ไข ปัญหาขยะล้นเมืองในประเทศไทยยังคงเป็นปัญหาที่ยังแก้ไขได้ยากเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้าใจเรื่องของการจัดการขยะ รวมถึงการกำจัดขยะที่ถูกต้อง โดยเฉพาะในชุมชนที่มีจำนวนประชากรหนาแน่นจะพบปัญหาการจัดการขยะไม่ทันต่อการเกิดขยะในแต่ละวัน ทำให้ขยะตกค้างในพื้นที่ต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก หรือการทิ้งขยะไม่เป็นที่ส่งผลให้เกิดปัญหาขยะสะสมจนกลายเป็นวิกฤตเรื่องของการจัดการขยะในที่สุด

จากพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 กล่าวถึงการจัดการขยะไม่ให้มีการทิ้งขยะในพื้นที่สาธารณะ และในขณะเดียวกันก็ให้อำนาจของส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาความสะอาดตามพระราชบัญญัตินี้ ดังนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องจัดหาวิธีการจัดการขยะ เพื่อความสะอาดของบ้านเมือง และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีคุณภาพที่ดี ประการสำคัญการบริหารจัดการขยะเป็นหน้าที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการกำจัดขยะที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน แนวทางการจัดการขยะจึงเป็นส่วนที่ทำให้เกิดจุดเริ่มต้นของการกำจัดขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นโยบายการจัดการขยะ

นโยบายการจัดการขยะ มีหลายระดับ เป็นปัญหาที่ทุกภาคส่วนต้องเร่งดำเนินการแก้ไข ปัญหาร่วมกัน เช่น นโยบายจากรัฐบาล เป็นนโยบายระดับชาติ นโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติในการกำจัดขยะและนโยบายการกำจัดขยะของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละระดับของนโยบายการกำจัดขยะมีผลต่อการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องวางแผนและดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายที่รัฐบาลกำหนดรูปแบบของการกำจัดขยะ

นโยบายการกำจัดขยะที่ผ่านมา ทุกรัฐบาลเห็นความสำคัญของการกำจัดขยะ เพราะเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนโดยตรง จึงกำหนดให้เป็นนโยบายระดับประเทศ ร่วมกันให้ทุกหน่วยงานร่วมมือแก้ไขปัญหาขยะล้นเมือง โดยเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าไปดำเนินการจัดการขยะ โดยรัฐบาลให้การสนับสนุนงบประมาณและเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการกำจัดขยะ การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ทั้งในเมืองและชนบท โดยสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันในการจัดการขยะมากขึ้น เพื่อให้การกำจัดขยะถูกต้องตามหลักวิชาการ ในการจัดการขยะอย่างยั่งยืน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) กล่าวถึงการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยกระบวนการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนและให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมเข้ามารับผิดชอบในการบริหารจัดการขยะ พร้อมทั้งการจัดการขยะจะต้องสร้างกระบวนการประสานงานและการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น สนับสนุนให้มีการลดปริมาณขยะ นำขยะกลับมาใช้ใหม่

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) แผนพัฒนาฉบับนี้มีเป้าหมายในการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ โดยตั้งเป้าไม่น้อยกว่า ร้อยละ 30 ของปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เพิ่มประสิทธิภาพในการกำจัดขยะ การกระจายอำนาจการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสนับสนุนให้จังหวัดจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะรวม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้ง 3 ฉบับ มีแนวคิดที่สอดคล้องกันในเรื่องการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีการทำงานร่วมกัน ร่วมลงทุนระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับเอกชน หรือเอกชนมาลงทุน เพื่อวัตถุประสงค์การจัดการขยะให้มีปริมาณที่เหลือน้อยที่สุดหรือให้เป็นศูนย์

นโยบายการจัดการขยะของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกระทรวงมหาดไทยมี แผนยุทธศาสตร์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2547-2551 และแผนปฏิบัติการของกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2548-2551 มียุทธศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของกรมส่งเสริมการปกครองส่วน ท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมและการกำจัดขยะ คือ การ เสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มทพธุรกิจชุมชนและเอกชน เข้ามา บริหารจัดการเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับขยะ และการกำจัดขยะให้มีปริมาณตกค้างน้อยที่สุดหรือให้เป็นศูนย์

ปัจจุบันนโยบายการจัดการขยะของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น โดย กระทรวงมหาดไทยได้ทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะ ใช้ชื่อ “จังหวัดสะอาด” ประจำปี 2562 โดยมี กรอบการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการ จำนวน 3 ระยะ ได้แก่ ต้นทาง คือ การลดปริมาณขยะ และส่งเสริมการคัดแยกที่ต้นทาง กลางทางคือ การทำระบบเก็บขนอย่างมีประสิทธิภาพและ ปลายทางคือ ขยะต้องได้รับกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยใช้หลักการ 3 ช. คือ ใช้น้อย ใช้อย่างถูกวิธี และนำกลับมาใช้ใหม่ เพื่อเป็นการติดตามและประเมินผลการจัดการขยะ ดังนั้น เพื่อให้การ จัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. 2559-2564)จึงมีการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะ มีสาระสำคัญ ภายใต้แผนงานปฏิบัติการแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ การจัดการขยะต้นทาง การจัดการขยะกลางทาง และการจัดการขยะปลายทาง

การบริหารจัดการขยะ ถือเป็นภารกิจที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและถือเป็น นโยบายสาธารณะที่รัฐพึงจัดการให้กับประชาชนอย่างดีที่สุดในการดำรงชีพ และเพื่อสุขภาพที่ดีของ ประชาชน ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะเลือกทำบริการสาธารณะหรือภารกิจตาม นโยบายการกระจายอำนาจของรัฐบาล เพื่อโอนถ่ายภารกิจจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคไปสู่ส่วน ท้องถิ่น เพื่อต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำงานร่วมกันมากขึ้น

อิสระ สุวรรณ และปธาน สุวรรณมงคล (2547, น.25) กล่าวถึงบทบาทของผู้ที่มีส่วนได้ ส่วนเสียในการส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างส่วนท้องถิ่นว่า เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่มีส่วน ได้ส่วนเสีย ดังนี้

หน่วยงานของรัฐในส่วนกลางที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างส่วนท้องถิ่น ได้แก่ คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการมาตรการบริหารงาน

บุคคลส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
สมาคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น สมาคมสันติบาตรแห่งประเทศไทย สมาพันธ์องค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย และสำนักงานประมาณ กระทรวง กรมต่าง ๆ ที่ผ่านไอนภารกิจ
ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกองค์กรมีบทบาทส่งเสริมความการทำงานร่วมกันระหว่าง
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการสาธารณะ ในที่นี้หมายถึงการบริหารจัดการ
สิ่งแวดล้อมหรือการกำจัดขยะ สำหรับหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด
นายอำเภอ ควรสนับสนุนให้มีการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อแก้ไข
ปัญหาาร่วมกัน ประการสำคัญผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องมีจิตที่เป็นสาธารณะ ที่เห็นว่าการทำงาน
ร่วมกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ทำให้เกิดประสิทธิภาพและความไม่คุ้มค่ากว่าการ
ดำเนินงานเพียงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียว

วิธีการกำจัดขยะ

วิธีการกำจัดขยะในประเทศไทย ที่เราพบเห็นได้บ่อยๆ สามารถแบ่งวิธีการจัดเก็บขยะได้
เป็น 6 วิธี ดังนี้

1) การลดและการคัดแยก จากแหล่งกำเนิดขยะ ได้แก่ คริวเรือน อาคาร สำนักงาน สถาน
การศึกษา บริษัท ห้าง ร้านอาหาร ตลอดจนสถานที่สาธารณะทั่วไป เพื่อรอกการเก็บขนขยะ การ
รวบรวมขยะ และการนำไปทำลายจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ การกำหนดขยะจากแหล่งกำเนิดขยะ
เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าของคริวเรือน หรือสถานที่ต่าง ๆ ของจุดกำเนิดขยะ แบ่งออกเป็น
2 ส่วน ได้แก่ การลดขยะจากแหล่งกำเนิดขยะ (Source Reduction) เพื่อให้มีปริมาณขยะที่ต้องนำไป
ทำลายให้น้อยที่สุด และการคัดแยกขยะ (Waste Separation) เป็นวิธีการหนึ่งของการกำจัดขยะ

2) การเก็บรวบรวมขยะ ที่ถูกทิ้งไว้ในสถานที่ทิ้งขยะตามสถานที่ต่าง ๆ ได้แก่ คริวเรือน
สถาบันการศึกษา ตลาดสด และสวนสาธารณะ ฯลฯ รวบรวมไปยังจุดพักขยะก่อนที่จะนำไปกำจัด
เพื่อขนส่งต่อไปยังสถานที่กำจัด ขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้จะถูกรวบรวมส่งไปแปรรูป
เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ต่อไป การจัดเก็บขยะ เป็นไปตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตาม
กฎหมาย ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการวางแผนในการเก็บรวบรวมขยะที่เกิดขึ้นใน
แต่ละวันอย่างเหมาะสม เพื่อไม่ให้มีขยะตกค้างสถานที่ต่าง ๆ ในปริมาณมากและนานเกินไป

3) การกักเก็บ ขยะเมื่อถูกรวบรวมจากสถานที่ต่าง ๆ จากแหล่งกำเนิด จะต้องถูกขนถ่ายไปยังสถานที่กำจัดให้เร็วที่สุด เพื่อป้องกันการเน่าเหม็นของขยะ เพื่อให้มีขยะตกค้างตามสถานที่ต่าง ๆ ให้น้อยที่สุด ดังนั้น ขยะจึงไม่จำเป็นที่จะต้องกักเก็บก่อนนำไปกำจัด ยกเว้นขยะที่เป็นสารพิษที่มีอันตราย ที่ต้องกักเก็บก่อนให้มีจำนวนมากพอสมควรแล้วจึงนำไปทำลายอย่างถูกวิธีและปลอดภัย

4) การขนส่ง ขยะที่ถูกรวบรวมจากแหล่งกำเนิดต่าง ๆ เพื่อขนถ่ายไปยังสถานที่กำจัด การขนส่งขยะไปยังสถานที่กำจัดขยะ ที่อยู่ห่างไกลออกไป ในการขนส่งไปยังสถานที่ต่าง ๆ จะเกิดขึ้นหลังจากการรวบรวมขยะเสร็จสิ้นแล้ว ระยะเวลาที่ใช้จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระยะทาง ระหว่างสถานที่ขนส่งขยะไปยังสถานที่กำจัดขยะ มีผลต่อการขนส่งขยะต่อจำนวนเที่ยวของการขนส่งขยะในแต่ละวันด้วย

5) การแปรสภาพ เป็นวิธีการทำให้ขยะที่เก็บรวบรวมจากสถานที่ต่าง ๆ อยู่ในสภาพที่เกิดความสะดวกต่อการขนส่งขยะไปยังสถานที่กำจัดขยะหรือนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ โดยวัตถุประสงค์ของการแปรขยะ เช่น การอัดให้เป็นก้อน เพื่อช่วยลดพื้นที่เก็บในการขนส่งและค่าใช้จ่ายในการขนส่งไปยังสถานที่กำจัดให้น้อยลง และเพื่อนำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น การแปรขยะด้วยการย่อยสลายชีวภาพและจะได้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยอินทรีย์มาใช้เพาะปลูกหรือย่อยสลายทางชีวภาพเพื่อให้ได้ก๊าซมีเทนมาใช้เป็นเชื้อเพลิงต่าง ๆ เช่น การหุงต้ม การปั่นกระแสไฟฟ้า

6) การกำจัดหรือทำลาย (Disposal) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการจัดการเกี่ยวกับขยะ เป็นการทำลายอย่างถูกหลักอนามัย เช่น ในการฝังกลบ หรือเผาทำลายโดยใช้ความร้อนสูง หรือใช้เทคโนโลยีในการทำลายขยะตามความเหมาะสม

การลดปริมาณขยะจากแหล่งกำเนิด

การลดปริมาณขยะ หมายถึง ลดการใช้ (Reduce) ใช้ซ้ำ (Reuse) การนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) กิจกรรม 3Rs ได้แก่ Reduce คือการลดขยะ โดยการควบคุมปริมาณการขยะให้อยู่ในสัดส่วนที่พอเหมาะ เป็นการลดปริมาณขยะที่จะเกิดขึ้น เช่น การใช้ถุงผ้า กระจก้า เพื่อลดการใช้

ถุงพลาสติก การใช้ผ้าเช็ดหน้าแทนกระดาษทิชชู ใช้ปิ่นโตแทนกล่องใส่อาหารหรือแทนโฟม เลือktanอาคารที่ร้านแทนการห่อกลับบ้าน

Reuse คือการใช้ซ้ำ เป็นการนำสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า เช่น การใช้กระดาษ 2 หน้า ใช้บรรจุภัณฑ์ซ้ำหลาย ๆ ครั้ง นำเสื้อผ้าเก่ามาบริจาคหรือนำมาเป็นผ้าถูบ้าน การซ่อมแซมอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ต่อไป

Recycle คือ การนำขยะมาใช้ใหม่ ขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่แยกออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ แก้ว กระดาษ พลาสติก และโลหะ หากทำได้ครบทั้ง 3Rs สามารถที่จะลดปริมาณขยะที่จะเกิดขึ้นได้ และสามารถนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่อย่างคุ้มค่า

การแก้ไขขยะให้มีปริมาณน้อยลง เพื่อให้ง่ายต่อการจัดการ ต้องแก้ไขที่พฤติกรรมกรทั้งขยะของคนเป็นหลัก จะเป็นการลดปริมาณขยะจากแหล่งกำเนิดขยะ โดยตรง ซึ่งต้องรณรงค์หรือหาสิ่งจูงใจให้คนหันมาปฏิบัติในการลดปริมาณขยะอย่างจริงจัง

รูปแบบการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาจังหวัดไปพร้อมกับการทำงานร่วมกันในการจัดการขยะร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำเนินการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมในจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการจัดการขยะที่แหล่งกำเนิดก่อนนำไปกำจัด เพื่อให้เกิดความสะอาดต่อหน่วยงานที่เก็บขนขยะและคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมของจังหวัดที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง คำนึงถึงความเหมาะสมแต่ละสภาพของจังหวัด เพื่อกำหนดงานจัดการขยะอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ให้มีการขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายของการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน มีองค์ประกอบในการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม 3 ประการ ดังนี้

1) กลไกของจังหวัด อาจเป็นผู้นำ คณะหรือกลุ่มกิจกรรม คณะกรรมการของโครงการจัดการขยะของจังหวัด หรือ นิติบุคคลในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ที่มีศักยภาพแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาชีพและพัฒนาการของแต่ละจังหวัด

2) กิจกรรม การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมของจังหวัด เริ่มจากการลดการเกิดของขยะ การคัดแยก การใช้ประโยชน์จากขยะ และการรวบรวมขยะ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บ และ

ขนส่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง กิจกรรมการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมมีผลเกี่ยวข้องเนื่องกับการเกิดขยะ

3) การทำงานร่วมกัน ทั้งในและนอกจังหวัด หรือส่วนกลาง เช่น หน่วยงานในจังหวัด หน่วยงานส่วนกลาง ภาคเอกชนและภาคประชาชน ที่เข้ามาทำงานร่วมกันในการจัดการขยะและสนับสนุนการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม โดยจังหวัดจะต้องมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง แบ่งออกเป็นอีก 4 ลักษณะ ได้แก่

3.1) การทำงานร่วมกันในจังหวัดในการจัดการขยะ เป็นฐานการพัฒนาการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานต่าง ๆ จากภายนอกในการจัดการขยะ

3.2) การทำงานร่วมกันกับภาคเอกชน โดยการกำหนดหน้าที่ กติกาที่ชัดเจน ในการจัดการขยะ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการจัดการขยะ

3.3) การทำงานร่วมกันกับองค์กรภาครัฐด้วยกัน เป็นการประสานงานของการทำงานร่วมกันในการส่งเสริมและพัฒนาจังหวัด เพื่อยกระดับบทบาทของกลไกในจังหวัดให้เข้มแข็ง รวมถึงการกำหนดมาตรการจูงใจ เช่น การเก็บค่าธรรมเนียมในการกำจัดขยะขั้นต่ำ หรือการจ่ายค่าตอบแทนในการเก็บขยะและดูแลรักษาความสะอาดของจังหวัด

3.4) การทำงานร่วมกันกับองค์กรเอกชนหรือสถาบันการศึกษา ที่มีส่วนในการสนับสนุนข้อมูลของการจัดการขยะ รวมถึงการฝึกอบรมด้านต่าง ๆ ในการจัดการขยะ

แนวคิดการจัดการขยะ เป็นแนวทางที่สำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาขยะที่นับวันจะมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและมีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งภาคส่วนต่างๆ จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันพร้อมทั้งพยายามดำเนินการในหลายรูปแบบ เพื่อให้จังหวัดมีความรู้ ตื่นตัวในการแก้ไขปัญหาขยะร่วมกัน ซึ่งจะทำให้จังหวัดและท้องถิ่นของตนเองน่าอยู่อาศัย

2.4 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำ (Leadership)

ภาวะผู้นำเป็นการบ่งบอกถึงความมีอำนาจและความสามารถของบุคคลที่สามารถสั่งการในการบริหารงานที่ รับผิดชอบให้ประสบความสำเร็จ เช่น มีการใช้ภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำในด้านการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการเมือง ด้านสังคม และด้านธุรกิจ เป็นต้น คุณลักษณะ ความสามารถ พฤติกรรม และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ของภาวะผู้นำ มีอิทธิพลเหนือผู้

ตาม และสามารถทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ตลอดจนพิจารณาว่า เพราะเหตุใดคนบางคนจึงมีลักษณะในการเป็นผู้นำ ปัจจัยใดเป็นตัวกำหนดวิธีการกระทำของผู้นำ รวมทั้งประสิทธิผลของภาวะผู้นำซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ

ความหมายของผู้นำและความสำคัญของภาวะผู้นำ

ผู้นำ (Leader) หมายถึงบุคคลที่ได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคคลอื่น หมายถึงบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นมา หรือได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้าในการดำเนินการต่าง ๆ ในองค์กรต่าง ๆ ต้องอาศัยบุคคลที่เป็นผู้นำ และมีความเป็นผู้นำจึงทำให้องค์กรดำเนินไปได้อย่างบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และนำพาหน่วยงานไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ความเป็นผู้นำ (Leadership) หมายถึงบุคคลที่มีความสามารถในการบังคับบัญชาผู้อื่น โดยได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคคลอื่น เป็นผู้ที่ทำให้บุคคลอื่นไว้วางใจและให้ความร่วมมือ ความเป็นผู้นำเป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกหรือสั่งการ บังคับบัญชา ประสานงาน โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ เพื่อให้กิจการงานบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ต้องการเป็นผู้นำ

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของ ผู้นำ ดังต่อไปนี้

ชาลซ์ อัจฉินสมาจาร (2550, น.1) ภาวะผู้นำหมายถึง ความสามารถในการขับเคลื่อนหรือสร้างอิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้เข้าประสงค์ของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบรรลุความสำเร็จ

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2550, น.303) ภาวะผู้นำหมายถึงความสามารถในการจูงใจโน้มน้าวให้บุคคลอื่นประพฤติปฏิบัติตามในสิ่งที่ผู้นำวางวัตถุประสงค์ไว้

พิบูล ทิปะपाल (2550, น.236) ภาวะผู้นำหมายถึง ความสามารถที่จะใช้ศิลปะความเป็นผู้นำโน้มน้าวบุคคลซึ่งเป็นผู้ตามให้เกิดคล้อยตามยอมรับ พร้อมทั้งจะทุ่มเทความพยายามอย่างเต็มที่ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุความสำเร็จ

วิเชียร วิทย์อุดม (2550, น.3) ภาวะผู้นำ หมายถึง ลักษณะส่วนตัวของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเป็นความสามารถที่เกิดขึ้นระหว่างที่มีการทำงานร่วมกัน ร่วมอยู่ในเหตุการณ์เดียวกันในอันที่จะทำให้กิจกรรมของกลุ่มดำเนินไปสู่เป้าหมายและประสบความสำเร็จ ภาวะผู้นำจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการฝึกฝนของแต่ละบุคคล

ณัฐพันธ์ เจริญนันทร์ (2551, น.122) ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถที่ใช้อำนาจที่มีในการชักจูงให้กลุ่มมุ่งไปสู่วัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ

สุนทร โครตบรรเทา (2551, น.113) ภาวะผู้นำ หมายถึงกระบวนการของการมีอิทธิพลต่อผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชาโดยการใช้อำนาจและฐานอำนาจต่างกัน ส่งผลต่อปฏิกิริยาตามผู้ตามต่างกัน

คุณสมบัติของผู้นำ ประกอบด้วย

1) อำนาจหน้าที่ตามตำแหน่งอย่างเป็นทางการ (Authority) ในด้านการดำรงตำแหน่ง อาจได้รับการยกย่องให้เป็นผู้นำโดยที่มีตำแหน่งรองรับอย่างเป็นทางการ เป็นความต้องการและการสนับสนุนของกลุ่มคนที่ต้องการบุคคลที่จะมาเป็นผู้นำหรือเป็นตัวแทน ในการปฏิบัติตามแนวความคิดหรือตองสนองความต้องการของกลุ่ม

2) การยอมรับ (Acceptance) ผู้นำนั้นเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับโดยบุคคลหรือกลุ่มคนให้เข้าไปในทิศทางที่สมาชิกนั้นเห็นด้วย ผู้นำสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มได้โดยทำให้เป็นที่พอใจของกลุ่ม

3) ความสามารถ (Competency) ผู้นำเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูง ดังนั้น ผู้นำจึงเป็นผู้ที่มีความสามารถ มีความรู้ และมีประสบการณ์ ทำให้สมาชิกยกย่องและยอมรับ

4) ความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Relationship) ในลักษณะของความไว้วางใจ ความเชื่อถือ การยอมรับจากบุคคลต่าง ๆ จะสร้างความพอใจให้แก่พนักงาน ได้มากกว่าผู้บริหาร

ความรับผิดชอบของผู้บริหารต่อองค์กร มีดังนี้

- 1) เสริมสร้างทัศนคติและการทำงานของพนักงาน
- 2) รับผิดชอบต่อผู้บริหารระดับสูงขึ้นไป คือการรับเอานโยบายของผู้บริหารระดับสูงไปปฏิบัติให้เกิดผลเป็นที่น่าพอใจและนำเอานโยบายของผู้บริหารระดับสูงมาถ่ายทอดยังพนักงาน
- 3) รับผิดชอบพฤติกรรมของกลุ่มพนักงาน
- 4) รับผิดชอบต่อทัศนคติและค่านิยมส่วนบุคคล คือการเสริมสร้างให้พนักงานแต่ละคนมีจิตสำนึกที่ดีต่อการทำงาน สร้างพฤติกรรมที่ดีและมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร

ผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) หมายถึงผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีสำนึกของความเร่งด่วนในการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ โดยทำตัวเองให้สอดคล้องกับทุกคนในองค์กร นำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างสมดุล

หน่วยงานรัฐก็สามารถเป็นผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ได้ เพราะรัฐคือองค์กรที่ให้บริการแก่สังคม จึงต้องการการนำทางสำหรับการให้บริการที่ดีแก่สาธารณชน มีหลัก 5 ประการ ดังนี้

- 1) ผู้นำในการทำงานที่ท้าทายสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ และส่งเสริมให้ผู้อื่นมีความคิดริเริ่มใหม่ๆ ที่ท้าทาย
- 2) มีแรงบันดาลใจและกระตือรือร้น โดยการทำให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วมกันกับผู้อื่น
- 3) ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ให้การสนับสนุนผู้อื่น
- 4) ทำตนเป็นต้นแบบและตัวอย่างที่ดีแก่คนอื่น
- 5) นำมาซึ่งการบรรลุความสำเร็จสูงสุดในการทำงานจากจิตวิญญาณอย่างแท้จริง

ผู้นำเชิงปฏิรูป (Transformational Leadership) คือผู้นำที่สามารถเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ให้เป็นความจริงได้ นำไปสู่การปฏิบัติได้ สามารถทำให้บุคคลสนใจและยินดีปฏิบัติตาม คุณสมบัติผู้นำเชิงปฏิรูป มีดังนี้

- 1) เป็นแบบอย่างที่ดี การที่ผู้นำประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี สามารถจูงใจพนักงานให้นำเอาวิสัยทัศน์ที่กำหนด ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลตามที่ต้องการ
- 2) สร้างแรงบันดาลใจ มีความสามารถในการจูงใจบุคคลอื่น ๆ ให้ปฏิบัติตาม
- 3) ส่งเสริมความรู้ ส่งเสริมให้พนักงานมีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ รับผิดชอบต่อปัญหาและแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพสูง
- 4) ให้ความสำคัญกับพนักงาน การให้พนักงานมีความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น ต้องให้ความสำคัญกับพนักงานมากขึ้นด้วย มีการสื่อสารแบบเปิดเผย มีการพัฒนาศักยภาพของพนักงาน ดังนั้น ผู้นำต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีการเรียนรู้จากความผิดพลาดเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดซ้ำ

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่ผู้นำใช้อิทธิพลหรืออำนาจหน้าที่ในการบริหารงานอย่างมีศิลปะ ทั้งการบอก ชี้แนะ และสั่งการ หรืออำนาจการเพื่อโน้มน้าวจิตใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันในการถ่ายทอดแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการในการจูงใจและปฏิสัมพันธ์ให้ทุกคนในองค์กรเข้าใจวงการขององค์กรเพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินกิจกรรมได้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.5 แนวคิด ทฤษฎีการพัฒนายั่งยืน (Sustainable Development)

ปัจจุบันทั่วโลกให้ความสนใจเรื่อง การพัฒนายั่งยืน มาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2515 ซึ่งที่ผ่านมา มีการประชุมเรื่องสิ่งแวดล้อมระดับระดับโลกเป็นครั้งแรกที่กรุงสต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน และต่อมาในปี 2526 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการโลกเรื่องสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน (World Commission on Environment and Development) ศึกษาเรื่อง การสร้างความสมดุลระหว่างสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนา และต่อมาได้เผยแพร่เอกสารชื่อ Our Common Future เรียกร้องให้ประชากรโลกมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตที่มุ่งเพื่อ เพื่อให้มีการพัฒนาที่มีความปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม เอกสารดังกล่าวมีความสำคัญต่อการประชุมสุดยอดของโลกหรือที่เรียกว่าการประชุม The Earth Summit ที่กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อปี พ.ศ. 2535 การประชุมครั้งนี้ได้ให้คำจำกัดความของการพัฒนายั่งยืน

การพัฒนายั่งยืน เป็นการพัฒนาที่ตอบสนองความจำเป็นของคนในปัจจุบันโดยไม่ลดขีดความสามารถในการตอบสนองความจำเป็นของคนรุ่นต่อไป

ความหมายและความสำคัญของการพัฒนายั่งยืน

การพัฒนายั่งยืน (Sustainable Development) มีการให้คำนิยามแตกต่างกันออกไปตามความหมายของประเทศต่างๆ และได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะ ดังนี้

คณะกรรมการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (World Commission on Environment and Development) หรือที่เรียกว่าคณะกรรมการบรันด์แลนด์ (Brundtland Commission) กล่าวไว้ คือ การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การพัฒนาที่สนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนความสามารถของคนรุ่นต่อมาที่จะตอบสนองความต้องการของ พวกเขา ทั้งนี้ การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องทำให้คุณภาพประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีระบบสังคม ที่เป็นสังคมธรรมรัฐ มีระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่มั่นคง ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจาก ภายนอก มีคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ประชาชนรู้จักการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า โคนเฉพาะการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อเป็นฐานในการผลิตนำไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nation Educational, Scientific and Cultural Organization:

UNESCO) ยังเสนอเพิ่มเติมว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนควรตั้งอยู่บนฐานทางวัฒนธรรมที่ยึดถือคุณค่าของความเป็นมนุษย์ด้วย (UNESCO, 2005, p.14)

Yomi (1991, p.3) กล่าวว่า ความยั่งยืนเป็นความดิเคงนิเวศวิทยาร่วมกับนัยทางเศรษฐกิจ นั่นคือ ความเจริญเติบโตและการกินคืออยู่ดีของมนุษย์ขึ้นอยู่กับพื้นฐานทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งส่งเสริมสนับสนุนระบบการดำรงชีวิตของมนุษย์และสังคมที่ยั่งยืน ก็จะเป็นส่วนหนึ่งที่กำหนดระบบเศรษฐกิจและระบบสังคมที่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและระบบส่งเสริมสนับสนุนชีวิตได้รับการดูแลรักษาไว้

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต, 2549, น.106) กล่าวว่าไว้คือ การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การพัฒนาที่ดุลภาพครบทั้ง 3 ด้าน คือ ชีวิตมนุษย์ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีหลักที่สำคัญเพื่อประโยชน์สุขของคนส่วนใหญ่ ลดการเบียดเบียนกัน และเกื้อกูลต่อกันให้มากขึ้น

ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, กาญจนา แก้วเทพ และ กนกศักดิ์ แก้วเทพ (2549) กล่าวว่า แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นแนวความคิดที่ประนีประนอมระหว่างกลุ่มที่นิยมการพัฒนากับกลุ่มที่นิยมสิ่งแวดล้อม ทั้งโลกที่ร่ำรวยและโลกที่ยากจน ต่างก็มีความพึงพอใจในแนวทางนี้ เนื่องจากเป็นแนวคิดที่พัฒนาและสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่ไปด้วยกันได้ คือเป็นแนวคิดที่ไม่ได้ปฏิเสธความเจริญก้าวหน้าและมองว่าการขยายตัวทางระบบเศรษฐกิจเป็นสิ่งที่จำเป็น และสามารถเกิดขึ้นได้ โดยไม่ต้องมีการทำลายสิ่งแวดล้อม การพัฒนาที่ยั่งยืนยังหมายถึงการพัฒนาที่นำเอาทรัพยากรทั้งหมดไม่ว่าจะเป็น ธรรมชาติ มนุษย์ การเงิน และทรัพยากรกายภาพ มาจัดการเพื่อก่อให้เกิดความมั่งคั่ง ความอยู่ดี กินดี และความสุขสมบูรณ์ การพัฒนาที่ยั่งยืนขึ้นอยู่กับการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องและเหมาะสม สรุปล คือ การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องอยู่ภายใต้ขีดจำกัดทางนิเวศ

ชัยศ อิมสุวรรณ (2543, น.2) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ เป็นการพัฒนาที่ต้องการจัดการทรัพยากรทั้งธรรมชาติและมนุษย์ รวมทั้งทรัพยากรการเงินและวัสดุทั้งปวง ให้เป็นไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดความมั่งคั่งและอยู่ดีกินดี โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อสงวนไว้สำหรับคนรุ่นหลังและการที่บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน จะเกิดความสมดุลของการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ได้นั้นจะต้องพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถ มีศักยภาพในการจัดการพัฒนา

ประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์ (2549, น.9) ได้กล่าว การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ เป็นการพัฒนาในลักษณะแบบบูรณาการที่เป็นองค์รวม ที่มีตัวแปรหลายตัวมาประสานกันครบองค์อย่างมีคุณภาพ แม้ว่าจะอยู่ในบริบทที่หลากหลายบนความแตกต่างทางเศรษฐกิจ ที่ต้องคำนึงถึงขีดความสามารถในการแข่งขันบนพื้นฐานทรัพยากรของตนเอง ด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม ที่ต้องให้ความสำคัญกับการตอบสนองความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างสอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม การพัฒนาที่ยั่งยืนจึงเป็นความพยายามในการทำให้ดีขึ้นอย่างมั่นคง ถาวร บนพื้นฐานของศักยภาพ และทรัพยากรที่มีขีดจำกัด โดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดความสมดุลทุกมิติ เน้นการพัฒนาบนพื้นฐานทรัพยากร จุดแข็งและศักยภาพของตนเอง รวมทั้งการสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ตลอดจนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและยั่งยืนตลอดไป

วสุธร ต้นตมกุล (2549) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ เป็นการผสมผสานระหว่างการอนุรักษ์และการพัฒนาที่สนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมอย่างเสมอภาคและยุติธรรม มีการผสมผสานกิจกรรมเพื่อทำให้สังคมเกิดความผูกพันและอนุรักษ์ไว้ซึ่งความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยคำนึงถึงการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้อย่างสอดคล้องกับชุมชน

ไม่เพียงแต่นักวิชาการเท่านั้น ที่ได้ให้ความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งปัจจุบันยังมีองค์กรต่าง ๆ ที่ทำการวิจัยเพื่อสนับสนุนของการเป็นบทเรียนในการศึกษาการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการพัฒนาประเทศที่เน้นภาคอุตสาหกรรม เพื่อให้เป็นภาคอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมภายใต้โครงการประสานงานการวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ภายใต้โครงการประสานงานการวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่งโครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนงานวิจัยภายใต้ประเด็นงานวิจัยที่สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)
- 2) เพื่อประสานงานเครือข่ายนักวิจัยด้านที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อจัดการองค์ความรู้สังเคราะห์ และถอดบทเรียนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายด้านต่าง ๆ และผลิตเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย

3) เพื่อประสานงานเชื่อมโยงเครือข่ายนักวิชาการ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่ทำงานในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อจัดการองค์ความรู้สังเคราะห์และถอดบทเรียนภาคปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายด้านต่างๆ

4) เพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการของ SDGs ในระดับสากล

5) เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน สถานการณ์ปัจจุบันและความท้าทายเกี่ยวกับการดำเนินการที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ซึ่งตามแนวคิดของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโครงการวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนได้มีการระดมแนวความคิดจากหลายภาคส่วน ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิชาการ และภาคประชาสังคม เพื่อเป็นการขับเคลื่อนพัฒนาแนวทางในการนำไปปฏิบัติจริงในพื้นที่ และสร้างเครือข่ายนักวิชาการที่จะเข้ามาช่วยกันหาทางออกให้กับปัญหาความยั่งยืนในประเทศไทย พร้อมกับให้ทุกภาคส่วนมีการทำงานร่วมกับภาครัฐเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับหลักการของการมีส่วนร่วมมากขึ้น โดยเฉพาะกับหน่วยงานของรัฐในส่วนกลางซึ่งเป็นส่วนที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายในการพัฒนาประเทศ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแต่ละภาคส่วนต่างจะต้องมีหลักของการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองดังนี้

หน่วยงานภาครัฐ จะต้องทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลัก ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายโดยตรง เพื่อเป็นการใช้ข้อมูลกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้ามาทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานและกลุ่มสมาชิกเครือข่ายต่าง ๆ

ภาคประชาสังคม จะต้องทำหน้าที่ในการจัดประชุมเสวนาในการเคลื่อนไหว ซึ่งภาคประชาสังคมเป็นกลุ่มที่มีการตื่นตัวทางด้านสิ่งแวดล้อม คือ สมัชชาองค์กรพัฒนาเอกชนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะที่ทำงานด้านพลังงาน ผู้หญิง และสิ่งแวดล้อม ซึ่งองค์กรทั้ง 3 กลุ่มนี้มีความรู้ในเชิงวิพากษ์ค่อนข้างมากในการทำงานและใช้ในการเจรจาต่อรองกับภาคส่วนอื่น ๆ ได้มากยิ่งขึ้น รวมถึงทำให้เกิด เวทีพูดคุยแลกเปลี่ยนที่หลากหลายในหลายพื้นที่ในประเทศไทย ตลอดโดยทำหน้าที่ให้ความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

ภาคเอกชน จะต้องเป็นส่วนที่จะต้องให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐอย่างจริงจังเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งบางครั้งจะต้องมีการจัดประชุมเพื่อให้ได้ข้อมูล โดยข้อมูลจะต้องเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเอกชนโดยตรง เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถที่จะนำข้อมูลมารวมกันทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

นักวิชาการ เป็นกลุ่มที่ให้การสนับสนุนให้ความรู้ หรือเป็นกลุ่มที่เข้าร่วมเวทีสาธารณะและเวทีระดมความคิดเห็นต่าง ๆ ในรายประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนกับแต่ละ เป้าหมาย เพื่อให้ทราบว่าใครกำลังดำเนินการศึกษาเรื่องใดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนอยู่บ้าง และนักวิชาการจะต้องเชื่อมเครือข่ายของนักวิชาการที่ทำงานรายประเด็นที่เกี่ยวข้องผ่าน กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ความเห็นต่อสถานะเป้าหมายการพัฒนาที่ ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องล้วนมีความสำคัญในการพัฒนาประเทศเพื่อเกิดความยั่งยืน หาก นำทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมาร่วมทำงานด้วยกันจะเกิดพลังทางสังคมนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นอย่างแน่นอน เนื่องจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต่างก็มีความรู้ ความสามารถเฉพาะและเมื่อนำ ความรู้ที่หลากหลายมารวมกันทำงานจะทำให้เกิดความหลากหลายทางวิชาชีพ เทคนิคเฉพาะด้านในการสนับสนุน การทำงานที่ครอบคลุมและยั่งยืน

เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดปัญหาความไม่ยั่งยืนในหลายด้านไม่ว่าจะเป็น ด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญของทุกประเทศทั่วโลกให้การตระหนัก โดยเฉพาะปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ไม่ครอบคลุมและไม่ยั่งยืนควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศที่เน้นภาคอุตสาหกรรม และที่ผ่านมานั้นขาดกลไกกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาที่เป็นธรรมก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในหลายด้านไม่ว่าจะเป็นความไม่เท่าเทียมกันทางรายได้ ความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจ รวมถึงการก่อให้เกิดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ขยะ น้ำเสียและมลพิษทางอากาศ ปัญหาเหล่านี้เริ่มมีมากขึ้นเรื่อย ๆ ปัญหาสิ่งแวดล้อมสะท้อนอย่างชัดเจนในการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (United Nations Conference on Sustainable Development : UNCS D) ในปี ค.ศ. 2012 ที่กรุงริโอ เดอจาไนโร ประเทศบราซิล หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าการประชุม Rio+ 20 ซึ่ง เป็นการประชุมครบรอบ 20 ปีของการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (United Nations Conference on Environment and

Development) ที่กรุงริโอ ในปี ค.ศ. 1992 ในการประชุมนี้เองที่กระบวนการจัดทำร่างวาระการ พัฒนา 2030 (Agenda 2030) ได้เริ่มขึ้นและต่อเนื่องเป็นเวลา 3 ปีจนกระทั่งถึงปี ค.ศ. 2015 เพื่อให้วาระการพัฒนา 2030 เป็นวาระการพัฒนาที่ต่อเนื่องจากเป้าหมายการพัฒนาแห่ง สหัสวรรษที่เริ่มในปี 2001และจบลงในปี 2015 กระบวนการจัดทำร่างวาระการพัฒนา 2030 ซึ่ง องค์ประกอบสำคัญในวาระนี้คือเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือ SDGs นั้น เป็นกระบวนการที่ ดำเนินไปในทุกระดับ ตั้งแต่การประชุมเจรจาต่อรองในระดับชาติไปจนถึงกระบวนการการสร้าง การมีส่วนร่วมผ่านช่องทางออนไลน์และกระบวนการที่จัดขึ้น โดยองค์กรพัฒนาเอกชน (Non-governmental Organizations: NGOs) และองค์กรภาคประชาสังคม (Civil Society Organization: CSOs) ทั่วโลก ซึ่งกระบวนการดังกล่าวทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ และกลุ่มคน เปรียบจากทั่วโลก มีโอกาสมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในปี ค.ศ. 2015 ในการประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ รัฐและประเทศสมาชิก 193 ประเทศได้ลง นามยอมรับวาระการพัฒนา 2030 และเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ซึ่งประเทศไทยใน รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ก็เป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกที่ลงนามยอมรับวาระการ พัฒนาที่ยั่งยืนนี้ โดยมีเป้าหมาย 17 เป้าหมาย ดังนี้

- 1) ขจัดความยากจน
- 2) ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการสำหรับทุกคนใน ทุกวัย
- 3) สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุก วัย
- 4) สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และ สนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 5) บรรลุความเท่าเทียมระหว่างเพศ และเสริมความเข้มแข็งให้แก่สตรีและเด็กหญิง
- 6) สร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดการให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคนและมีการ บริหารจัดการที่ยั่งยืน
- 7) สร้างหลักประกันให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ที่ยั่งยืนในราคาที่ย่อมเยา
- 8) ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่มี ผลผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน
- 9) สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุม และยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

- 10) ลดความไม่เสมอภาคภายในประเทศและระหว่างประเทศ
- 11) ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัยมีภูมิคุ้มกัน และยั่งยืน
- 12) สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน
- 13) เร่งต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และผลกระทบที่เกิดขึ้น
- 14) อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 15) ปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียดังกล่าวหลายทางชีวภาพ
- 16) ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบและครอบคลุมในทุกระดับ
- 17) เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน

สำหรับการนำกระบวนการพัฒนาอย่างยั่งยืน ไปปฏิบัตินั้น เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วยแนวคิด 5 ประการ (Sustainable Development Solution Network, 2015) คือ

- 1) การพัฒนาที่ครอบคลุม (Inclusive Development) ถือเป็นหลักการหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึงการพัฒนาที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (Leave No One Behind) หลักการนี้มุ่งให้คนยากจน คนเปราะบาง และคนชายขอบกลุ่มต่าง ๆ ได้รับประโยชน์จากการพัฒนา เข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และบริการสาธารณะต่าง ๆ เข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติและบริการทางระบบนิเวศ ได้รับการคุ้มครองจากภัยพิบัติอันเกิดจากการธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมไปถึงกำหนดบทบาทให้กลุ่มคนรวย/ประเทศพัฒนาแล้วมีส่วนในการช่วยเหลือกลุ่มคนข้างต้นด้วย (Gupta & Vegelin, 2016)

- 2) การพัฒนาที่เป็นสากล (Universal Development) หมายถึงการพัฒนาที่ทุกประเทศในโลกต้องร่วมกันบรรลุทั้งสิ้น มิใช่เป้าหมายสำหรับประเทศยากจนเท่านั้น หลักการนี้เป็นจุดต่างที่สำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน แต่ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมหลายประเด็นโดยเฉพาะในเป้าหมายการ

ผลิตและบริโภคที่รับผิดชอบและยั่งยืน ปัญหาความไม่ยั่งยืนในปัจจุบัน เป็นปัญหาที่ท้าทายที่สุดของมนุษยชาติอย่างการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และผลกระทบยังเป็นปัญหาที่ทุกประเทศจะได้รับผลกระทบร่วมกัน ทุกประเทศจึงต้องร่วมมือกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

3) การพัฒนาแบบบูรณาการ (Integrated Development) หมายถึง การพัฒนาที่ต้องพิจารณา และดำเนินการในหลายมิติพร้อม ๆ กัน จะทำแบบแยกส่วนจากกันไม่ได้ (Indivisibility) เช่น การขจัดความหิวโหย และการส่งเสริมการเกษตรที่ยั่งยืน ย่อมมีความเกี่ยวข้องกับปัญหาความยากจน และการเข้าถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจ การเข้าถึงพลังงานเพื่อการผลิตทางการเกษตรอย่างยั่งยืน และการเข้าถึงความยุติธรรม การมีสถาบันที่เข้มแข็งนั้นเป็นรากฐานของการบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืนทุกเป้าหมาย

4) การพัฒนาที่เน้นระดับท้องถิ่น (Locally-focused Development) หมายถึงว่า ในการบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นต้องเป็นการพัฒนาที่ทำในระดับท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นชนบทหรือเมืองก็ตาม เพราะแต่ละพื้นที่มีเงื่อนไขบริบท ทุนตั้งต้น ความต้องการ และความท้าทาย ที่แตกต่างกัน การพัฒนาในระดับท้องถิ่นโดยกระตุ้นและเสริมพลังให้ผู้เล่นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระดับท้องถิ่นมีบทบาทนำจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อให้ความริเริ่มและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหมาะสม ทั้งเป้าประสงค์และตัวชี้วัดเป็นตัวเชื่อมร้อยประสบการณ์ของแต่ละพื้นที่เข้าด้วยกัน

5) การพัฒนาที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี (Technology-Driven Development) หมายถึง การพัฒนาที่ต้องใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ในการหาแนวทางในการบรรลุ และติดตามความก้าวหน้าของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งประเด็นเรื่องเทคโนโลยีนี้ถูกกล่าวถึงในการพัฒนาที่ยั่งยืน และการพัฒนาเทคโนโลยียังเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้าและความสามารถทางเทคโนโลยีของภาคอุตสาหกรรม

ดังนั้น เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน หากปราศจากหลักการข้างต้นที่กล่าวมาแล้ว เพื่อให้การพัฒนาที่ยั่งยืนบรรลุเป้าหมายจำเป็นต้องอาศัยการทำงานร่วมกันจากทุกภาคส่วนในการสนับสนุนเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

จากความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ สรุปได้ว่า การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่ดำเนินไปโดยคำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการตอบสนองความต้องการในปัจจุบัน โดยไม่ส่งผลเสียต่อความต้องการในอนาคต เป็นการดำเนินการบนพื้นฐานของการพัฒนาอย่างองค์รวมให้มีความสมดุลอย่างรอบด้าน โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งอื่น ๆ ทุกมิติ รอบด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นการพัฒนาที่ไม่ปฏิเสธระบบเทคโนโลยี เพียงแต่เทคโนโลยีที่นำมาใช้นั้น เป็นไปในทางสร้างสรรค์หรือทำลาย เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา คำนึงถึงความเป็นองค์รวมในเชิงบูรณาการโดยพิจารณาผลที่เกี่ยวข้องกันกับผลที่เกิดขึ้นอย่างหลากหลายบนความแตกต่างทางเศรษฐกิจ ที่ต้องคำนึงถึงการพัฒนาตามขีดความสามารถในการแข่งขันบนพื้นฐานทรัพยากรของตนเอง ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ต้องการให้ความสำคัญกับการตอบสนองความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างสอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม

องค์ประกอบของการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืน คือการพัฒนาที่เน้นให้มนุษย์คำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติบนโลกและให้มีการดำเนินการควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้เป็นการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของคนทั้งในยุคปัจจุบันและอนาคตอย่างเท่าเทียมกัน มีหลักการสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การสร้างความสมดุลระหว่าง 3 มิติของการพัฒนา ได้แก่

- 1) มิติการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพกระจายรายได้ให้เอื้อประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม โดยเฉพาะคนที่มีรายได้น้อย
- 2) มิติการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน เป็นการพัฒนาคนให้มีความรู้ มีสมรรถนะและมีผลิตภาพที่สูงขึ้น ส่งเสริมให้เกิดสังคมที่มีคุณภาพและเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้
- 3) มิติการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน เป็นการพัฒนาที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติในปริมาณที่ระบบนิเวศสามารถฟื้นตัวกลับสู่สภาพเดิมได้ การปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมในระดับที่ระบบนิเวศสามารถดูดซับและทำลายมลพิษนั้นได้ โดยให้สามารถผลิตมาทดแทนทรัพยากรประเภทที่ใช้แล้วหมดไปได้

การพัฒนาที่ยั่งยืน ตามแนวคิดของนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศที่มีความเห็นของการพัฒนาที่สอดคล้องกัน เน้นการพัฒนาควบคู่ไปกับการรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา การพัฒนาที่ยั่งยืนควรเป็นการพัฒนาเพื่อสร้างสังคมที่ยั่งยืน ควบคู่กับการตอบสนองความต้องการของคนได้ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งใดเลย ซึ่งนั่นหมายความว่า การทำกิจกรรมของมนุษย์ต้องสอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ ทั้งเศรษฐกิจและธรรมชาติเข้าด้วยกันเพื่อจะพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพร้อมทั้งจำกัดความยากจนออกไป ดังนั้น การพัฒนาที่ยั่งยืน มีแนวทางพัฒนา ดังนี้

1) มีการวางนโยบายประชากรให้เหมาะสม เช่น ควบคุมจำนวนประชากรด้วยการวางแผนครอบครัว ในการแก้ไขปัญหาประชากรที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือการแก้ไขปัญหาทางการศึกษา เพราะจะครอบคลุมไปถึงการแก้ไขปัญหาในด้านอื่น ๆ ทั้งหมด ปัญหาความยากจน ปัญหาสาธารณสุข และปัญหาการอนุรักษ์ธรรมชาติ จะมีน้อยลงเพราะการศึกษา

2) ต้องอนุรักษ์และสงวนทรัพยากร สิ่งแวดล้อม ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายวิธี เช่น การประกาศเป็นพื้นที่ป่าสงวน วนอุทยานแห่งชาติ เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า การฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติที่เสื่อมโทรม การรักษาดิน น้ำและอากาศ ให้ปลอดสารเคมีและมลภาวะ

3) การผลิตเทคโนโลยีการจำกัดน้ำเสีย การปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิตอย่างไม่สุรุ่ยสุร่าย ประหยัดพลังงาน

การพัฒนาที่ยั่งยืนจะสำเร็จได้จะต้องพัฒนาคนให้มีจริยธรรม ปัญหาการพัฒนาที่ยั่งยืนไม่ประสบผลสำเร็จนั้นเกิดขึ้นจากกิเลส 3 อย่าง (ป.อ.ปยุตโต, 2552) ที่ขัดขวางจริยธรรม คือ ตัณหา มานะ และทิฐิ เราต้องพัฒนาคนและเศรษฐกิจให้ควบคู่กันไปด้วยกับการพัฒนาจริยธรรม ดังนั้น ระบบการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงขึ้นอยู่กับ 4 ปัจจัยได้แก่

1) มนุษย์ ต้องพัฒนาให้มีคุณภาพ มีสุขภาพที่ดี ขยัน อดทน รับผิดชอบ มีฝีมือ มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ พร้อมทั้งจะเป็นกำลังสำคัญในระบบเศรษฐกิจและสังคมที่จัดสรรให้เกื้อหนุน และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยให้การศึกษาและจัดสรรปัจจัยเกื้อหนุน

2) สังคม จัดระบบสังคม ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง การบริหาร ตลอดจนกิจการต่างๆ ให้ผสมกลมกลืนสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันบนพื้นฐานแห่งความรู้และความเป็นจริง สร้างบรรยากาศแห่งความไม่เบียดเบียน บรรยากาศแห่งความช่วยเหลือเกื้อกูล พิทักษ์ปกป้องของคนที่อยู่ในสถานะต่าง ๆ ซึ่งมีโอกาสและความสามารถต่างกัน

3) ธรรมชาติ การพัฒนาต้องยึดหลักให้มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติและดำรงชีวิตให้สอดคล้องและกลมกลืนกับธรรมชาติ

4) เทคโนโลยี การพัฒนาเทคโนโลยี การใช้เทคโนโลยีที่เกื้อกูลไม่ทำลายธรรมชาติ นำของเสียมาผลิตเวียนใช้ประโยชน์ใหม่ สังคมไทยต้องพัฒนาเทคโนโลยีควบคู่ไปกับการพัฒนาตนเองที่ ต้องใช้เทคโนโลยีที่เป็นส่วนประคองรัฐเสถียรของมนุษย์อย่างไม่ประมาทและเพื่อเกื้อหนุนให้ตนเอง มีชีวิตที่ดีงาม สมบูรณ์ มีอิสรภาพและสันติสุข

จากแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถกล่าวสรุป องค์ประกอบต่าง ๆ ของแต่ละด้าน ดังนี้

1) ระบบเศรษฐกิจ การพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของคนทั้งในปัจจุบันและอนาคตอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ส่งผลเสียต่อความต้องการในอนาคต มีการผลิตที่เหมาะสมกับทรัพยากรและความต้องการของผู้บริโภค โดยที่การผลิตต้องไม่ก่อให้เกิดมลภาวะ รวมถึงเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ มีมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น และมีการกระจายรายได้ให้เอื้อประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม โดยเฉพาะคนที่มีรายได้น้อย

2) สังคม เป็นการพัฒนาระบบสังคมที่ยั่งยืน พัฒนาคนให้มีความรู้ มีสมรรถนะและมีผลิตภาพสูงขึ้น ส่งเสริมให้เกิดสังคมที่มีคุณภาพ เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ รวมถึงการจัดระเบียบสังคม ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผสมกลมกลืนสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันบนพื้นฐานแห่งความรู้ ความเป็นจริง สร้างบรรยากาศแห่งความไม่เบียดเบียนกัน บรรยากาศแห่งความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พิทักษ์ปกป้องคนที่อยู่ในสถานะต่าง ๆ ที่มีโอกาสและความสามารถต่างกัน คนในสังคมมีคุณภาพที่ดี กินดี อยู่ดี เป็นสังคมปลอดภัยสงบสุข และมีวัฒนธรรมเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น

3) ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นการพัฒนาระบบสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน คือ การพัฒนาที่ดำเนินไปถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสนองความต้องการในปัจจุบันโดยไม่

ส่งผลเสียต่อความต้องการในอนาคต คงสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติให้เหมือนเดิมที่สุด ไม่ควรให้ธรรมชาติเปลี่ยนแปลงไปมากนัก หรือหากจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงต้องชัดเจนหรือทดแทนธรรมชาติที่เสียไป ต้องอนุรักษ์หรือสงวนทรัพยากร สิ่งแวดล้อม ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในปริมาณที่ระบบนิเวศสามารถฟื้นตัวกลับสู่สภาพเดิมได้ การปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมในระดับที่ระบบนิเวศสามารถดูดซับและทำลายมลพิษนั้นได้ โดยให้สามารถผลิตมาทดแทนทรัพยากร ประเภทที่ใช้แล้วหมดไปได้ วิธีการพัฒนาที่ยั่งยืนต้องยึดหลักให้มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติและดำรงชีวิตให้สอดคล้องและกลมกลืนกับธรรมชาติ มนุษย์ต้องไม่ก่อให้เกิดมลภาวะสู่สิ่งแวดล้อม การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชนและประชาชน จะต้องได้รับความสนใจทั้งระดับนโยบาย ระดับการวางแผนและระดับปฏิบัติ

4) มนุษย์ เป็นการพัฒนาซึ่งมีความสำคัญที่สุด ต้องมีการพัฒนามนุษย์ทั้งร่างกายและจิตใจให้เข้มแข็งและสมบูรณ์อยู่เสมอ ให้มีคุณภาพ มีสุขภาพที่ดี ขยัน อดทน รับผิดชอบ มีสติไม่ปล่อยตัวและจิตใจให้ขึ้นต่อวัตถุและสิ่งบริโภคมามากเกินไป มีฝีมือ มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ พร้อมทั้งจะเป็นกำลังใจสำคัญในระบบเศรษฐกิจและสังคมที่จัดสรรให้ เกื้อหนุนและ นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน การสร้างพฤติกรรมที่เคยชินที่ดี หากพฤติกรรมเคยชินเกื้อกูลต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมเกิดขึ้น จนกลายเป็นวัฒนธรรมและวินัย การบังคับควบคุมหรือการใช้อำนาจก็ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้น

5) เทคโนโลยี เป็นการพัฒนาเทคโนโลยี โดยใช้เทคโนโลยีที่เกื้อกูลไม่ทำลายธรรมชาติ มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์แบบใหม่ที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการนำเทคโนโลยีที่มาใช้ขึ้นนั้นเป็นไปในทางสร้างสรรค์หรือทำลาย ควรใช้เทคโนโลยีอย่างมีสติและเป็นคุณอย่างแท้จริง รู้จักพัฒนาและควบคุมตนเอง เพื่อเกื้อหนุนให้ตนเองมีชีวิตที่ดีงาม สมบูรณ์ มีอิสรภาพและสันติสุข

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ถือเป็นรัฐธรรมนูญที่มีความสำคัญกับการกระจายอำนาจ ที่ปรากฏในมาตรา 78 ซึ่งปรากฏอยู่ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยมีความสำคัญ คือ มาตรา 78 รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการ

ท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นการปกครองท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น ซึ่งเป็นการกำหนดให้รัฐต้องมีการกระจายอำนาจทางปกครองไปให้ท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน และแบ่งเบาภาระรัฐบาลส่วนกลางได้มากขึ้น รวมทั้งยังให้อำนาจแก่ประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองอีกด้วย อย่างไรก็ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้บัญญัติเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในหมวด 9 ตั้งแต่ มาตรา 282-290 รวม 11 มาตรา มีการกล่าวถึงเรื่องภารกิจหน้าที่ของท้องถิ่นไว้ 2 ประการ คือ

ประการแรก บัญญัติเรื่องอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นไว้โดยตรงว่ามีเรื่องใดบ้าง รัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่รวม 7 เรื่อง เช่น การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

ประการที่สอง บัญญัติถึงกลไกในการสร้างองค์กรขึ้นเพื่อให้องค์กรดังกล่าวนี้ทำหน้าที่กำหนดอำนาจของท้องถิ่น กลไกที่รัฐธรรมนูญได้สร้างขึ้นนี้ได้แก่ การกำหนดให้มีการตรากฎหมายแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ซึ่งจะต้องมีสาระสำคัญ คือ จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่งเพื่อทำหน้าที่กำหนดอำนาจหน้าที่และจัดสรรภาษีอากรระหว่างรัฐกับท้องถิ่น และในระหว่างท้องถิ่นด้วยกันเอง นอกจากนั้นคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นนี้ จะต้องพิจารณาเรื่องดังกล่าวทุก ๆ 5 ปี ทั้งนี้ การพิจารณาจะต้องคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นเป็นสำคัญ ซึ่งเท่ากับว่าท้องถิ่นจะได้รับอำนาจหน้าที่และภาษีอากรเพิ่มขึ้นทุก ๆ 5 ปี ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 อำนาจของท้องถิ่นในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มุ่งแก้ไขข้อบกพร่องของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ทั้งนี้ในส่วนของบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจสู่การปกครองท้องถิ่นนั้น ปรากฏอยู่ใน 2 หมวดสำคัญ ได้แก่

หมวดที่ 5 แนวนโยบายพื้นฐานของรัฐ มาตรา 78 เป็นการให้อำนาจท้องถิ่นกว้างขวางชัดเจนขึ้น กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างท้องถิ่นกับรัฐบาลให้เหมาะสม ให้การปกครองท้องถิ่นมีอิสระในอำนาจหน้าที่ของตนเอง และเพื่อให้แนวนโยบายพื้นฐานของรัฐบรรลุตามเป้าหมาย จึงได้มี

การกำหนดรายละเอียดด้านต่าง ๆ ไว้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานแก่หน่วยงานของรัฐและท้องถิ่นไว้ใน มาตรา 80 อาทิ กำหนดแนวทางในการดำเนินงานด้านการศึกษา ศาสนา สังคม สาธารณสุข และวัฒนธรรมของรัฐ เป็นต้น

หมวดที่ 14 ว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น ได้มีการกำหนดว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นองค์กรหลักในการจัดบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจปัญหาในพื้นที่ของตนเอง ซึ่งเป็นหลักประกันว่ารัฐต้องส่งเสริม สนับสนุนโดยให้การกระจายอำนาจเป็นกลไกสำคัญ เพื่อให้เกิดผลในรูปธรรม จึงได้มีการกำหนดว่า การปกครองท้องถิ่นมีหน้าที่ดูแลการจัดทำบริการสาธารณะและมีอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหารทั้งงานบุคคล การคลังได้ รวมถึงอำนาจหน้าที่ในการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาอบรมและฝึกวิชาชีพตามความเหมาะสม และมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยรัฐธรรมนูญฉบับร่าง พ.ศ. 2559 (ฉบับลงประชามติ) ก็ได้มีการบัญญัติอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยเหมือนกัน อำนาจรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2559 (ฉบับร่างลงประชามติ) กับบทบาทของการปกครองท้องถิ่นในการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม ในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับลงประชามติ พ.ศ. 2559 มีการบัญญัติเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นไว้ในหมวดที่ 14 มาตราที่ 249–254 แต่ในส่วนของ การกำหนดหน้าที่ของท้องถิ่นปรากฏอยู่ในมาตรา 250 โดยกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่จัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งให้เป็นหน้าที่และอำนาจเฉพาะของท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ หรือให้การปกครองท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นอย่างอิสระ

สรุป ยุทธศาสตร์ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของการมีส่วนร่วมของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย ตลอด ระยะเวลาที่ผ่านมาจะต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนหรือภาคประชาสังคมเสียเป็นส่วนใหญ่ อนาคตท้องถิ่นจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมสำคัญในการจัดการสิ่งแวดล้อม และต้องศึกษาด้วยว่าจะมี รูปแบบของการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างไรให้มีความสมดุลระหว่างรัฐกับประชาชน เพื่อให้เกิด ความสมดุลในการจัดการสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการปกครองท้องถิ่น จำเป็นจะต้องกำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมให้เกิดความชัดเจน เป็นกรอบของการพัฒนาท้องถิ่นด้านสิ่งแวดล้อม และต้อง เข้าใจบทบาทของท้องถิ่นในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยจัดหางบประมาณของการจัดการ

สิ่งแวดล้อม จัดหาบุคลากรที่มีความชำนาญในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และความต่อเนื่องของ ผู้บริหารของท้องถิ่น ทั้งหมดที่กล่าวมาการปกครองท้องถิ่นจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของ สิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเป็นปัญหาในอนาคต ซึ่งท้องถิ่นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการ ดำเนินการให้สอดคล้องตามหลักวิชาการและเกิดประสิทธิผลสูงสุด นำมาสู่การจัดทำยุทธศาสตร์ ของการรักษาสิ่งแวดล้อมของการแก้ไข อนุรักษ์ ฟื้นฟู สิ่งแวดล้อม ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยฉบับต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและการกระจายอำนาจของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และพระราชบัญญัติการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 ในที่นี้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง จำเป็นต้องทำงานร่วมกันกับภาคส่วนต่าง ๆ ในฐานะที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นตัวแทนของหน่วยงานภาครัฐส่วนท้องถิ่น ในการแก้ไข ปัญหา กำหนดแนวทางของการพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะการทำงานร่วมกันในการจัดการ สิ่งแวดล้อมกับภาคส่วนต่าง ๆ ในการกำหนดยุทธศาสตร์การทำงานร่วมกันในการจัดการ สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในจังหวัดระยอง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยการปกครองที่เกิดตามหลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ซึ่งมีความเป็นอิสระ (Autonomy) ในการปกครองตนเอง โดยสิ่งที่สามารถ สะท้อนระดับของการกระจายอำนาจและความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่ามีอยู่ มากน้อยเพียงใด สามารถพิจารณาได้จากการให้อำนาจหน้าที่แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ การแทรกแซงหรือกำกับดูแลของส่วนกลางคือ หากอำนาจหน้าที่ในการจัดทำภารกิจขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นมีอยู่กว้างขวาง ขอบมติดั้งระดับการกระจายอำนาจที่มีอยู่สูง และหาก ส่วนกลางเข้ามาแทรกแซงหรือกำกับดูแลอยู่น้อย ก็สามารถสะท้อนถึงความเป็นอิสระขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่สูง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งจะมีขอบเขตอำนาจหน้าที่ ของตนเองซึ่งแยกออกจากรัฐ โดยทั่วไปแล้วอำนาจหน้าที่ของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นรูปแบบเดียวกัน คือการจัดทำ “บริการสาธารณะ” สำหรับการจัดทำบริการสาธารณะที่ถือเป็น อำนาจหน้าที่ของระดับชาติ และระดับท้องถิ่น เป็นการจัดทำภารกิจเพื่อตอบสนองความต้องการ และความเป็นอยู่ของประชาชนโดยทั่วไป โดยสามารถแยกได้เป็น 2 ประเภทได้แก่

1) บริการสาธารณะระดับชาติ (National Affairs) ซึ่งหมายถึงกิจกรรมที่จัดทำขึ้นโดยรัฐ ที่ มุ่งเน้นเพื่อประโยชน์ส่วนรวมภายในรัฐ มีลักษณะเกี่ยวกับ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของ

รัฐ เกี่ยวข้องกับการรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน กระบวนการยุติธรรม เกี่ยวกับการเป็นตัวแทนของรัฐโดยรวม และรวมไปถึงกิจกรรมที่ต้องการให้เกิดมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ อาทิ กองทัพ กิจการตำรวจ ศาลยุติธรรม กิจกรรมทางการทูต ระบบการแลกเปลี่ยนเงินตรา เป็นต้น

2) บริการสาธารณะระดับท้องถิ่น (Local Affairs) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับท้องถิ่น โดยเฉพาะ และเพื่อตอบสนองความต้องการของคนในท้องถิ่น โดยจะมีลักษณะเป็นกิจกรรมที่ตอบสนองคนในท้องถิ่น ซึ่งแต่ละท้องถิ่นอาจมีความแตกต่างกันออกไป โดยส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของคนในท้องถิ่น ทั้งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม การอำนวยความสะดวก รวมไปถึงการจัดสวัสดิการให้คนในท้องถิ่นโดยตรง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น มีความมุ่งหมายที่จะให้มีการปกครองแบบกระจายอำนาจและเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตอบสนองความต้องการของประชาชนในตรงกับที่กฎหมายกำหนด ซึ่งในสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มีบทบัญญัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการระบบสาธารณะให้กับประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 255 ดังนี้

มาตรา 281 บัญญัติไว้ รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำ บริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาในพื้นที่

ท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ ย่อมมีสิทธิจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 282 บัญญัติไว้ การกำกับดูแลองค์กรส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็นและมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ชัดเจนสอดคล้อง และเหมาะสมกับรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครอง ประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม และจะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการ

ปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้
มิได้

ในการกำกับดูแลตามวรรคหนึ่ง ให้มีการกำหนดตามมาตรฐานกลางเพื่อเป็นแนวทางให้
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เลือกไปปฏิบัติได้เอง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างใน
ระดับของการพัฒนา และประสิทธิภาพในการ บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละ
รูปแบบ โดยไม่กระทบต่อความสามารถในการตัดสินใจดำเนินงานตาม ความต้องการขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งจัดให้มีกลไกการตรวจสอบการดำเนินงานโดยประชาชนเป็นหลัก

มาตรา 283 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลและ
จัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของ ประชาชนในท้องถิ่น และย่อมมีความเป็นอิสระในการ
กำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหาร งานบุคคล การเงิน และการคลัง
และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการ พัฒนาของจังหวัด
และประเทศเป็นส่วนรวมด้วย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความเข้มแข็งใน
การบริหารงานได้โดยอิสระและ ตอบสนองต่อความต้องการของ ประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาระบบการคลังท้องถิ่น ให้จัดบริการสาธารณะได้โดยครบถ้วนตาม
อำนาจหน้าที่ จัดตั้งหรือร่วมกันจัดตั้งองค์กรเพื่อการจัดทำบริการ สาธารณะตามอำนาจหน้าที่
เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าเป็นประโยชน์ และให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง

ให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ เพื่อกำหนดการแบ่งอำนาจ
หน้าที่และจัดสรรรายได้ระหว่าง ราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย กันเอง โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้น
ตามระดับความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ รวมทั้งกำหนดระบบ
ตรวจสอบและประเมินผล โดยมีคณะกรรมการประกอบด้วยผู้แทนหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทน
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีจำนวนเท่ากัน เป็นผู้ดำเนินการให้เป็นไปตาม
กฎหมาย

มาตรา 290 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายบัญญัติกฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- 1) การจัดการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่
- 2) การเข้าไปมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกเขตพื้นที่ เฉพาะในกรณีที่มีผลกระทบต่อดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของตน
- 3) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมใดนอกเขตพื้นที่ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพ สิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่
- 4) การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

สรุป เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักของการจัดหาระบบบริการสาธารณะให้กับประชาชนในท้องถิ่นของตนเองเช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการจัดการระบบสาธารณะให้เป็นจริงเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยการร่วมมือกันของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการระบบสาธารณะร่วมกัน ดังนั้นองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ในฐานะที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ของจังหวัดระยอง ต้องประสานงานกับภาคส่วนต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันในการจัดการระบบสาธารณะให้กับประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง โดยมีเป้าหมายร่วมกันของทุกภาคส่วนคือ ประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก เพื่อให้เกิดกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกับภาคส่วนอื่นๆ ต่อไป ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ต่อไป

ธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวดที่ 14 เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ตามวิธีการและรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและ

ความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบ ประกอบกัน

มาตรา 250 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการ สาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่าง ยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่ กฎหมายบัญญัติ

การจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะใดที่สมควรให้เป็นหน้าที่และอำนาจ โดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ หรือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น หน่วยงานหลักในการดำเนินการใด ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคสี่ และกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับ กลไกและขั้นตอนในการกระจายหน้าที่และอำนาจ ตลอดจนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง หน้าที่และอำนาจดังกล่าวของส่วนราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

ในการจัดทำบริการสาธารณะหรือกิจกรรมสาธารณะใดที่เป็นหน้าที่และอำนาจของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าการร่วมดำเนินการกับเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐหรือการ มอบหมายให้เอกชนหรือ หน่วยงานของรัฐดำเนินการ จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่น มากกว่าการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมหรือ มอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของ รัฐดำเนินการนั้นก็ได้อีก

รัฐต้องดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ของตนเองโดยจัดระบบภาษี หรือการ จัดสรรภาษีที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาการหารายได้ขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้อย่างเพียงพอ ในระหว่างที่ยังไม่อาจ ดำเนินการได้ ให้รัฐ จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปพลางก่อน

กฎหมายตามวรรคหนึ่งและกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ต้องให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การส่งเสริมและ สนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลัง และการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่ง ต้องทำเพียงเท่าที่ จำเป็นเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของ

ประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริต และการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่าง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ และต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และการป้องกันการก้าวร้าวการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญเพื่อต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดบริการสาธารณะเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติระยะยี่สิบปีเพื่อไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศพัฒนาแล้วโดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารงานที่สุจริต โปร่งใสตรวจสอบได้โดยประชาชนมีส่วนร่วมและสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

หลักการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 การกระจายหน้าที่และอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1) คณะกรรมการการกระจายหน้าที่และอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดบทบาทของ ก.ก.ด. ให้เป็นองค์กรบริหารนโยบายการกระจายอำนาจมีหน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์การกระจายหน้าที่และอำนาจและประสานส่วนราชการเพื่อผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดบริการสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) หน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ชัดเจนและแตกต่างจากกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจขอความเห็นต่อ ก.ก.ด. (คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) เพื่อกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่เพิ่มเติมได้ รวมถึง ก.ก.ด. อาจกำหนดหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบเพิ่มเติมได้

3) ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตนเองและเอกชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองหรือเอกชนเพื่อจัดทำบริการสาธารณะหรือกิจกรรมสาธารณะที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เป็นการเพิ่มรูปแบบการทำงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการประหยัดและคุ้มค่าในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) กลไกและขั้นตอนการกระจายหน้าที่และอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้มียุทธศาสตร์การกระจายหน้าที่และอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นกลไกและขั้นตอนการกระจายหน้าที่และอำนาจตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพ.ศ. 2560 ซึ่งจะไม่เป็นการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลางไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเดียวยังเป็นการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจเป้าประสงค์เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5) เป้าหมายการจัดบริการสาธารณะและการติดตามประเมินผลเพื่อเป็นหลักประกันในการให้บริการแก่ประชาชนในการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานเดิมที่หน่วยงานของรัฐเคยให้บริการไว้ในภารกิจที่ได้ถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเพื่อเป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการติดตามประเมินผลการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมถึงประเมินผลความพึงพอใจของประชาชนด้วย

6) การจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเป้าหมายเพื่อให้รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นให้สอดคล้องกับภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาประเทศ ซึ่งมีความเข้าใจปัญหาและมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด สามารถที่จะแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้เป็นจริงตามที่บัญญัติไว้เพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตาม พระราชบัญญัติกำหนดแผนและ
 ขั้นตอนการ กระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 17 กำหนดให้
 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีอำนาจและหน้าที่จัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของ
 ประชาชนในท้องถิ่น ดังนี้

1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตาม
 ระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

2) การสนับสนุนพัฒนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

3) การประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
 อื่น

4) การแบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

5) การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6) การจัดการศึกษา

7) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน

8) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

9) การส่งเสริมพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม

10) การจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม

11) การจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม

12) การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ

13) การจัดการและดูแลสถานีขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ

14) การส่งเสริมการท่องเที่ยว

15) การพาณิชย์ การส่งเสริมการลงทุนและการทำกิจการไม่ว่าจะดำเนินการเองหรือ
 ร่วมกับบุคคลอื่นหรือจากสหการ

16) การสร้างและการบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่างองค์การปกครองส่วน
 ท้องถิ่นอื่น

17) การตัดตั้งและดูแลตลาดกลาง

18) การส่งเสริมการกีฬา จารีตประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงานของท้องถิ่น

19) การจัดให้มีโรงพยาบาลจังหวัด การรักษาพยาบาล การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ

20) การจัดให้มีพิพิธภัณฑสถานและหอจดหมายเหตุ

21) การขนส่งมวลชนและการวิศวกรรมจราจร

22) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

23) การจัดให้มีระบบการรักษาความเรียบร้อยในจังหวัด

24) จัดทำกิจการใดอันเป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตและกิจการนั้นเป็นการสมควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศ กำหนด

25) สนับสนุนหรือช่วยเหลือราชการหรือรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

26) การให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

27) การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส

28) การจัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

29) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชน ในท้องถิ่นตามที่ประกาศ กำหนด

การจัดทำยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

การบริหารงานยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 - 2559) ยุทธศาสตร์พัฒนากลุ่มจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดระยอง และกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้กำหนดการพัฒนาของยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและจังหวัดระยอง โดยมียุทธศาสตร์ ดังนี้

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด 4 ปี (พ.ศ.2558 – 2561) ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก (ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ (Positioning)(แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง) ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการท่องเที่ยว โดยเน้นให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับสากล

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการเกษตร โดยเน้นการผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพ และมีมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรที่เพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านอุตสาหกรรม โดยเน้นให้เป็นฐานอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลและยั่งยืน

4) ส่งเสริม สนับสนุนในการป้องกัน การบังคับใช้กฎหมาย การพัฒนาตามผังเมืองรวม โดยบูรณาการจากทุกภาคส่วน

5) สนับสนุนการบริหารจัดการขยะ และของเสียอันตรายจากต้นทาง รวมทั้งมีระบบการจัดการที่ถูกต้อง

องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นแล้วนั้น เมื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดระยองแล้วให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองนำยุทธศาสตร์พัฒนาดังกล่าว แจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดทราบ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาจังหวัดระยอง โดยต้องคำนึงถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนในจังหวัดระยองด้วย และแผนพัฒนาจังหวัดระยอง จะต้องมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วยเช่นกัน

แผนการลงทุนภายใต้แผนงานพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (2560 - 2564)

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (2560). มีการคาดการณ์ว่าโครงการระเบียงเขตเศรษฐกิจภาคตะวันออกจะส่งผลให้เกิดการขยายพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม เพื่อรองรับการลงทุนเพิ่มเติมอีกราว 3 หมื่นไร่ โดยคาดหวังให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นแหล่งลงทุนหลักของประเทศ เชื่อมการลงทุนสู่ระเบียงเศรษฐกิจตะวันออกและทวายประกอบกับใช้การเชื่อมโยงทางน้ำไปถึงชายฝั่งทะเลของประเทศกัมพูชา แบ่งเป็นเขตอุตสาหกรรมเขตพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และเขตพัฒนาเมืองจากการลงทุนของ 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายเพื่อให้เป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (New Engine of Growth) โดยเบื้องต้นคาดว่าจะมีการลงทุนเกิดขึ้นรวมมูลค่ากว่า 1) 5 ล้านล้านบาท ภายในระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2560 – 2564) สามารถแบ่งได้โดยสังเขปดังนี้

- 1) การลงทุนใน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย จำนวน 500,000 ล้านบาท
- 2) การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน 400,000 ล้านบาท
- 3) การก่อสร้างเมืองใหม่ โรงพยาบาล โรงเรียน ที่อยู่อาศัย 400,000 ล้านบาท

ปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดทำแผนงานโครงการบรรจุลงในแผนงานพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564) แล้ว ประกอบด้วย 4 แผนงานย่อย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) ได้แก่

- 1) แผนงานพัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ
- 2) แผนงานพัฒนาคมนาคมและโลจิสติกส์
- 3) แผนงานพัฒนาเมือง ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ สิ่งแวดล้อมเมืองท่องเที่ยวและสาธารณสุข
- 4) การบริหารจัดการรวมจำนวน 173 โครงการ มีกรอบวงเงินลงทุนรวม 712,645) 23 ล้านบาท และภาคเอกชนมีแผนการลงทุนด้านพลังงานสำหรับปี 2559-2562 อีก 9 โครงการ ในวงเงิน 209,032) 13 ล้านบาท ซึ่งไม่รวมการลงทุนใน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย อีกประมาณ 5 แสนล้านบาท จะสามารถจำแนกตามแผนงานโดยสรุปได้ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2.2 จำนวนโครงการและวงเงินภายใต้แผนงานพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

รายงานแผนงาน	แผนงาน	จำนวนโครงการ	วงเงิน (ล้านบาท)
แผนงาน 1	แผนงานพัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ	11	24,042.48
	การพัฒนาท่าเรือมาบตาพุดระยะที่ 3	1	11,005.00
	การจัดการสิ่งแวดล้อม	2	120.00
	การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมเป้าหมาย	6	12,645.68
	การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการลงทุนใน EEC	2	271.8
แผนงาน 2	แผนงานพัฒนาคมนาคมและ โลจิสติกส์	100	594,807.15
	ทางรถ	52	70,798.56
	ทางราง	5	258,583.48
	ทางเรือ	23	96,471.12
	ทางอากาศ	20	168,954.00
แผนงาน 3	แผนงานพัฒนาเมือง ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ สิ่งแวดล้อมเมือง ท่องเที่ยวและสาธารณสุข	60	93,663.90
	ผังเมือง	7	185.00
	ไฟฟ้า	12	40,459.73
	ระบบน้ำ	25	29,796.24
	สิ่งแวดล้อมเมืองและท่องเที่ยว	13	15,952.71
	สาธารณสุข	3	7,270.22

ตารางที่ 2.2 จำนวนโครงการและวงเงินภายใต้แผนงานพัฒนากระบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (ต่อ)

รายงานงาน	แผนงาน	จำนวนโครงการ	วงเงิน (ล้านบาท)
แผนงาน 4	การบริหารจัดการ	2	131.70
	โครงการค่าใช้จ่ายสำนักงาน	1	1.70
	คณะกรรมการนโยบายพื้นที่ในเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษ (EEC)		
	โครงการแผนแม่บทการพัฒนา EEC	1	130.00
	รวม 4 แผนงาน	173	712,645.23
แผนงานภาคเอกชน	ด้านพลังงาน	9	209,032.13
รวมทั้งหมด		182	921,677.36

หมายเหตุ : ยังไม่รวมการลงทุนใน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย ประมาณ 5 แสนล้านบาท

ที่มา: ปรับปรุงจาก สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559.

ภาครัฐได้เตรียมการวางโครงสร้างพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อลดปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนาน เพื่อให้ภาคอุตสาหกรรมของภาคตะวันออกมีการเติบโตอย่างยั่งยืน โดยคาดว่าจะทำให้ภาคตะวันออกมีประชากรแฝง แรงงาน และนักท่องเที่ยวจะเข้ามาในพื้นที่ประมาณ 4) 38 ล้านคนในปี 2565 และเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ สูงถึง 6 ล้านคน ซึ่งจะทำให้พื้นที่เกิดการใช้พลังงานและทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้นและก่อให้เกิดของเสียจากการขยายตัวของชุมชนและภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะขยะ น้ำเสีย และมลพิษทางอากาศ ถึงแม้ว่าอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกจะใช้เทคโนโลยีขั้นสูงก็ตาม ภาครัฐจะต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อการรองรับปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้ภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ภาคตะวันออกมีความยั่งยืน โดยภาครัฐมีการเตรียมความพร้อมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันและเร่งจัดการปัญหาขยะ น้ำเสียและมลพิษทางอากาศ โดยมีการกำหนดยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี เพราะหากไม่วางแผนรองรับอาจทำให้อีก 20 ปีข้างหน้ามีขยะเพิ่มขึ้นอีก 2 เท่า มีปริมาณน้ำเสียจะเพิ่มเป็น 1,190,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวันในปี พ.ศ.

2580 ขณะที่ความสามารถในการบำบัดน้ำเสียประมาณ 145,985 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน หรือคิดเป็น 26) 75 ของปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้น และสำหรับการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในอนาคต การเพิ่มพื้นที่สีเขียวเพื่อส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ดียิ่งขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมยุทธศาสตร์สิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชนอย่างน่าอยู่ มีเป้าหมายเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับเมืองไม่น้อยกว่า 10 ตารางเมตรต่อคน เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานของโลกเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศน์และ Smart Park ที่จะให้ชุมชนอยู่ร่วมกับการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและสร้างกลไกการตรวจสอบการปล่อยมลพิษของเสียจากภาคอุตสาหกรรม โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม ตั้งแต่การให้ข้อมูล การรับฟังความคิดเห็น จนไปถึงข้อเสนอแนะที่จะทำให้เกิดการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ในขณะที่เดียวกันก็จะส่งเสริมให้มีการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ เน้นการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ โดยสำนักผังเมืองเตรียมประกาศบังคับใช้ร่างกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่อำเภอปลวกแดง บ้านค่าย และนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง เป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

แผนสิ่งแวดล้อมฉบับนี้มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ในพื้นที่จังหวัดระยอง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาขยะ น้ำเสีย และมลพิษทางอากาศ ให้มีคุณภาพที่ดีขึ้นอย่างไม่เคยมีมาก่อน เพื่อเป็นต้นแบบสำหรับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจแห่งอื่น ๆ ของประเทศต่อไป

ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่าแผนการลงทุนใน EEC ร้อยละ 83 ของมูลค่าการลงทุนทั้งหมดของรัฐบาล เป็นการลงทุนทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน ในส่วนที่เหลือจะเป็นการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับอุตสาหกรรมพื้นฐาน และอื่น ๆ จึงกล่าวได้ว่าอุตสาหกรรมพื้นฐานและโครงสร้างพื้นฐานเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออกมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหากรัฐบาลต้องการที่จะพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจภาคตะวันออกให้ได้ผลดีนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเน้นการพัฒนาในอุตสาหกรรมพื้นฐาน

และโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นตัวขับเคลื่อนของเศรษฐกิจภาคตะวันออกให้ไปสู่เป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจไทยให้กลับมาเติบโตอย่างยั่งยืน

จากการดำเนินนโยบายโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวค.) กล่าวว่า มีเงินลงทุนใน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายสูงถึง 247,744 ล้านบาท (ฐานเศรษฐกิจ, 2561) โดยมีการคาดการณ์ว่าการลงทุนในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกจะกระตุ้นให้เกิดผลที่ตามมา ดังนี้

1) สร้างการจ้างงานในภาคเอกชนและบริการ 1 แสนอัตราต่อปี สร้างฐานภาษีใหม่ไม่ต่ำกว่า 1 แสนล้านบาทต่อปี ดึงดูดนักท่องเที่ยวกว่า 10 ล้านคนต่อปี

2) อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเพิ่มขึ้นจากการเติบโตปกติอีก 2% ส่งผลให้ขนาดเศรษฐกิจของประเทศจะเพิ่มขึ้นแบบก้าวกระโดดจาก 15 ล้านล้านบาทในปี 2560 เป็น 30 ล้านล้านบาทในปี 2570 และเป็น 60 ล้านล้านบาทในปี 2580

3) รายได้ต่อหัวของประชากรใน 3 จังหวัด จะปรับตัวสูงขึ้นเป็น 21,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อคนต่อปี หรือ 672,000 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งจะเป็นตัวเร่งให้รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประเทศเพิ่มขึ้นจนบรรลุเป้าหมายการหลุดพ้นจากประเทศกับดักรายได้ปานกลางที่ 10,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อคนต่อปี หรือ 320,000 บาทต่อคนต่อปี ในปี 2569 หรือเร็วกว่าการเติบโตปกติที่ไม่มีการดำเนินนโยบายถึง 5 ปี

4) การจัดสรรทรัพยากรทางเศรษฐกิจดีขึ้นและลดความเหลื่อมล้ำยกระดับรายได้เนื่องจากแรงงานชั้นกลางจำนวนมากถูกดึงเข้ามาในระบบ เพื่อยกระดับการผลิตให้สูงขึ้น ทำให้มีรายได้มากขึ้น อัตราการขยายตัวของเมืองเพิ่มขึ้น 74% ในปี 2580 โดยจากการประเมินโดยใช้แบบจำลองเศรษฐกิจมหภาค

5) รายได้ครัวเรือนจะเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 7% ต่อปี จาก 326,545 บาทต่อปี ในปี 2560 เป็น 1,263,629 บาทต่อปีในปี 2580 จากผลิตภาพแรงงานและทุนที่สูงขึ้นตามอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีศักยภาพและมีมูลค่าเพิ่มสูง ซึ่งยังเป็นการรองรับสังคมผู้สูงอายุได้เป็นอย่างดี

6) รายได้ของรัฐบาลทั้งทางตรงและทางอ้อมเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 6) 5% ต่อปี ซึ่งรายได้นี้จะถูกนำไปใช้ในการจัดสรรทรัพยากรทางเศรษฐกิจ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมได้มากขึ้น

7) การลงทุนทั้งจากภาครัฐและเอกชนในพื้นที่โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกจะทำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจทั้งในระดับประเทศและระดับพื้นที่ โดยในปี 2580 กำลังแรงงานและการจ้างงานอยู่ที่ระดับศักยภาพการผลิตเต็มที่ของประเทศ การสะสมทุนเพิ่มขึ้นถึง 4 เท่า มีอัตราการผลิตเฉลี่ยสูงถึง 60%

หลักการการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561-2564) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ใช้หลักการเดียวกันกับแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม (พ.ศ. 2560 – 2564) ประกอบด้วย 6 หลักการสำคัญ คือ

1) การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นหลักการที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่มีคุณภาพ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะต้องเกื้อกูลและไม่เกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกัน โดยการพัฒนาเศรษฐกิจให้ขยายตัวอย่างมีคุณภาพและแข่งขันได้ จะต้องคำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สามารถสงวนรักษาไว้ใช้ประโยชน์ได้อย่างยาวนาน ใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุดโดยไม่ส่งผลกระทบต่อความต้องการของสังคมทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

2) การบริหารจัดการเชิงระบบนิเวศ เป็นหลักการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์เชิงระบบหรือองค์รวม (Holistic) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการดำรงอยู่ของระบบนิเวศอย่างสมดุล และการตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ได้แก่ การจัดการลุ่มน้ำอย่างบูรณาการ และการบริหารจัดการกลุ่มป่า

3) การระวังไว้ก่อน เป็นหลักการจัดการเชิงรุกที่เน้นการป้องกันผลกระทบล่วงหน้าโดยการสร้างระบบภูมิคุ้มกันให้กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่เปราะบางและพื้นที่เสี่ยง

4) ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย และผู้ได้รับผลประโยชน์เป็นผู้จ่าย เป็นหลักการในการนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสร้างแรงจูงใจและภาระรับผิดชอบเพื่อลดการก่อมลพิษส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการฟื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมถึงสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้เสียประโยชน์ เพื่อลดความขัดแย้งทางสังคมอันเกิดจากการนำทรัพยากรธรรมชาติไปใช้ประโยชน์ และทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์ร่วมกัน

5) ความเป็นหุ้นส่วนของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคประชาสังคม เป็นหลักการที่ใช้สร้างการร่วมรับผิดชอบและควมร่นำมาใช้ควบคู่กับหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายเพื่อส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนและมีบทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

6) การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นหลักการลดอัตราการใช้ทรัพยากรต่อหน่วยกิจกรรมทางเศรษฐกิจส่งผลให้เกิดการเพิ่มผลิตภาพการใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และลดปริมาณการเกิดมลพิษโดยรวมจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจดังกล่าว

7) การขยายความรับผิดชอบแก่ผู้ผลิต เป็นหลักการเพิ่มขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ผลิตให้ครอบคลุมในแต่ละช่วงของวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ผู้ผลิตมีการปรับปรุงกระบวนการผลิตและส่งผลให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมดีขึ้น รวมทั้งมุ่งเน้นให้ผู้ผลิตมีการปรับปรุงและพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์และระบบการผลิตให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ให้ผลิตภัณฑ์มีอายุการใช้งานยาวนานขึ้น และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

8) ธรรมภิบาล เป็นหลักการที่มุ่งเน้นให้เกิดความยั่งยืนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนการกระจายอำนาจที่ยึดหลักการพื้นที่ หน้าที่ การมีส่วนร่วม การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม ความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจ

2.6 แนวคิด ทฤษฎีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis)

SWOT Analysis เป็นเครื่องมือในการประเมินกระบวนการทำงานขององค์กรหรือโครงการ ซึ่งจะช่วยกำหนดให้องค์กรหรือผู้บริหารองค์กรกำหนดจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ

อุปสรรคขององค์กรจากสภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกขององค์กร ตลอดจนผลกระทบจากปัจจัยต่างๆ ต่อการทำงานขององค์กร จะช่วยให้ทราบว่าองค์กรเดินทางมาถูกทิศและไม่หลงทาง นอกจากนี้ยังบอกว่างค์กรมีแรงขับ ไปยังเป้าหมายได้ดีหรือไม่ มั่นใจได้อย่างไรว่าระบบการทำงานในองค์กรยังมีประสิทธิภาพอยู่ มีอะไรบ้างที่ต้องปรับปรุงอย่างไร

ความหมายของ SWOT Analysis

SWOT เป็นคำย่อมาจากคำว่า Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats โดย

Strengths คือ จุดแข็ง หมายถึง ความสามารถและสถานการณ์ภายในองค์กรที่เป็นบวก ซึ่งองค์กรนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ หรือหมายถึงการดำเนินงานภายในที่องค์กรทำได้ดี

Weaknesses คือ จุดอ่อน หมายถึง สถานการณ์ภายในองค์กรที่เป็นลบและด้อยความสามารถซึ่งองค์กรไม่สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ หรือหมายถึง การดำเนินงานภายในที่องค์กรทำได้ไม่ดี

Opportunities คือ โอกาส หมายถึง โอกาสซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอกเป็นผลจากการที่สภาพแวดล้อมภายนอกของบริษัทเอื้อประโยชน์หรือส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กร โอกาสแตกต่างจากจุดแข็งตรงที่โอกาสนั้นเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายนอก แต่จุดแข็งนั้นเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายใน นักการตลาดที่ดีจะต้องแสวงหาโอกาสอยู่เสมอ และใช้ประโยชน์จากโอกาสนั้น

Threats คือ อุปสรรค หมายถึง อุปสรรค ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก เป็นข้อจำกัดที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งองค์กรจำเป็นต้องปรับแผนงานให้สอดคล้องและพยายามขจัดอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้ได้จริงและในทางกลับกันอุปสรรคอาจกลับกลายเป็นโอกาสได้เช่นกัน

ด้วยเหตุนี้องค์กรมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับเปลี่ยนแผนงานของตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบๆองค์กรของเรา

ประโยชน์ของการวิเคราะห์ SWOT Analysis

การวิเคราะห์ SWOT Analysis เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งภายนอกและภายในองค์กร ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะช่วยทำให้แต่ละอย่างเข้าใจว่ามีอิทธิพลใดมีผลการดำเนินงานขององค์กรเป็นอย่างไร จุดแข็งขององค์กรจะเป็นความสามารถของภายในที่จะถูกนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ในขณะที่จุดอ่อนขององค์กรจะเป็นคุณลักษณะภายในที่อาจจะทำลายผลการดำเนินงานขององค์กร โอกาสทางสภาพแวดล้อมจะเป็นสถานการณ์ที่ทำให้โอกาสเพื่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ในทางกลับกันอุปสรรคทางสภาพแวดล้อมจะเป็นสถานการณ์ที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายขององค์กร และผลจากการวิเคราะห์ SWOT จะใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบของการพัฒนาขององค์กร เช่น กำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดกลยุทธ์ เพื่อให้องค์กรเกิดการพัฒนาไปในทางที่เหมาะสม เมื่อได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในด้วยการประเมินสภาพแวดล้อมแล้ว ให้นำจุดแข็งจุดอ่อนภายในมาเปรียบเทียบกับโอกาสและอุปสรรคเพื่อดูว่าองค์กรกำลังเผชิญกับสถานการณ์อย่างไร และภายใต้สถานการณ์เช่นนี้ องค์กรควรจะทำอย่างไร โดยทั่วไปแล้วการวิเคราะห์ SWOT องค์กรจะอยู่ในสถานการณ์ 4 รูปแบบ ดังนี้

สถานการณ์ที่ 1 จุดแข็ง-โอกาส เป็นสถานการณ์ที่ดีที่สุด เนื่องจากองค์กรมีปัจจัยหลายอย่างที่ดี ดังนั้น ผู้บริหารองค์กรควรกำหนดกลยุทธ์ในเชิงรุก (Aggressive - Strategy) เพื่อดึงเอาจุดแข็งที่มีอยู่มาเสริมและปรับกระบวนการทำงานและใช้โอกาสต่างๆ ที่ดีมาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างเต็มที่

สถานการณ์ที่ 2 (จุดอ่อน-ภัยอุปสรรค) เป็นสถานการณ์ที่เลวร้ายที่สุด เนื่องจากเป็นการเผชิญอยู่กับอุปสรรคภายนอกและมีปัญหาจุดอ่อนภายในหลายประการ ดังนั้น ทางเลือกที่ดีที่สุดคือการตั้งรับหรือป้องกันตัว เพื่อพยายามลดหรือหลบหลีกอุปสรรคต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตลอดจนจะต้องหามาตรการที่จะทำให้องค์กรเกิดความสูญเสียให้น้อยที่สุด

สถานการณ์ที่ 3 (จุดอ่อน-โอกาส) เป็นสถานการณ์ที่ได้เปรียบ แต่มีอุปสรรคที่เป็นจุดอ่อนหลายอย่าง ดังนั้นควรแก้ไขเพื่อขจัดจุดอ่อนภายในต่างๆ พร้อมทั้งหาโอกาสใหม่ๆ ที่จะทำให้องค์กรได้เปรียบในการทำงาน

สถานการณ์ที่ 4 (จุดแข็ง-อุปสรรค) เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากการที่สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงาน แต่ตัวองค์กรมีข้อได้เปรียบที่เป็นจุดแข็งหลายประการ ดังนั้น เราจะไม่

รอให้สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปก่อน เราจะต้องปรับเปลี่ยนแปลงก่อนเพื่อใช้ประโยชน์จากจุดแข็งที่มีการสร้างโอกาสในระยะยาว

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิเคราะห์ SWOT

1) การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร จะเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์และพิจารณาทรัพยากรและความสามารถภายในองค์กรทุกด้าน เพื่อที่จะระบุจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร ที่มาเบื้องต้นของข้อมูลเพื่อนำมาประเมินสภาพแวดล้อมภายใน คือ ข้อมูลเพื่อการบริหารครอบคลุมทุกด้านขององค์กร เช่น ด้านโครงสร้าง ระบบ ระเบียบ วิธีปฏิบัติงาน บรรยากาศในการทำงานและทรัพยากรในการบริหารงาน ได้แก่ คน งบประมาณ วัสดุ การจัดการ เป็นต้น รวมถึงการทำงานขององค์กรที่ผ่านมาด้วย เพื่อให้เข้าใจการทำงานที่ได้กำหนดมาก่อนหน้านี้ จุดแข็งขององค์กรคือการวิเคราะห์ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ในองค์กรว่า มีปัจจัยใดเป็นข้อได้เปรียบที่จะนำมาพัฒนาต่อไปได้ และควรลงไว้เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งขององค์กร ส่วนจุดอ่อนขององค์กร เป็นปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ในองค์กร ว่าปัจจัยใดที่ทำให้เกิดความเสียหาย ซึ่งจำเป็นจะต้องปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือขจัดทิ้งไป

2) การประเมินสภาพแวดล้อมนอกองค์กร จะทำให้สามารถค้นหาโอกาสและอุปสรรคในการทำงานขององค์กร ซึ่งได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมในการทำงานขององค์กร เช่น การทำงานไม่มีประสิทธิภาพ บุคลากรขาดความรู้ด้านต่างๆ และงบประมาณมีไม่เพียงพอ เป็นต้น โอกาสจากสภาพแวดล้อมจะเป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการทำงานขององค์กรและสามารถนำข้อดีเหล่านี้มาเสริมสร้างให้องค์กรมีความเข้มแข็งขึ้น สำหรับอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมจัดเป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบและก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางตรงและทางอ้อม องค์กรจำเป็นต้องหลีกเลี่ยงหรือปรับสภาพองค์กรให้มีความแข็งแกร่งและมีความพร้อมที่จะเผชิญกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับองค์กร

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะ

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะและการทำงานร่วมกันของภาคส่วนต่าง ๆ เช่น การทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน ภาครัฐกับภาคประชาชน และภาคประชาสังคม รวมถึงภาคส่วนอื่น ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้ ศึกษาผลงานจากนักวิชาการ ดังนี้

รุ่งอรุณ คมหนู (2550) ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐและชุมชน : กรณีศึกษาเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า

1) สิ่งที่เป็นปัญหามากที่สุดจากขยะมูลฝอยบนเกาะเสม็ด ได้แก่ ปัญหาด้านกลิ่น และ 2) เจ้าหน้าที่ของรัฐและชมชุมชนต่างเห็นด้วยในระดับค่อนข้างมากกับการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐและและชุมชน ได้แก่ การจัดตั้งคณะกรรมการขยะมูลฝอยในลักษณะไตรภาคี ประกอบด้วย ผู้แทนจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อุทยานแห่งชาติและชุมชนบนเกาะเสม็ด การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการขยะมูลฝอย และการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยร่วมกัน ทุกเดือน เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ในลักษณะการประสานการใช้อำนาจหน้าที่ทุกระดับ โดยมุ่งเน้นให้เกิดความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้นอกจากนั้น ควรมีการปรับปรุงกลไกการบังคับใช้กฎระเบียบต่าง ๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน

พฤติพงศ์ พิศาลวัชรินทร์ (2550) ศึกษาเรื่องกระบวนการจัดการเครือข่ายชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนกระบวนการนโยบายสาธารณะด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน กรณีศึกษาเครือข่ายลุ่มน้ำคลองอุตะเถา ผลการศึกษาพบว่าใน 112 กลุ่มมีการรวมตัวกันเป็น 8 เครือข่ายสถาบันการศึกษา เครือข่ายเยาวชนรักษาคคลองอุตะเถา เครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายองค์กรภาครัฐ เครือข่ายองค์กรอิสระ เครือข่ายสื่อ/ประชาสัมพันธ์ และเครือข่ายประชาสังคม โดยมีเครือข่ายรักษาคคลองอุตะเถาเป็นเครือข่ายที่มีความเข้มแข็ง เป็นเครือข่ายหลักของเครือข่ายทั้งหมด กิจกรรมที่กลุ่ม/เครือข่าย เน้นในการดำเนินการในกลุ่มน้ำคลองอุตะเถาจะเป็นด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน คิดเป็นร้อยละ 45 ของกิจกรรมทั้งหมดผลจากการที่กลุ่ม/องค์กรมีเป้าหมายเดียวกัน ทำให้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ผลการประเมินศักยภาพของกลุ่ม/เครือข่ายพบว่ามีค่าสูงสุดในด้านองค์กร/บุคคล โดยมีค่าเฉลี่ยระดับดี (3) 63) ในขณะที่ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกมีค่าต่ำสุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ (1) 98) โดยพบว่า ปัจจัยที่เอื้อในการรวมกลุ่มคือ มีเป้าหมายร่วมในการที่จะอนุรักษ์ พื้นฟูลุ่มน้ำคลองอุตะเถาปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก คือ เวลาในการทำกิจกรรมไม่ตรงกันผลการศึกษาและกระบวนการสร้างและการก่อตัวนโยบายสาธารณะ พบว่ามีการใช้กิจกรรมเป็นช่องทางเพื่อประสานความร่วมมือ โดยมีประชาชนในพื้นที่เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้ฝ่ายอื่น ๆ เคลื่อนไหว ทั้งในการเรียกร้องสิทธิและการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของพื้นที่ ผลจากการวิเคราะห์หาแนวทางในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนต้องอาศัยหน่วยงานจากทุกฝ่ายทั้งจากภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชน

ร่วมกันในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและพัฒนาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา โดยใช้ความรู้เป็นตัวขับเคลื่อนทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคประชาชนจะเป็นหัวใจสำคัญ ในการผลักดันและสร้างพลังให้กับทุก ๆ ฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ โดยการใช้ปัญหาพื้นที่เป็นตัวตั้ง การปรับใช้วิธีการที่เหมาะสมกับวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น

จำลอง โพธิ์บุญ (2551ก) ศึกษาองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นกับการจัดการขยะที่ดี กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเทพกษัตรี จังหวัดภูเก็ต โดยการสำรวจพื้นที่ การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานและจากการศึกษาเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลได้ประยุกต์หลักการของ Balanced Scorecard ธรรมชาติและการดำเนินงานที่ดี (Good Practices) และการวิเคราะห์ปัจจัยภายในภายนอก โดยทำการศึกษาใน 4 มิติที่นำหลักการของธรรมชาติและการดำเนินงานที่ดีมาพิจารณา ร่วมด้วย คือ ด้านพันธกิจในการดำเนินงานด้านขยะ ด้านกลุ่มเป้าหมาย มีการพิจารณาถึงส่วนร่วมของประชาชนและความพึงพอใจในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการ จะเป็นการพิจารณากระบวนการทำงาน ของเทศบาลตำบลเทพกษัตรีครอบคลุมเรื่องการกำหนด ผู้รับผิดชอบ การจัดทำนโยบาย แผนงานและโครงการ การจัดสรรงบประมาณ และการติดตาม ประเมินผล และด้านการเรียนรู้และการพัฒนาบุคลากร ตลอดจนกระบวนการปรับปรุงกระบวนการทำงานและการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ ผลการศึกษาพบว่า เทศบาลตำบลเทพกษัตรีมีพันธกิจในการจัดการสิ่งแวดล้อม โครงการจัดการขยะในเขตเทศบาลส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อลด ปริมาณขยะ สร้างการจัดการขยะที่เป็นระบบและเพื่อให้เกิดความสะอาดของบ้านเมือง กลุ่มเป้าหมายของการจัดการขยะนั้นเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหา กำหนดขั้นตอนในการจัดเก็บขยะที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารงานด้านสิ่งแวดล้อมมีทั้งระดับรองนายกเทศมนตรี และพนักงานในสังกัดกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม นโยบาย แผนงาน โครงการ งบประมาณปรากฏในแผนพัฒนาเทศบาลอย่างชัดเจน ส่วนการเรียนรู้และการพัฒนาบุคลากร ยังขาดแคลนในหน่วยงานกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ส่วนการอบรมให้ความรู้กับสมาชิกชุมชน จำเป็นต้องดำเนินการต่อเนื่องเพราะเทคโนโลยีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ

จำลอง โพธิ์บุญ (2551ข) ทำการศึกษาวิจัยนครพิชญ์ โลกประสบความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมสูงมาก ทั้งด้านการจัดการขยะและด้านอื่น ๆ ปัจจัยภายในที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมคือผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน มีความมุ่งมั่นเสียสละ และให้ความสำคัญกับการสร้างประโยชน์ให้กับชุมชน มีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน มีนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมที่มุ่งสร้างเมืองให้เป็นเมืองน่าอยู่ มีการพัฒนาบุคลากร และ

ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาช่วยในการจัดการสิ่งแวดล้อม ปัจจัยภายนอกที่สำคัญคือ ได้รับความร่วมมือจากชุมชน จากหน่วยงานวิชาการจากต่างประเทศ ความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง บทเรียนสำคัญสำหรับผู้บริหาร คือ การมีวิสัยทัศน์ การให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อม การให้ความสำคัญกับทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการมีส่วนร่วม การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก

บัญชา สิงห์คำป่อง (2555) ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการขยะของชุมชนเทศบาลมะขาม ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้วยการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มตัวอย่าง 340 คน จำแนกตามเพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษาและอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ ระดับการศึกษาที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อรูปแบบในการบริหารจัดการขยะแตกต่างกัน โดยด้านนโยบายในการจัดการมลพิษจากขยะมีความต้องการให้ประชาชนรู้วิธีการคัดแยกขยะ ส่วนรูปแบบแนวทางการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมต้องการได้แนวทางที่ชัดเจน ด้านรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสม ต้องการให้มีการประเมินสถานการณ์ในอนาคตที่ชัดเจนและด้านรูปแบบการสำรวจออกแบบรายละเอียดระบบต้องการให้มีการจัดทำคู่มือในการดำเนินการและบำรุงรักษาระบบจัดการขยะ

อนุสรฯ สว่างชัย (2555) ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการขยะของเกาะภูเก็ต ใช้การผสมผสานการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ แบ่งเป็นขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบัน โดยใช้การวิจัยเอกสารและการวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะและใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบ SWOT เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การจัดการขยะเกาะภูเก็ต โดยขั้นตอนสุดท้ายเป็นการจัดเวทีประชาคมเพื่อตรวจสอบยุทธศาสตร์ พบว่าการจัดการขยะในเกาะภูเก็ตมีรูปแบบเป็นศูนย์กำจัดขยะรวมแบบผสมผสาน 3 รูปแบบคือ โรงเตาเผา ก่อสร้างโดยกรมโยธาธิการ ขนาด 250 ตัน/วัน การฝังกลบขยะประเภทวัสดุเหลือใช้จากการก่อสร้างและกากตะกอนระบบบำบัดน้ำเสียและแบบ โรงคัดแยกวัสดุใช้แล้วจำพวกกระดาษ พลาสติก แก้ว โลหะ ซึ่งบริหารด้วยการให้สัมปทาน(สิ้นสุดในสัญญาปี พ.ศ. 2563) ตั้งอยู่ที่ ณ พื้นที่ป่าชายเลนคลองเกาะผี หมู่ที่ 1 ถนนรัตนโกสินทร์ 200 ปี ตำบลวิชิต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต เนื้อที่รวม 291 ตารางวา 2 งาน 70 ตารางวา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 20 แห่ง นำมูลฝอยมาทิ้งร่วมกันกับเทศบาลนครภูเก็ตเฉลี่ยวันละ 540.57 ตัน/วัน อัตราการเพิ่มปริมาณขยะเฉลี่ยร้อยละ 7/ปี ผู้วิจัยได้จัดทำเป็นตารางเมตริกซ์ตามแบบของไวฮ์ริชเพื่อคิดหายุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการจัดการขยะเกาะภูเก็ตมียุทธศาสตร์ที่เหมาะสมคือ การสร้างศูนย์กำจัดขยะให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ ยุทธศาสตร์เชิง

ป้องกัน ที่เป็นการสร้างจิตสำนึกให้กับคน เริ่มตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน สถานประกอบการ สื่อมวลชนและบุคลากรทางศาสนา

วันวิสาข คงพิรุณ, สรัญญา ถีป้อม, และวิโรจน์ จันท (2560) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะ ในหมู่บ้านโป่งปะ ตำบลแก่งโสภา อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษา พบว่า ความรู้และความตระหนัก ในการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมความรู้ในเรื่องการคัดแยกขยะที่ยังอยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำ และจัดให้มีถังขยะสาธารณะไว้บริการในพื้นที่เนื่องจากพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ชนบทจึงมักจะใช้การเผาเป็นวิธีการกำจัดขยะเป็นส่วนมาก ที่สำคัญที่สุดต้องสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนคำนึงถึงความสำคัญของการแยกขยะและการกำจัดขยะที่ถูกต้อง โดยประโยชน์สำหรับงานวิจัยนี้สามารถนำไปปรับใช้เป็นแนวทางให้ชุมชนอื่นไปใช้ในการวางแผนการจัดการขยะที่มี ประสิทธิภาพซึ่งนำไปสู่การลดปัญหาขยะในชุมชนต่อไปในอนาคต

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยพบว่า ขยะ เป็นปัญหาที่ทำให้หลายภาคส่วนมีความตระหนักร่วมมือกันในการแก้ไข เพราะปัญหาขยะไม่ใช่ปัญหาของใครคนใดคนหนึ่ง หรือเป็นปัญหาที่ภาครัฐจะต้องแก้ไขเพียงฝ่ายเดียว แต่เป็นปัญหาที่ทุกคน และทุกภาคส่วนจะต้องร่วมมือกันประสานงานกันเพื่อกำจัดอย่างมีระบบ เกิดประสิทธิภาพและครบวงจร ตลอดจนการสร้าง เครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะร่วมกัน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สำคัญจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง รวมถึงผู้วิจัยได้ศึกษายุทธศาสตร์การทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง พร้อมทั้งศึกษาเอกสาร รายงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รายงานผลการวิจัยโครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยอง ยุทธศาสตร์ พัฒนาจังหวัดระยองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ข้อมูลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ระยอง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะของหน่วยงานส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ จึงได้กำหนด กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ดังนี้

3.1 การกำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลวิจัย

กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ผู้อำนวยการกองสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ หัวหน้าฝ่ายควบคุมศูนย์กำจัดขยะแบบครบ วงจรจังหวัดระยอง สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง กรมควบคุมมลพิษ จังหวัดระยอง ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน และประชาชนของจังหวัดระยอง ดังนี้

นายสุริยา แสงทอง รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง รักษาการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เนื่องจากเป็นผู้บริหารสูงสุดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองและเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดแผนงาน โครงการของการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

นายอรุ โณ อิศรวิชิตชัยกุล ผู้อำนวยการกองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เนื่องจากเป็นผู้ที่ดำเนินการบริหารจัดการขยะตั้งแต่เริ่มต้นร่วมกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง (นายปิยะ ปิตุเตชะ) ถึงแนวทางที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาขยะของจังหวัดระยองมาก่อน

นายสุริยะ ศิริวัฒน์ หัวหน้าฝ่ายควบคุมศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เนื่องจากเป็นผู้ดำเนินการควบคุมศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร จังหวัดระยอง ทราบวิธีการบริหารจัดการขยะของศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรและควบคุม การบริหารจัดการขยะของศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร จึงเป็นผู้ที่จะให้ข้อมูลเชิงลึกเป็นสำคัญ

นางสาวสุภาพร สุวรรณพิทักษ์ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง ผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานให้เข้ามาเป็นคณะกรรมการบริหารจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

นายทัน ธรรมวุฒิ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ ตัวแทนศูนย์ควบคุม มลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประจำจังหวัดระยอง ผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานให้เข้ามาเป็นคณะกรรมการบริหารจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

นายพลพจน์ กิจชัยสวัสดิ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก และเป็นคณะกรรมการบริหารจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

จ.อ.วิรัช รักดี หัวหน้าฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และ รรท.ผอ.กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักและได้รับมอบหมายให้ เป็นคณะกรรมการบริหารจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

นายกิมหวย แพทย์รักษา ประชาชนผู้อยู่อาศัยในจังหวัดระยอง ตำบลน้ำคอก อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก เนื่องจากเป็นประชาชนที่อยู่ใกล้ศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร จังหวัดระยอง

เหตุผลที่เลือกกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลหลัก เนื่องจากเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง และร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

3.2 เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลภาคสนาม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สำคัญจากการสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนั้น จึงต้องมีเครื่องมือสำหรับเป็นกรอบในการสัมภาษณ์ และสนทนากับผู้ให้ข้อมูลหลักตอบประเด็นคำถามและจุดประสงค์ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาในเรื่องของการบริหารจัดการขยะ บทบาท และความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองที่ได้ดำเนินการบริหารจัดการขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนประสบความสำเร็จในปัจจุบัน

การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยความเห็นชอบของอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลวิทยานิพนธ์ โดยเริ่มจากการกำหนดประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์ รูปแบบการสัมภาษณ์ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของการสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ทั้งนี้การสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) เป็นการให้ข้อมูลของผู้สัมภาษณ์ โดยการแนะนำตัวและชี้แจงเหตุผลของการสัมภาษณ์ 2) เป็นการสอบถามข้อมูลส่วนตัวและหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ให้ข้อมูลหลัก 3) สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะ บทบาท และการทำงานร่วมกับภาคส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการด้วยประสานขอเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและการลงพื้นที่สัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key-Informant) ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองที่เลือกเป็นหน่วยงานที่ศึกษา โดยให้คณะรัฐประศาสนศาสตร์ (ในขณะนั้น) มหาวิทยาลัยรังสิตออกหนังสือถึงหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ ที่จะให้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อนำไปดำเนินการจัดเก็บข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นการประสานขอเอกสาร และการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ระหว่างวันที่ 8 สิงหาคม – 9 กันยายน 2562 รวมถึงการสัมภาษณ์เพิ่มเติมทางโทรศัพท์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ โดยก่อนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้แนะนำตัว แจ้งวัตถุประสงค์ และเหตุผล เพื่อให้ผู้รับการสัมภาษณ์เกิดความเข้าใจและให้

ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่สำคัญ ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลจากการดำเนินงานที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจากเอกสาร ที่เกี่ยวข้องและจากข้อมูลของการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาตรวจสอบ คัดแยก วิเคราะห์ ประมวลผลและตีความตามที่ได้มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าแล้ว โดยการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกของผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้บันทึกไว้ โดยการตรวจสอบความครบถ้วน และสอบทานความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลหลักที่สำคัญของผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลมาวิเคราะห์ตามคำถามและวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา ส่วนข้อมูลที่ได้จากเอกสารจะใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยคำนึงถึงบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมของข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ ทั้งนี้ในขณะที่เก็บข้อมูลทั้งจากเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้ดำเนินการจัดระเบียบเรียง จัดหมวดหมู่แยกประเด็น และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาคู่ขนานกันไป ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผล ความจำเป็นและความจำเป็นของการบริหารจัดการขยะ บทบาทหน้าที่ และความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง จากนั้นจึงได้นำข้อค้นพบมาสรุปนำเสนอเป็นผลการวิจัยและข้อเสนอแนะต่างๆ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์การวิจัยในครั้งนี้เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองและบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะ 2) ศึกษาปัจจัยความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืน 3) เสนอ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือในการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกับภาคส่วนอื่น ๆ ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

4.1 การบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง และบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะ

จากการศึกษาปัญหาขยะที่เกิดขึ้นในจังหวัดระยอง ตามรายงานสรุปข้อมูลขยะจังหวัดระยอง ปี พ.ศ.2562 พบว่า ขยะมาจากภาคอุตสาหกรรมและครัวเรือน เนื่องจากระยองเป็นเมืองอุตสาหกรรมทำให้มีการอพยพแรงงานจากพื้นที่ต่าง ๆ เข้ามาหางานทำและพักอาศัย ทำให้เมืองมีการขยายตัว ประชากรหนาแน่น เกิดปริมาณขยะที่สูงขึ้น มีการคาดการณ์ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในจังหวัดระยองประมาณวันละ 1,000 ตัน/วัน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนด้านต่าง ๆ ได้แก่ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงและพาหะนำโรค เป็นบ่อเกิดแห่งความรำคาญ เนื่องจากมีกลิ่นของขยะรบกวน มีสภาพที่ดูสกปรก ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดการสูญเสียทางระบบเศรษฐกิจเพราะสิ้นเปลืองงบประมาณในการจัดเก็บขยะ และส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ดังนั้นปัญหามลพิษจากขยะ เป็นปัญหาสำคัญที่จังหวัดระยองจะต้องดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

จังหวัดระยองมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 68 แห่ง (รวมองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง) มีปริมาณขยะเกิดขึ้นของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ในจังหวัดระยอง ดังแสดงในตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ต่างๆ จังหวัดระยอง

ลำดับ ที่	หน่วยงาน	จำนวนประชากร (คน)	ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ทั้งหมด (ตัน/วัน)	อัตราการผลิต ขยะ (กก./คน/วัน)
1	ทน.ระยอง	97,990	90.91	0.93
2	ทมท.มาบตาพุด	82,981	73.68	0.89
3	ทต.แกลงกะเจด	11,535	4.50	0.39
4	ทต.บ้านเพ	27,642	30.00	1.09
5	ทต.เนินพระ	21,960	16.33	0.74
6	ทต.ทับมา	28,900	45.00	1.56
7	ทต.น้ำคอก	8,160	10.00	1.23
8	ทม.บ้านฉาง	40,198	25.00	0.62
9	ทต.สำนักท้อน	16,241	15.00	0.92
10	ทต.บ้านฉาง	15,273	15.00	0.98
11	ทต.พลา	11,240	5.00	0.44
12	ทต.เมืองแกลง	28,624	27.78	0.97
13	ทต.กองดิน	8,125	5.88	0.72
14	ทต.ทุ่งควมกิน	11,267	6.00	0.53
15	ทต.ปากน้ำปะแสร์	8,721	2.72	0.31
16	ทต.สุนทรภู่	24,725	12.50	0.51

ตารางที่ 4.1 แสดงปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ต่างๆ จังหวัดระยอง (ต่อ)

ลำดับที่	หน่วยงาน	จำนวน ประชากร(คน)	ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ทั้งหมด (ตัน/วัน)	อัตราการผลิต ขยะ (กก./คน/วัน)
17	ทต.เนินขี้	7,421	23.30	3.14
18	ทต.บ้านนา	13,708	2.00	0.15
19	ทต.ชุมแสง	6,308	12.24	1.94
20	ทต.บ้านค่าย	5,180	2.50	0.48
21	ทต.จอมพลเจ้าพระยา	2,396	0.63	0.26
22	ทต.บ้านปลวกแดง	6,599	16.67	2.53
23	ทต.มาบข่า	11,525	18.75	1.63
24	ทต.มะขามคู่	15,591	25.00	1.60
25	ทต.มาบข่าพัฒนา	9,643	15.00	1.56
26	อบต.เชิงเนิน	35,727	30.00	0.84
27	อบต.ตะพง	29,859	30.00	1.00
28	อบต.เพ	2,849	8.75	3.07
29	อบต.แกลง	9,079	12.50	1.38
30	อบต.บ้านแลง	11,115	5.26	0.47
31	อบต.นาตาขวัญ	10,590	1.63	0.15
32	อบต.กะเฉด	9,615	5.77	0.60
33	อบต.สำนักทอง	8,625	1.00	0.12
34	อบต.สำนักท้อน	13,249	22.50	1.70

ตารางที่ 4.1 แสดงปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ต่างๆ จังหวัดระยอง (ต่อ)

ลำดับที่	หน่วยงาน	จำนวน ประชากร(คน)	ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ทั้งหมด (ตัน/วัน)	อัตราการผลิตขยะ (กก./คน/วัน)
35	อบต.ทางเกวียน	11,092	6.66	0.60
36	อบต.วังห้ว	16,032	12.50	0.78
37	อบต.ซากโค่น	7,912	12.12	1.53
38	อบต.กระแสน	12,724	2.86	0.22
39	อบต.ทุ่งความกิน	15,449	9.00	0.58
40	อบต.กองดิน	8,711	3.75	0.43
41	อบต.ห้วยยาง	6,108	3.66	0.60
42	อบต.สองสลึง	9,279	2.00	0.22
43	อบต.พังราว	10,136	2.50	0.25
44	อบต.คลองปูน	10,214	5.00	0.49
45	อบต.ชุมแสง	9,651	3.75	0.39
46	อบต.วังจันทร์	6,669	7.01	1.05
47	อบต.พลงตาเยี่ยม	7,322	4.39	0.60
48	อบต.ป่ายูบใน	11,636	2.50	0.21
49	อบต.บ้านค่าย	8,051	3.54	0.44
50	อบต.ตาขัน	12,577	7.55	0.60
51	อบต.หนองตะพาน	6,103	3.66	0.60
52	อบต.หนองละลอก	19,384	12.50	0.64

ตารางที่ 4.1 แสดงปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ต่างๆ จังหวัดระยอง (ต่อ)

ลำดับที่	หน่วยงาน	จำนวน ประชากร(คน)	ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ทั้งหมด (ตัน/วัน)	อัตราการผลิตขยะ (กก./คน/วัน)
53	อบต.หนองบัว	20,538	11.11	0.54
54	อบต.ชากบก	13,051	7.83	0.60
55	อบต.บางบุตร	16,462	9.88	0.60
56	อบต.ตาสีทรี	8,937	14.29	1.60
57	อบต.มาบยางพร	12,745	18.00	1.41
58	อบต.ละหาร	7,346	10.00	1.36
59	อบต.แม่น้ำคู่	13,281	7.50	0.56
60	อบต.หนองไร่	7,032	3.33	0.47
61	อบต.ปลวกแดง	10,495	22.50	2.14
62	อบต.น้ำเป็น	11,360	5.00	0.44
63	อบต.เจ้าน้อย	4,306	2.58	0.60
64	อบต.ห้วยทับมอญ	13,271	4.00	0.30
65	อบต.ชำช้อ	9,579	5.75	0.60
66	อบต.พนานิคม	10,721	10.00	0.93
67	อบต.นิคมพัฒนา	11,715	11.11	0.95
	รวม	1,012,099	866) 62	0.86

ที่มา : องค์กรบริหารส่วนจังหวัดระยอง, 2561

ตารางที่ 4. 2 แสดงปริมาณขยะที่เก็บขนได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดระยอง

ลำดับ ที่	หน่วยงาน	ปริมาณขยะที่เก็บขนได้		ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ทั้งหมด (ตัน/วัน)
		ปริมาณ (ตัน/วัน)	การให้บริการเก็บขน (เปอร์เซ็นต์)	
1	ทน.ระยอง	90	99	90.91
2	ทม.มาบตาพุด	70	95	73.68
3	ทต.แก่งกะเจ็ด	4.5	100	4.50
4	ทต.บ้านเพ	30	100	30.00
5	ทต.เนินพระ	16	98	16.33
6	ทต.ทับมา	36	80	45.00
7	ทต.น้ำคอก	7	70	10.00
8	ทม.บ้านฉาง	25	100	25.00
9	ทต.สำนักท้อน	12	80	15.00
10	ทต.บ้านฉาง	15	100	15.00
11	ทต.ปลา	4	80	5.00
12	ทต.เมืองแกลง	25	90	27.78
13	ทต.กองดิน	5	85	5.88
14	ทต.ทุ่งควายกิน	5.4	90	6.00
15	ทต.ปากน้ำประแสร์	2.72	100	2.72
16	ทต.สุนทรภู่	10	80	12.50
17	ทต.เนินขมิ้น	18.64	80	23.30
18	ทต.บ้านนา	2	100	2.00

ตารางที่ 4. 2 แสดงปริมาณขยะที่เก็บขนได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดระยอง (ต่อ)

ลำดับ ที่	หน่วยงาน	ปริมาณขยะที่เก็บขนได้		ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ทั้งหมด (ตัน/วัน)
		ปริมาณ (ตัน/วัน)	การให้บริการเก็บขน (เปอร์เซ็นต์)	
19	ทต.ชุมแสง	12	98	12.24
20	ทต.บ้านค่าย	2	80	2.50
21	ทต.จอมพลเจ้าพระยา	0.5	80	0.63
22	ทต.บ้านปลวกแดง	15	90	16.67
23	ทต.มาบข่า	15	80	18.75
24	ทต.มะขามคู่	20	80	25.00
25	ทต.มาบข่าพัฒนา	15	100	15.00
26	อบต.เชิงเนิน	24	80	30.00
27	อบต.ตะพง	30	100	30.00
28	อบต.เพ	7	80	8.75
29	อบต.แกลง	10	80	12.50
30	อบต.บ้านแลง	5	95	5.26
31	อบต.นาตาขวัญ	1.3	80	1.63
32	อบต.กะเจ็ด	-	-	-
33	อบต.สำนักทอง	1	100	1.00
34	อบต.สำนักท้อน	18	80	22.50
35	อบต.ทางเกวียน	-	-	-
36	อบต.วังห้ว	5	40	12.50

ตารางที่ 4.2 แสดงปริมาณขยะที่เก็บขนได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดระยอง (ต่อ)

ลำดับที่	หน่วยงาน	ปริมาณขยะที่เก็บขนได้		ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมด (ตัน/วัน)
		ปริมาณ (ตัน/วัน)	การให้บริการเก็บขน (เปอร์เซ็นต์)	
37	อบต.ชากโดน	4	33	12.12
38	อบต.กระแสน	2	70	2.86
39	อบต.ทุ่งควายกิน	1.8	20	9.00
40	อบต.กอดิน	3	80	3.75
41	อบต.ห้วยยาง	-	-	-
42	อบต.สองสลึง	2	100	2.00
43	อบต.พังราด	2	80	2.50
44	อบต.คลองปูน	4	80	5.00
45	อบต.ชุมแสง	3	80	3.75
46	อบต.วังจันทร์	1.5	21.4	7.01
47	อบต.พลองตาเยี่ยม	-	-	-
48	อบต.ป่าขุบใน	2	80	2.50
49	อบต.บ้านค่าย	3.5	99	3.54
50	อบต.ตาขัน	-	-	-
51	อบต.หนองตะพาน	-	-	-
52	อบต.หนองละลอก	10	80	12.50
53	อบต.หนองบัว	8	72	11.11
54	อบต.ชากบก	-	-	-

ตารางที่ 4.2 แสดงปริมาณขยะที่เก็บขนได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดระยอง (ต่อ)

ลำดับที่	หน่วยงาน	ปริมาณขยะที่เก็บขนได้		ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมด(ตัน/วัน)
		ปริมาณ (ตัน/วัน)	การให้บริการเก็บขน(เปอร์เซ็นต์)	
55	อบต.บางบุตร	-	-	-
56	อบต.ตาสีทรี	10	70	14.29
57	อบต.มาบยางพร	18	100	18.00
58	อบต.ละหาร	6	60	10.00
59	อบต.แม่น้ำคู	6	80	7.50
60	อบต.หนองไร่	1	30	3.33
61	อบต.ปลวกแดง	18	80	22.50
62	อบต.น้ำเป็น	4	80	5.00
63	อบต.เขาน้อย	-	-	-
64	อบต.ห้วยทับมอญ	2	50	4.00
65	อบต.ช้างอ้อ	-	-	-
66	อบต.พนานิคม	10	100	10.00
67	อบต.นิคมพัฒนา	10	90	11.11
รวม		690.86	-	808.89

ที่มา: องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง, 2561

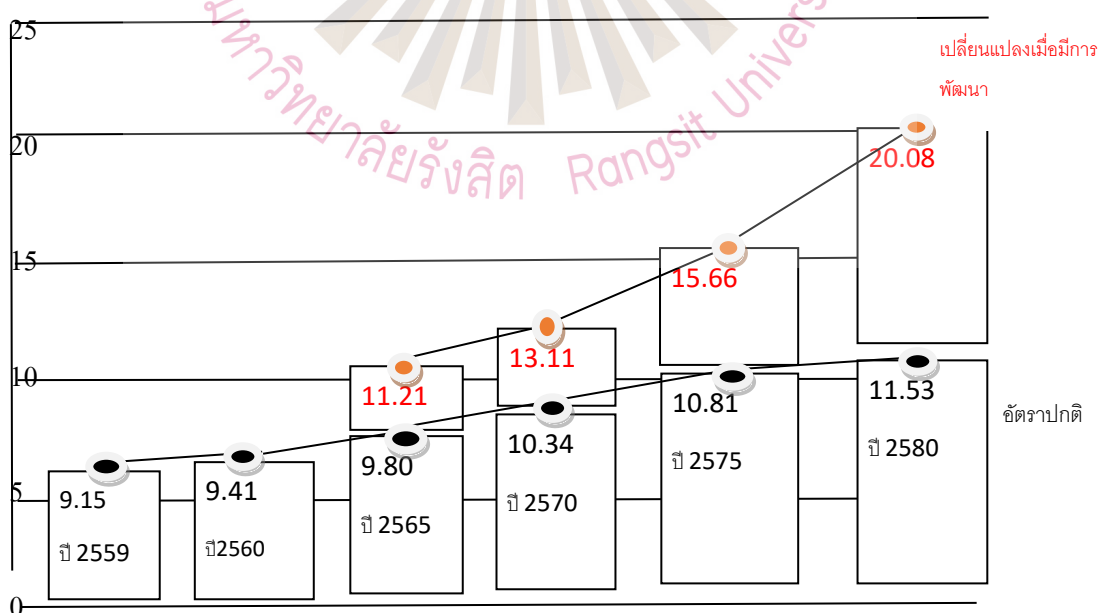
จากการสำรวจโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ของโครงการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม จังหวัดระยองมีโรงงานอุตสาหกรรมที่ขึ้นทะเบียนกับ นิคมอุตสาหกรรม เขตประกอบการอุตสาหกรรม ชุมชนอุตสาหกรรม สวนอุตสาหกรรม 24 แห่ง จำนวน 3,652 โรงงาน โดยแยกออกได้ ดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดระยอง

โรงงานอุตสาหกรรม	จำนวนโรงงาน(แห่ง)
อำเภอเมือง	610
อำเภอแกลง	276
อำเภอบ้านค่าย	232
อำเภอปลวกแดง	749
อำเภอบ้านฉาง	81
อำเภอวังจันทร์	40
อำเภอเขาชะเมา	9
อำเภอนิคมพัฒนา	260
ในนิคมอุตสาหกรรม	825
รวม	3,082

ที่มา: องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง, 2561

หน่วย: ล้านตัน

รูปที่ 4.1 แนวโน้มปริมาณขยะในพื้นที่พัฒนาภาคอุตสาหกรรม จังหวัดระยอง

ที่มา: องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง, 2561

ตารางที่ 4.4 แสดงการคาดการณ์ระยะที่จะเกิดขึ้นในจังหวัดระยองอีก 20 ปี ในอนาคต

ปี พ.ศ.	ปริมาณขยะ ต้น / วัน
2553	886.14
2554	906.44
2555	927.56
2556	949.55
2557	927.45
2558	996.30
2559	1021.16
2560	1047.08
2561	1074.11
2562	1102.30
2563	1130.75
2564	1162.48
2565	1194.58
2566	1228.12
2567	1263.18
2568	1299.83
2569	1338.17
2570	1378.29
2571	1420.20
2572	1459.38

ที่มา: โครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร จังหวัดระยอง, 2561

แนวโน้มขยะที่เกิดขึ้นจากภาคอุตสาหกรรม และภาคครัวเรือนในจังหวัดระยอง มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ทำให้ขยะส่วนใหญ่ได้รับการกำจัดในรูปแบบที่ไม่ถูกต้อง เช่น การนำขยะมาทิ้งกลางแจ้งและฝังกลบเป็นครั้งคราวทำให้ขยะปลิวไปในพื้นที่ต่าง ๆ สร้างมลพิษให้กับสิ่งแวดล้อมในจังหวัดระยอง จากนโยบายโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก ที่สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวก.) ได้คาดเดาว่าในอนาคตจังหวัดระยองจะมีอัตราการเจริญทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นทุกด้าน เช่น การเพิ่มของนักท่องเที่ยวกว่า 10 ล้านคน/ปี รายได้ของ

ประชากรต่อคนสูงขึ้น อัตราการขยายตัวเมืองเพิ่มขึ้นเป็น 74 เปอร์เซ็นต์ในปี พ.ศ. 2580 พร้อมทั้งมีการลงทุนของภาครัฐและภาคเอกชนที่ขยายตัวขึ้นประมาณปี 2580 ดังนั้น ปริมาณขยะที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจะต้องมีปริมาณจำนวนมากขึ้นอย่างแน่นอนตามการคาดการณ์ของสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง(สวค.) สิ่งที่ต้องการบริหารส่วนจังหวัดระยองจะต้องรีบดำเนินการคือ การบริหารจัดการขยะเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ภายใต้แผนงานโครงการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืน โดยยึดหลักการสำคัญ ดังนี้ 1) การพัฒนาที่ยั่งยืน การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจะต้องยึดหลักการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง ยาวนาน ใช้ทรัพยากรทุกอย่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด 2) การบริหารจัดการเชิงระบบนิเวศน์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจะต้องบริหารจัดการขยะที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์เชิงระบบนิเวศน์ ได้แก่ การจัดการขยะอย่างบูรณาการ 3) ธรรมชาติเป็นหลักการที่ต้องการบริหารส่วนจังหวัดระยองจะต้องเน้นให้ทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เพื่อความโปร่งใส ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางของการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ต่อไป

ที่ผ่านมาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยองแต่ละแห่งกำจัดขยะกันเองจึงประสบกับภาวะปัญหาขยะตกค้างจากการเก็บขน ไม่สามารถเก็บขนได้หมดในแต่ละวัน ทำให้มีขยะปลิวกระจายไปในพื้นที่ต่าง ๆ และที่ผ่านมาพบว่า สถานที่กำจัดขยะมีไม่เพียงพอ มีเพียงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3 แห่งในจังหวัดระยองเท่านั้นที่มีพื้นที่กำจัดขยะถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ได้แก่ เทศบาลเมืองมาบตาพุด เทศบาลตำบลเมืองแกลง และเทศบาลตำบลบ้านเพ ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหลือมีวิธีการกำจัดขยะที่ไม่ถูกหลักสุขาภิบาล คือ มีการนำขยะเทกองกลางแจ้งกับพื้น หรือมีการขุดหลุมแล้วฝังกลบเป็นครั้งคราว ไม่มีระบบป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่มีระบบป้องกันน้ำเสียจากกองขยะที่ไหลลงสู่แหล่งน้ำ และไม่มีระบบป้องกันกลิ่นเหม็นจากขยะ

การบริหารจัดการขยะเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องดำเนินการจัดการขยะในพื้นที่ของตนเอง (พรบ.องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ม. 45) ซึ่งในอดีตที่ผ่านมายังไม่มีหน่วยงานใดเป็นหน่วยงานหลักของการประสานความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน และคอยอำนวยความสะดวกให้กับหน่วยงานที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยอง ทำให้จังหวัดระยองไม่มีหน่วยงานหลักของการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยอง ดังนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองซึ่งเป็นหน่วยงานส่วนท้องถิ่น มี

พื้นที่ปกครองครอบคลุมรับผิดชอบทั่วทั้งหัวระยอง และมีภารกิจตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมาจากพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 45 ระบุว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังต่อไปนี้

- 1) ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย
- 2) จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
- 3) สนับสนุนสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาท้องถิ่น
- 4) ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ
- 5) แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาตำบลและราชการส่วนอื่น
- 6) อำนาจหน้าที่ของจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 เฉพาะภายในเขตสภาตำบล
- 7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม(7 ทวิ) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 8) จัดทำกิจการใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการอันเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดทำ ทั้งนี้ตามกำหนดในกระทรวง
- 9) จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด บรรดาอำนาจหน้าที่อื่นใดซึ่งเป็นราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคอาจมอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติได้ ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ดังนั้น เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ในจังหวัดระยอง ประสบภาวะปัญหาการดำเนินงานการบริหารจัดการขยะ เช่น ไม่มีสถานที่กำจัดขยะ ไม่สามารถเก็บขนขยะได้ทันในแต่ละวัน องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ในฐานะที่เป็นหน่วยงานส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ต้องดำเนินการแทนในการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยอง ตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 45 เพื่อให้ขยะของจังหวัดระยองถูกกำจัดได้มากที่สุด และการบริหารจัดการขยะจะต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครบวงจร จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาขยะได้อย่างยั่งยืน

4.2 การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

จุดเริ่มต้นของการเข้ามาบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง สืบเนื่องตั้งปี 2545 มีการประชุมหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดระยอง นายประคิด กัญยาบาล ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานในการประชุม ได้สั่งการให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง รับผิดชอบในการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยองทั้งหมด โดยมี นายปิยะ ปิตุเตชะ ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองขณะนั้น ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเริ่มศึกษาวิธีการกำจัดขยะแบบครบวงจรของจังหวัดระยองตั้งแต่นั้นมา ต่อมาจึงได้ว่าจ้างให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาพลังงานและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการศึกษาวิจัยการจัดขยะแบบครบวงจรของจังหวัดระยอง ตั้งแต่ปี 2547 จนมีผลการวิจัยแล้วเสร็จในปี 2551 (โครงการทบทวนผลการศึกษาวิจัยความเหมาะสมโครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร จังหวัดระยอง)

ปี 2551 ได้มีการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรของจังหวัดระยอง โดยกำหนดพื้นที่ตั้งของศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร อยู่ที่หมู่ที่ 3 ตำบลน้ำคอก อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีเนื้อที่จำนวน 129 ไร่ 3 งาน 10 ตารางวา พื้นที่ดังกล่าวเป็นของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอนุญาตให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเข้ามาดำเนินการจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรของจังหวัดระยอง

จากการศึกษาพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดระยองมีปัญหาด้านการบริหารจัดการขยะ โดยเฉพาะพื้นที่ที่จะใช้สำหรับทำหลุมฝังกลบขยะมีไม่เพียงพอ ประกอบกับการฝังกลบขยะเป็นวิธีที่กำจัดขยะแบบไม่ถูกหลักสุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจึงได้มีแนวคิดที่จะรวบรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดในจังหวัดระยองให้เข้ามาร่วมกันบริหารจัดการขยะ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยองนำขยะมาทิ้งร่วมกันในศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรของจังหวัดระยอง โดยผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้ประสานกับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในจังหวัดระยอง ให้เข้ามาเป็นคณะกรรมการบริหารจัดการขยะร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง โดยมีศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยองเป็นศูนย์กำจัดขยะร่วมกัน มีการทำข้อตกลงร่วมกัน(MOU)ในการจัดการขยะอย่างเป็นทางการ (Sounder,1993) ระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในจังหวัดระยอง เน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในจังหวัดระยองต้องนำขยะมาทิ้งที่ศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยองเท่านั้น หรือจุดที่องค์การบริหารส่วน

จังหวัดระยองกำหนดให้ทั้งเท่านั้น เพื่อความสะดวกในการดำเนินการจัดการขยะในขั้นต่อไป จุดกำหนดทิ้งขยะสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร จังหวัดระยอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้มีการก่อสร้างสถานีทิ้งขยะอีก 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแกลง อำเภอปลวกแดง และอำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง ตามโครงการทบทวนผลการศึกษาวิจัยความเหมาะสมโครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร จังหวัดระยอง

การบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยองที่ผ่านมา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง จะมีวิธีการกำจัดขยะ โดยแต่ละท้องถิ่นจะมีหลุมกำจัดขยะของตนเอง หรือท้องถิ่นที่ใกล้เคียงกันจะตกลงร่วมกันนำขยะมาทิ้งยังหลุมขยะที่ตกลงกันไว้ ต่อมาหลุมขยะแต่ละท้องถิ่นที่ใช้ในการฝังกลบ ขยะนั้นเริ่มเต็มไม่สามารถที่จะนำขยะมาฝังกลบได้อีก พร้อมทั้งในขณะนั้นที่ดินที่จะใช้ในการฝัง กลบแห่งใหม่เริ่มหายาก เนื่องจากที่ดินในจังหวัดระยองมีราคาแพงขึ้นทำให้แต่ละองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยองไม่มีที่ดินสำหรับทำหลุมฝังกลบขยะอีกต่อไป ประกอบกับขยะที่อยู่ใน หลุมฝังกลบปลิวออกมาสู่ ถนน หนทาง คูแล้วทำให้จังหวัดระยองสกปรก ไม่สะอาดตา เพราะ จังหวัดระยองเป็นเมืองท่องเที่ยว

การบริหารจัดการขยะที่ผ่านมาของจังหวัดระยอง ยังเป็นการบริหารจัดการขยะที่ยังไม่ยัง ยืน เพราะยังมีขยะที่เหลือในแต่ละวันอีกเป็นจำนวนมาก จะเห็นได้จากขยะที่อยู่ในหลุมฝังกลบที่รอ การฝังกลบเพียงอย่างเดียว ส่วนมากเป็นขยะที่ไม่สามารถย่อยสลายได้ง่าย ต้องใช้เวลาในการย่อย สลายนาน ส่วนขยะจากภาคอุตสาหกรรมมีปริมาณขยะที่จะเกิดขึ้นเพิ่มจำนวนอีกเป็นเท่าตัว ทำให้ จังหวัดระยองมีขยะเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่ามากกว่าจังหวัดอื่นๆ จำเป็นที่จะต้องเร่งหาวิธีการบริหาร จัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ ครบวงจร และยั่งยืน (ประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์, 2549) มาแก้ไข ปัญหาขยะที่เกิดขึ้นในจังหวัดระยอง นายสุริยา แสงทอง รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ระยอง รักษาการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง กล่าวว่า “ที่ผ่านมาองค์การบริหารส่วน จังหวัดระยองจะทำทุกเรื่องที่ประชาชนเดือดร้อน โดยเฉพาะปัญหาขยะ ที่เกิดขึ้นในจังหวัดระยอง เป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องรีบดำเนินการ การจัดการขยะ เป็นหน้าที่ของท้องถิ่นตามกฎหมาย แต่ จังหวัดระยองเป็นจังหวัดที่แปลกกว่าจังหวัดอื่น ๆ เป็นเมืองอุตสาหกรรม เป็นเมืองท่องเที่ยว เป็น เมืองเกษตรกรรม ที่มีผลไม่หลากหลาย บวกกับประชากรที่แฝงเข้ามาเพื่อหางานทำในจังหวัดระยอง จึงทำให้มีปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในจังหวัดระยองเป็นจำนวนมาก ประมาณวันละ 1,000 ตัน/วัน โดยที่ ผ่านมาจังหวัดระยองใช้วิธีกำจัดขยะแบบขุดหลุมแล้วฝังกลบ ต่อมาที่ดินในจังหวัดระยองมีราคา แพงขึ้น ส่วนท้องถิ่นไม่สามารถที่จะจัดซื้อที่ดินเพิ่ม เพราะหลุมฝังกลบขยะต้องใช้งบประมาณ

จำนวนมาก และใช้พื้นที่จำนวนมากเช่นกัน โดยหลุมฝังกลบขยะ 1 หลุม ใช้งบประมาณ 10 ล้านบาท ใช้พื้นที่ประมาณ 5-10 ไร่ สามารถฝังกลบขยะได้ประมาณ 6-7 ตัน/หลุม และปัจจุบันประชาชนไม่อนุญาตให้ส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ในจังหวัดระยองนำขยะมาทิ้งในพื้นที่ของตนเอง เมื่อเกิดปัญหาไม่มีที่ดินที่จะขุดหลุมฝังกลบขยะ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองต้องหาวิธีการกำจัดขยะอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

นายอรุณ อิศรวิชิตชัยกุล ผู้อำนวยการกองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง กล่าวว่

“.....แนวทางที่จะทำให้จังหวัดระยอง สามารถกำจัดขยะได้อย่างทันสมัยสถานการณ์ของการเกิดขยะในแต่ละวัน โดยขยะของจังหวัดระยอง มาจาก 2 ส่วน คือ ขยะจากครัวเรือนและขยะจากภาคอุตสาหกรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีแนวคิดที่จะดำเนินการจัดการขยะมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 แต่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองไม่มีอำนาจที่ชัดเจนในการบริหารจัดการขยะ เช่น กฎหมายที่ใช้ในการควบคุมสิ่งแวดล้อมที่ไม่ให้อำนาจกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองอย่างชัดเจน องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจึงต้องหาแนวทางเพื่อกำจัดขยะโดยใช้รูปแบบของการทำงานร่วมกันกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เข้ามาทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะ เพราะหากถูกตรวจสอบจะทำให้เกิดความไม่เข้าใจกันและมีปัญหาตามมาของการทำผิดวิธีการและขั้นตอนของการจัดการสิ่งแวดล้อมในการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะทำให้ทุกหน่วยงานที่ เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันในการจัดการขยะมีความผิด ทั้งที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีเป้าหมายร่วมกันกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการขยะคือ ต้องการให้ประชาชนในจังหวัดระยองอยู่ดี มีความสุขภายใต้คุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี” (อรุณ อิศรวิชิตชัยกุล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 พฤศจิกายน 2563)

หลังจากที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ว่าจ้างให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาพลังงานและสิ่งแวดล้อมในปี 2547 ดำเนินการศึกษาศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยอง ต่อมาในปี พ.ศ. 2551 ได้รับงบประมาณจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจำนวนประมาณ 1,200 ล้านบาท เพื่อให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองก่อสร้าง อาคาร สถานที่ในการกำจัดขยะของจังหวัดระยองและหลุมฝังกลบขยะเพิ่ม โดยจะแบ่ง

การบริหารจัดการขยะออกเป็น 3 ระยะ คือ 1) ระบบฝังกลบ 2) ระบบหมักปุ๋ย 3) ระบบแปลงขยะเป็นพลังงานไฟฟ้า โดยหลักการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจะต้องนำขยะที่เก็บมานั้นคัดแยกและสุดท้ายต้องให้เหลือขยะน้อยที่สุดเพื่อที่จะนำไปเผาหรือฝังกลบต่อไป

ปี 2559 องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีการก่อสร้างสถานีขนถ่ายขยะให้กับ ส่วนท้องถิ่นต่างๆ ในจังหวัดระยอง เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายของแต่ละท้องถิ่นที่อยู่ห่างไกลศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรของจังหวัดระยองและลดปริมาณมลพิษจากการขนถ่ายขยะของท้องถิ่นต่าง ๆ ในจังหวัดระยอง

การบริหารจัดการขยะที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเก็บจากส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ที่นำขยะมาทิ้งยังศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรของจังหวัดระยองคิดค่าบริการกำจัดขยะ 200 บาท/ตัน สำหรับพื้นที่ 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลทับมา ตำบลหนองตะพาน ตำบลน้ำดอก และตำบลนิคมพัฒนา เนื่องจากเป็นพื้นที่ใกล้เคียงศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร และให้ประชาชนในพื้นที่มีการเฝ้าระวังแจ้งเตือนกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองหากมีปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และเก็บค่าบริการ 400 บาท/ตัน พื้นที่อื่น ๆ ดังนี้

อำเภอเมือง ได้แก่ ตำบลท่าประดู่ ตำบลเชิงเนิน ตำบลตะพง ตำบลปากน้ำ ตำบลเพ ตำบลแกลง ตำบลบ้านฉาง ตำบลนาตาขวัญ ตำบลเนินพระ ตำบลกระแจะ ตำบลห้วยโป่ง ตำบลมาบตาพุด ตำบลสำนักทอง

อำเภอบ้านฉาง ได้แก่ ตำบลสำนักท้อน ตำบลพลา ตำบลบ้านฉาง อำเภอแกลง ตำบลทางเกวียน ตำบลวังหว้า ตำบลชากโค่น ตำบลเนินฆ้อ ตำบลกร่ำ ตำบลชากพง ตำบลกระแสบน ตำบลบ้านนา ตำบลทุ่งควายกิน ตำบลกองดิน ตำบลคลองปูน ตำบลพังราด ตำบลปากน้ำกระแจะ ตำบลห้วยยาง ตำบลสองสลึง

อำเภอวังจันทร์ ได้แก่ ตำบลวังจันทร์ ตำบลชุมแสง ตำบลป่ายูบใน ตำบลพลองตาเอี่ยม อำเภอบ้านค่าย ได้แก่ ตำบลบ้านค่าย ตำบลหนองละลอก ตำบลตาขัน ตำบลบางบุตร ตำบลหนองบัว ตำบลชากบก

อำเภอปลวกแดง ได้แก่ตำบลปลวกแดง ตำบลตาสีหิ ตำบลละหาร ตำบลแม่ น้ำคู่ ตำบล
 มายางพร ตำบลหนองไร่

กิ่งอำเภอเขาชะเมา ได้แก่ ตำบลน้ำเป็น ตำบลห้วยทับมอญ ตำบลชำม้อ ตำบลเขาน้อย
 กิ่งอำเภอนิคมพัฒนา ได้แก่ ตำบลมาบข่า ตำบลพนานิคม ตำบลมะขามคู่

สำหรับหลุมฝังกลบขยะของส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ในจังหวัดระยองที่ยังมีขยะตกค้าง ไม่มีการดำเนินการใด ๆ องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจะเข้ามาดำเนินการกำจัดขยะและฝังกลบให้ โดยการรื้อหลุมขยะเก่าขึ้นมา แล้วใช้ผ้าเย็บปูพื้นเพื่อป้องกันสารพิษซึมลงพื้นดินและลงสู่แหล่งน้ำ เมื่อหลุมขยะถูกฝังกลบแล้ว จะให้ส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ นำพื้นที่ดังกล่าว เป็นสวนสาธารณะหรือเป็นพื้นที่พักผ่อนให้กับประชาชนในท้องถิ่น การบริหารจัดการขยะดังกล่าวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง จะทำให้ขยะของจังหวัดระยองไม่มีเหลือตกค้าง และในขณะเดียวกันก็เป็นการบังคับให้ท้องถิ่นต่างๆ ในจังหวัดระยองนำขยะมาทิ้งยังจุดที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดไว้เท่านั้น

ผู้วิจัย เห็นว่า การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ตั้งแต่ได้รับมอบให้เข้ามาดำเนินงานรับผิดชอบการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองไม่สามารถที่จะบริหารจัดการขยะได้เพียงหน่วยงานเดียว แต่จะต้องให้หน่วยงานอื่นและภาคส่วนอื่นๆ เข้ามาทำงานร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง (อิสระ สุวรรณบล และปธาน สุวรรณมงคล, 2547) ที่กล่าวว่าในการส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการระบบสาธารณะในการจัดการสิ่งแวดล้อมหรือการกำจัดขยะเพื่อแก้ไขปัญหา ร่วมกันในการบริหารจัดการขยะเพื่อให้เกิดมีประสิทธิภาพและความไม่คุ้มค่ากว่าการดำเนินงานเพียงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียว ซึ่งจากการศึกษาการทำงานร่วมกัน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองสามารถบริหารจัดการขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการกระทำร่วมกันเพื่อประโยชน์ร่วมกันสอดคล้องกับผลการศึกษา (วุทธิศักดิ์ โภชนกุล, 2554) และ ปัจจัยความสำเร็จที่ทำให้การทำงานร่วมกันประสบความสำเร็จ (เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์, 2539) โดยการทำความเข้าใจร่วมกันและยอมรับเป้าหมายร่วมกัน ดังที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้ทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะ ซึ่งมีเป้าหมายร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือ การบริหารจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน

4.3 วิธีกำจัจัดขะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

เมื่อ องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้รับมอบหมายหน้าที่จากการร่วมประชุมในระดับจังหวัด ในปี พ.ศ. 2547 ของหน่วยงานต่าง ๆ จังหวัดระยอง ผลการประชุมมอบหมายให้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองรับหน้าที่ให้เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการขะของจังหวัดระยอง เป็นไปตามอำนาจและหน้าที่ของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และตามประกาศของคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง มีหน้าที่ในการบริหารจัดการขะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในจังหวัดระยอง โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีการ ดำเนินงานตามแผนงาน โครงการเพื่อพัฒนาจังหวัดระยองและบริหารจัดการระบบสาธารณะ ดังนี้ (ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง พ.ศ. 2560-2563)

- 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองต้องจัดทำแผนพัฒนาที่ท้องถิ่นในจังหวัดระยอง และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดระยอง ซึ่งเป็นไปตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดไว้
- 2) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองต้องสนับสนุนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ในจังหวัดระยอง
- 3) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองต้องประสานและให้มีการทำงานร่วมกันในการปฏิบัติหน้าที่กับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ในจังหวัดระยอง
- 4) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองต้องแบ่งสรรเงิน ซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ในจังหวัดระยอง
- 5) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองต้องคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาป่าไม้ ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในจังหวัดระยอง
- 6) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองต้องกำจัจัดขะและสิ่งปฏิภูถูรวม พร้อมทั้งจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ ในจังหวัดระยอง
- 7) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองต้องจัดทำกิจกรรมอันที่เป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเขตพื้นที่ของจังหวัดระยอง และกิจกรรมนั้นเป็นการสมควรให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ในจังหวัดระยองร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจัดทำ ให้เป็นไปตามระเบียบของประกาศคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

8) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองต้องทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ของประชาชนในจังหวัดระยอง ตามประกาศคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดข้างต้นที่กล่าวมา เป็นการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการกำหนดของขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 14 มีนาคม 2545 เป็นต้นมา และลักษณะแผนการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ในการให้บริการสาธารณะในเขตพื้นที่ของจังหวัดระยอง มีดังนี้

- 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองดำเนินงานในโครงการที่มีขนาดใหญ่ที่เกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง
- 2) เป็นการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองที่ปรากฏถึงกิจกรรมที่เป็นภาพรวมของจังหวัดระยอง
- 3) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเข้าไปดำเนินแผนงานตามแผนงานหรือโครงการในลักษณะที่มีการคาบเกี่ยวต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนในจังหวัดระยองได้รับประโยชน์

แผนการพัฒนาจังหวัดระยองและแผนงานโครงการที่กล่าวมา เป็นแนวทางที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้วางไว้เพื่อเป็นกรอบการปฏิบัติงานในการพัฒนาจังหวัดระยอง ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และ ตามประกาศของคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้จัดทำขึ้น โดยมุ่งหวังเพื่อจะให้ประชาชนในจังหวัดระยองมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เป็นสังคมที่น่าอยู่ ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะที่ดี รวมถึงการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยอง

จากการสัมภาษณ์นายสุริยา แสงทอง รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง รักษาการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง กล่าวว่า

“... การบริหารจัดการขยะเป็นหน้าที่ของท้องถิ่นตามกฎหมาย (รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ม. 250) แต่ระยอง เป็นเมืองอุตสาหกรรม เมืองท่องเที่ยวและเมืองเกษตรกรรม มีประชาชนแฝงที่เข้ามาหางานทำ จึงทำให้จังหวัดระยองมีขยะมากในแต่ละวันประมาณ 1,000 ตัน/วัน ทำให้จังหวัดระยองต้องหาวิธีการกำจัดขยะอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยจะต้องมีการกำจัดขยะให้เหลือน้อยที่สุด เพื่อให้ทันต่อการเกิดขยะในแต่ละวัน ซึ่งที่ผ่านมาจังหวัดระยองใช้วิธีการกำจัดขยะแบบขุดหลุมแล้วฝังกลบ พื้นที่หลุมฝังกลบใช้ทุนสูงและต้องใช้พื้นที่จำนวนมาก โดย 1 หลุมใช้พื้นที่ประมาณ 5-10 ไร่ สามารถฝังกลบขยะได้ประมาณ 6-7 ตัน ใช้งบประมาณ 10 ล้านบาท แต่ปัจจุบันพื้นที่ใช้สำหรับฝังกลบขยะไม่มีแล้ว เนื่องจากที่ดินมีราคาแพงและประชาชนไม่ยินยอมที่จะให้ส่วนท้องถิ่นนำขยะมาทิ้งในพื้นที่ต่าง ๆ ประกอบกับพ่อค้า แม่ค้า ในจังหวัดระยองไม่มีระเบียบของการทิ้งขยะ บางครั้งมีการทิ้งขยะบริเวณข้างทางสาธารณะ ทำให้ขยะปลิวไปพื้นที่ต่าง ๆ สร้างความสกปรกให้กับจังหวัดระยอง จากปัญหาที่เกิดขึ้น จึงทำให้จังหวัดระยองต้องหาวิธีการกำจัดขยะอย่างยั่งยืน การพัฒนาที่สมดุลต้องครบทั้ง 3 ด้านคือ ชีววัฒนุษย์ สังคม และสิ่งแวดล้อม ต่อมาองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจึงได้ว่าจ้างให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทำการศึกษาหาวิธีการกำจัดขยะอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน จึงเป็นจุดเริ่มต้นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองดำเนินการหาวิธีการกำจัดขยะอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน” (สุริยา แสงทอง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 พฤศจิกายน 2563)

ผู้วิจัยเห็นว่า การว่าจ้างให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นหน่วยงานหาวิธีการกำจัดขยะให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ถือเป็นแนวทางที่ถูกต้อง เพราะเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความชำนาญด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม สามารถที่จะหาวิธีการกำจัดขยะอย่างมีประสิทธิภาพของจังหวัดระยองมารองรับการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง (Sounder, 1993) เป็นการทำงานร่วมกันแบบเป็นทางการ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะดำเนินกิจกรรมการทำงาน เนื่องจากขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละจังหวัดมีวิธีการจัดการที่ไม่เหมือนกัน ในขณะเดียวกัน จังหวัดระยองเป็นจังหวัดที่มีภาคอุตสาหกรรมรวมอยู่ด้วย จึงทำให้มีปริมาณขยะที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากกว่าจังหวัดอื่น ๆ จึงต้องหาแนวทางกำจัดขยะอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้ทันต่อการเกิดขยะในแต่ละวัน ดังนั้น การศึกษาหาแนวทางของการกำจัดขยะอย่างมีประสิทธิภาพจึงมีความจำเป็น ที่ผ่านมานักวิชาการของรัฐบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีการจัดทำรายละเอียดของการบริหารจัดการขยะจึงทำให้การบริหารจัดการขยะล้มเหลวไม่ต่อเนื่อง

จากผลการศึกษาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์คณะวิศวกรรม สาขาพลังงานและสิ่งแวดล้อมเห็นว่าโครงการบริหารจัดการขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยองต้องเตรียมความพร้อมของการดำเนินการ ดังนี้

1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ในการกำจัดขยะจังหวัดระยองอย่างเหมาะสม หากไม่มีการศึกษาเทคโนโลยีที่เหมาะสมอาจทำให้เทคโนโลยีที่นำมาใช้อาจล้มเหลวไม่สามารถกำจัดขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) สถานที่ที่ใช้ในการกำจัดขยะจังหวัดระยอง ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ ซึ่ง พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ให้การสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเข้าทำเป็นสถานที่ก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยอง (อิสระ สุวรรณบล และปธาน สุวรรณมงคล, 2547) กล่าวถึงบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างส่วนท้องถิ่นว่า เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนี้ หน่วยงานของรัฐในส่วนกลางที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างส่วนท้องถิ่น ได้แก่ คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เช่น สมาคมสันนิบาตแห่งประเทศไทย สมาพันธ์องค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทยและสำนักงบประมาณ กระทรวง กรมต่างๆ ที่ถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกองค์กรมีบทบาทส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการสาธารณะ ในที่นี้หมายถึงการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมหรือการกำจัดขยะ สำหรับหน่วยงานส่วนภูมิภาค เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ควรสนับสนุนให้มีการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ประการสำคัญผู้บริหารท้องถิ่นต้องมีจิตที่เป็นสาธารณะ ที่เห็นว่าการทำงานร่วมกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ทำให้เกิดประสิทธิภาพและความไม่คุ้มค่ากว่าการดำเนินงานเพียงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียว

3) การเงิน เป็นปัจจัยสำคัญในการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยอง เพราะเป็นการพิจารณาทางเศรษฐศาสตร์และการเงิน เป็นการเปรียบเทียบผลประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยอง จากการใช้ต้นทุนทางสังคมสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ผลประโยชน์ที่ได้รับมาจะนำมาใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาโครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรต่อไป

จากผลการศึกษาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง มีแนวทางในการดำเนินงานวางแผนงานโครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร จังหวัดระยอง จนเป็นที่มาของศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร จังหวัดระยองในปัจจุบัน

การดำเนินงานบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เป็นแผนงานโครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ได้มีการศึกษาโครงการของศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยอง มาตั้งแต่ ปี 2547 เพราะมีการคาดการณ์ปริมาณขยะที่จะเกิดขึ้นในอนาคตของจังหวัดระยองตามอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในอนาคตอีก 20 ปี ข้างหน้า จังหวัดระยองจะมีแนวโน้มของปริมาณขยะเกิดขึ้นประมาณ 1,449 ตัน/วัน (คาดการณ์ที่ปรึกษาโครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร) เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างต่อเนื่อง หากมีการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรของจังหวัดระยอง สามารถที่จะรองรับขยะที่เกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างเพียงพอ องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจึงได้เลือกพื้นที่ หมู่ที่ 3 ตำบลน้ำคอก อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เป็นที่ตั้งของการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร โดยศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร จังหวัดระยองมีระบบการกำจัดขยะ 4 ระบบ ดังปรากฏในโครงการทบทวนผลการศึกษาวิจัยความเหมาะสม โครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร จังหวัดระยอง ปี พ.ศ. 2551 ดังนี้

1) ระบบคัดแยกขยะอินทรีย์และวัสดุรีไซเคิล

เมื่อมีรถขยะ นำขยะเข้ามาที่ศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร จะต้องมาที่ระบบคัดแยกขยะก่อน การคัดแยกโดยใช้คนและเครื่องสำหรับคัดแยก แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการแยกขยะที่สามารถนำขยะมาใช้ใหม่ได้ และคัดแยกขยะอินทรีย์ขนาดใหญ่ออกจากขยะที่ไม่สามารถใช้งานได้แล้วผ่านสายพานโดยใช้คนคัดแยก

ขั้นตอนที่ 2 ใช้เครื่องคัดแยก เป็นการคัดแยกขยะอินทรีย์ เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้เศษอาหาร ใบไม้เศษเนื้อสัตว์ เป็นต้น ออกจากขยะ เพื่อนำไปทำปุ๋ยต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการคัดแยกบนสายพานโดยใช้คนอีกครั้ง หลังจากนั้นจะรวบรวมขยะไปอัดเป็นก้อนก่อนนำไปฝังกลบหรือเข้าเตาเผาต่อไป

กระบวนการคัดแยกโดยใช้คนจะมีช่องสำหรับรับขยะของแต่ละประเภท แยกตามประเภทของวัสดุโดยไม่มีการปะปนกัน ได้แก่ พลาสติก กระดาษ โลหะ แก้ว เพื่อจะได้รวบรวมแล้วนำไปจัดเก็บในอาคารเก็บวัสดุรีไซเคิลอย่างมีคิขิต แยกตามประเภทไม่ปะปนกัน

2) ระบบหมักทำปุ๋ยแบบใช้ออกซิเจน

เป็นระบบที่ใช้เทคโนโลยีที่มีองค์ประกอบส่วนใหญ่เป็นขยะอินทรีย์ การหมักจะใช้ระบบออกซิเจนในการสร้างสภาวะที่เหมาะสมกับจุลินทรีย์ที่อยู่ร่วมกับออกซิเจนได้ ในการย่อยสลายสารอินทรีย์ที่มีอยู่ในขยะแล้วเกิดการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและแปรสภาพเป็นแร่ธาตุสำหรับพืช

3) ระบบเตาเผา

เตาเผาขยะจะต้องใช้อุณหภูมิในการเผาขยะประมาณ 850-1,200 องศาเซลเซียส เพื่อให้เกิดการเผาไหม้ที่สมบูรณ์ กระบวนการเผาไหม้ขยะ มักก่อให้เกิดมลพิษด้านอากาศ มีฝุ่นละอองขนาดเล็ก ก๊าซพิษต่างๆ เช่น ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ และก๊าซไดออกซิน ซึ่งเป็นสารก่อมะเร็ง และเป็นสารที่กำลังอยู่ในความสนใจของประชาชน จึงจำเป็นต้องมีระบบควบคุมมลพิษทางอากาศและมีระบบดักไม่ให้อากาศที่ผ่านจากการเผาไหม้ออกมาสู่บรรยากาศภายนอก ที่มีค่าเกินกว่าค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศจากเตาเผาที่กำหนด

4) ระบบฝังกลบแบบถูกหลักสุขาภิบาล

เป็นการนำขยะไปฝังกลบในพื้นที่ที่ได้จัดเตรียมไว้ โดยมีการวางมาตรการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการนำขยะมาฝังกลบ ได้แก่ การปนเปื้อนของเสียจากขยะที่ไหลลงสู่พื้นดิน และซึมซับลงสู่แหล่งน้ำใต้ดิน ส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่จากการนำน้ำมาใช้ในการอุปโภคและบริโภค พร้อมทั้งมีการป้องกันน้ำท่วม ป้องกันกลิ่นเหม็นจากขยะที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ฝังกลบขยะนั้น

การฝังกลบแบบถูกหลักสุขาภิบาล จะทำการขุดดินเป็นร่องลึกประมาณ 2-3 เมตร ก้นร่องดินจะปูด้วยวัสดุเพื่อป้องกันการซึม แล้ววางท่อน้ำเพื่อรวบรวมน้ำจากขยะ เพื่อให้ไปลงบ่อบำบัด ก่อนที่จะระบายน้ำทิ้ง การฝังกลบเมื่อนำขยะมาเทกองในหลุมแล้วจะใช้รถแทร็คเตอร์เกี่ยและบีบอัดขยะให้แน่นเสียก่อน หลังจากนั้นจึงใช้ดินปิดทับหนาประมาณ 0.10-0.15 เมตร แล้วบดอัดด้วยรถแทร็คเตอร์อีกครั้ง

จากปริมาณขยะที่เหลือจะต้องนำไปเผาหรือฝังกลบ จะทำให้พื้นที่ในการทำหลุมฝังกลบขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองต้องเต็มในอนาคต ซึ่งจะทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจะต้องทำหลุมฝังกลบเพิ่มแต่สิ่งหนึ่งที่จะทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองไม่ต้องจัดทำหลุมฝังกลบเพิ่มหรือจะเพิ่มก็ย่นระยะลงมาอีกหลายปีก็คือองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองต้องมีแนวคิดที่จะแปลงขยะให้เป็นพลังงาน ซึ่งพบว่า ปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ได้มีแผนงาน โครงการที่จะนำขยะมาแปลงเป็นพลังงานไฟฟ้าในอนาคตต่อไป

4.4 การบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยองการแปลงพลังงานขยะให้เป็นพลังงานไฟฟ้า

จากการศึกษาพบว่า ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง มีโครงการบริหารจัดการขยะที่ต่อยอดมาจากโครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยอง การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองที่ผ่านมาแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ 1) ระยะฝังกลบ 2) ระยะระบบหมักปุ๋ย และ 3) ระยะที่แปลงขยะให้เป็นพลังงานไฟฟ้า

ทั้งนี้ พบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง มีการทำงานร่วมกันกับภาคเอกชนในเครือของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) ภายใต้ชื่อ บริษัท โกลบอล เพาเวอร์ ซินเนอร์ยี จำกัด โดยมีวัตถุประสงค์ความร่วมมือคือการแปลงขยะให้เป็นพลังงานไฟฟ้า เป็นระยะที่ 3 ได้มีการทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน (MOU) (Sounder,1993) ในการบริหารจัดการขยะแบบครบวงจร จังหวัดระยอง เมื่อ วันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2557 เพื่อให้ขยะที่เข้ามากำจัดในศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยองให้เหลือขยะฝังกลบน้อยที่สุด และสามารถที่ใช้ประโยชน์จากขยะให้มากที่สุดเช่นกัน คาดว่าจะสามารถช่วยลดปริมาณขยะที่จะต้องฝังกลบ เพิ่มอายุการใช้งานของหลุมฝังกลบ สามารถที่จะบริหารจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืนในระยะยาว คือ การแปรรูปขยะให้มีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งก็คือการแปลงขยะให้เป็นพลังงานไฟฟ้า และเป็นการกำจัดขยะที่ถูกหลักสุขาภิบาลสามารถแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมจากขยะในระยะยาวต่อไป

นอกจากนี้ยังพบว่า มีการทำงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกับบริษัท โกลบอล เพาเวอร์ ซินเนอร์ยี จำกัด หรือมีชื่อย่อว่า GPSC ได้เข้ามาดำเนินโครงการบริหารจัดการขยะครบวงจร จังหวัดระยอง เพื่อพัฒนาระบบการจัดการขยะที่มุ่งไปสู่เทคโนโลยีการแปลงขยะมูลฝอยเป็นพลังงานไฟฟ้า ในรูปแบบเชื้อเพลิงแข็ง (RDF) โดย องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีหน้าที่ในการรวบรวมขยะจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในจังหวัดระยองมา

รวบรวมส่งที่ศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยอง ประมาณ 500 ตัน/วัน จากนั้น บริษัท โกลบอล เพาเวอร์ ซินเนอร์ยี จำกัด จะใช้เทคโนโลยีคัดแยกขยะโดยแปลงเป็นเชื้อเพลิง โดยขยะสดจะนำไปแปลงเป็นเชื้อเพลิง RDF (Refuse Derived Fuel : ขยะเชื้อเพลิงที่เผาไหม้ได้) สามารถใช้เป็นเชื้อเพลิงในกระบวนการผลิตไฟฟ้าและโรงปูนซีเมนต์ โรงไฟฟ้าพลังงานขยะเฟสแรกจังหวัดระยอง มีกำลังผลิตไฟฟ้า 9) 8 เมกะวัตต์ ใช้เชื้อเพลิงขยะ 500 ตัน/วัน คาดว่าจะก่อสร้างแล้วเสร็จประมาณ ปี 2564 ซึ่งหากโครงการแปลงขยะให้เป็นพลังงานไฟฟ้าเฟสที่ 1 ประสบผลสำเร็จ จะดำเนินการขออนุญาตตามขั้นตอนต่าง ๆ ในการก่อสร้างเฟสที่ 2 ต่อไป คาดว่าจะใช้เวลาอีก 2 ปี สามารถสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะของจังหวัดระยอง โดยเฟส 2 จะมีการเพิ่มกำลังผลิตขึ้นมาเป็น 10 เมกะวัตต์ เพื่อรองรับการกำจัดขยะใน จังหวัดระยองได้ทั้งหมด ซึ่งหากสร้างเฟส 2 เสร็จจะต้องไม่มีขยะเหลือฝังกลบอีก จะมีเพียงขี้เถ้าเล็กน้อยเป็นไปตามเป้าหมายที่จะกำจัดขยะให้ได้ 100 เปอร์เซ็นต์ และคาดว่าในพื้นที่ภาคอุตสาหกรรมจังหวัดระยองอนาคตจะมีขยะเพิ่มขึ้นอีกวันละ 2,000 ตัน/วัน ซึ่งจะต้องสร้างโรงไฟฟ้ารองรับอีก 20 -30 เมกะวัตต์ ในอนาคต

ผู้วิจัยเห็นว่า การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ตามที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองดำเนินการมาตั้งแต่ต้น ถือเป็นภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542) และนำไปตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 เรื่องกำหนดหน้าที่ให้้องค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของการทำงานร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการขยะ องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้มีแนวคิดที่จะทำงานร่วมกันกับภาคเอกชนในการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยอง เพราะภาคเอกชนมีขีดความสามารถที่จะแก้ไขปัญหาข้อจำกัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้ และองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้ประโยชน์จากการให้บริการของภาคเอกชน ในที่นี้การทำงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกับบริษัท โกลบอล เพาเวอร์ ซินเนอร์ยี จำกัด ก็คือความสามารถขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการกำกับดูแลให้บริษัท โกลบอล เพาเวอร์ ซินเนอร์ยี จำกัด ทำงานได้ตามแบบแผนและข้อตกลงที่ได้ทำความเข้าใจร่วมกัน ซึ่งจะทำให้การกำกับดูแลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หลักการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง หากประสบความสำเร็จจะสามารถเป็นต้นแบบให้กับส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ในการบริหารจัดการขยะให้เกิดความยั่งยืน และเป็นต้นแบบของการเพิ่มมูลค่าขยะ ในที่สุดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองสามารถที่จะค้นพบวิธีการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน จากหลักการทำงานร่วมกันกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ตามบันทึกข้อตกลงทำความเข้าใจร่วมกันในการ

บริหารจัดการขยะอย่างชัดเจนแต่ประเด็นสำคัญก็คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองยังขาดยุทธศาสตร์ย่อยในด้านการทำงานร่วมกันภายใต้ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองแม้ว่าผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจะมีแนวทางการบริหารที่ให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องก็ตาม เนื่องจากการมียุทธศาสตร์การทำงานร่วมกันทำให้เกิดกลยุทธ์และแนวทางปฏิบัติที่มีความชัดเจนเป็นเครื่องมือในการทำงานร่วมกันระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

4.5 ปัจจัยความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืน

จากการศึกษาปัจจัยความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะปัจจุบันจนประสบความสำเร็จ พบว่า การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองสามารถกำจัดขยะที่เกิดจากภาคครัวเรือนและภาคอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผลมาจากการทำงานร่วมกันกับภาคส่วนต่างๆ และการรวบรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดระยองทุกแห่งให้เข้ามาทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในรูปแบบที่เป็นทางการ มีแนวทางการเพิ่มมูลค่าให้กับขยะ ใช้ประโยชน์จากขยะ เช่น มีการคัดแยกขยะนำกลับมาใช้ใหม่ มีการนำขยะมาแปรรูปเป็นขยะอินทรีย์ไปใช้ในภาคเกษตรกรรม และการสร้างรายได้จากการขายขยะรีไซเคิล ทำให้ขยะ ลดน้อยลง หลุมฝังกลบขยะใช้งานได้นานขึ้น ประการสำคัญมีการต่อยอดจากการจัดการขยะสามารถที่จะแปลงพลังงานขยะให้เป็นพลังงานไฟฟ้า เพื่อนำไปขายต่อให้กับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และนำเงินงบประมาณที่ได้จากการขายพลังงานไฟฟ้ามาพัฒนาจังหวัดระยองต่อไป การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง สามารถเป็นตัวอย่างให้กับจังหวัดที่มีปัญหาด้านการบริหารจัดการขยะ ให้กับจังหวัดอื่น ๆ ได้ การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองประสบความสำเร็จมีปัจจัยในการบริหารจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ดังนี้

ปัจจัยภาวะผู้นำ

จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำ (ชาญชัย อาจินสมภาร, 2550) ผู้นำสามารถขับเคลื่อนหรือสร้างอิทธิพลต่อผู้อื่นเพื่อให้เป้าประสงค์ของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบรรลุเป้าหมาย เช่นกรณีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง นายปิยะ ปิตุเตชะ ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วน

จังหวัดระยอง ขณะนั้น ผู้นำองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีความเข้มแข็ง มีจิตสาธารณะพร้อมที่จะนำสมาชิกในจังหวัดระยองเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้น มุ่งที่จะแก้ไขปัญหาที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อน โดยมีความตั้งใจที่จะแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์และคิดไว้นานแล้วว่าต้องแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ของจังหวัดระยองให้สำเร็จเกิดความยั่งยืน ซึ่งขณะเป็นต้นเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ต้องรีบดำเนินการ ผู้นำองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจึงมีแนวคิดที่จะศึกษาหาแนวทางที่จะนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ของจังหวัดระยอง แต่การนำแนวทางของการแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ของจังหวัดระยองจะต้องมีการศึกษาเสียก่อน ดังที่กล่าวมาแล้ว จึงจะนำมาเป็นแนวทางของการแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ตามผลที่ได้ศึกษา มา จากการสัมภาษณ์นายสุริยา แสงทอง รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง รักษาการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง กล่าวว่า

“...ขณะ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทั่วประเทศและเป็นปัญหาสำหรับส่วนท้องถิ่นที่ยังไม่ค่อยมีความสามารถในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน โดยเฉพาะจังหวัดระยองเป็นจังหวัดสามขา ที่มีทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม และแหล่งท่องเที่ยว จึงมีขยะ เพิ่มขึ้นจำนวนมาก ผู้นำองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในขณะที่ยังดำรงตำแหน่งทางการเมืองก่อนการปฏิวัติรัฐประหาร มีแนวทางที่จะหาวิธีกำจัดขยะของจังหวัดระยองให้เกิดความยั่งยืน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในจังหวัดระยองให้ดีขึ้น จึงได้เริ่มหางบประมาณและว่าจ้างให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาพลังงานและสิ่งแวดล้อมให้เข้ามาดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการบริหารจัดการขยะแบบครบวงจร จังหวัดระยองและสามารถที่จะก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยองสำเร็จตามแนวทางที่ได้ศึกษาไว้” (สุริยา แสงทอง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 พฤศจิกายน 2563)

ผู้วิจัยเห็นว่าผู้นำองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเป็นผู้นำที่มีเชิงวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) เป็นผู้นำที่ชอบการศึกษา และเป็นผู้นำที่มีจิตอาสา สอดคล้องกับผลการศึกษา (พิบูล ทีปะपाल, 2550) ผู้นำที่มีความสามารถที่จะใช้ศิลปะความเป็นผู้นำ โน้มน้าวบุคคลซึ่งเป็นผู้ตามให้คล้อยยอมรับพร้อมที่จะทุ่มเทความพยายามให้การปฏิบัติงานบรรลุความสำเร็จ โดยคิดที่จะแก้ไขปัญหาด้านขยะให้กับจังหวัดระยอง ผู้นำองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจึงได้นำแนวทางจากการศึกษามาใช้ในการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองสอดคล้องกับผลการศึกษา(จำลอง โพธิ์บุญ(2551 ข)มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการบริหารจัดการขยะอย่างชัดเจน ก่อนที่จะมีการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร

จะมีผลของการศึกษาตั้งแต่วิธีการขั้นตอนของการกำจัดขยะ การนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมากำจัดขยะ รวมถึงผลประโยชน์ที่ได้จากการบริหารจัดการขยะจะนำมาพัฒนาจังหวัดระยองต่อไปอย่างไร กระบวนการศึกษาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า เป็นแนวทางของการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีประสิทธิภาพอย่างไร เป็นแนวทางที่ผู้นำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองใช้เป็นแนวทางของการบริหารจัดการขยะให้เกิดความยั่งยืน นับเป็นผู้นำส่วนท้องถิ่นที่มีความสามารถ ให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงไปสู่การบริหารจัดการที่ดี ฉะนั้น การที่มีผู้นำมีวิสัยทัศน์ที่ดี มองปัญหาที่เกิดขึ้นในระยะยาวได้ จะเป็นการป้องกันปัญหาจากผลกระทบที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดีในอนาคต

จากการสัมภาษณ์นายสุริยะ ศิริวัฒน์ หัวหน้าฝ่ายควบคุมป้องกันสิ่งแวดล้อมและหัวหน้าควบคุมศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยอง กล่าวว่า

“...ผู้นำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เป็นผู้นำที่ชอบมีการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้นำที่ยอมรับฟัง คำแนะนำจากผู้ได้บังคับบัญชาเป็นผู้นำที่ชอบศึกษาผลกระทบที่เกิดกับประชาชน เป็นผู้นำที่ให้โอกาสผู้ได้บังคับบัญชาในการแสดงความสามารถในการปฏิบัติงานและส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานมีการอบรมให้มีศึกษาที่สูงขึ้น หรือในสถานที่ของหน่วยงาน ผู้นำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง จะเป็นตัวอย่างของการทิ้งขยะ โดยจัดอุปกรณ์ของการทิ้งขยะอย่างเป็นระเบียบ และแยกประเภทของขยะให้ดูเป็นตัวอย่าง” (สุริยะ ศิริวัฒน์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 พฤศจิกายน 2563)

ผู้วิจัย เห็นว่า ผู้นำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เป็นการเริ่มต้นเล็ก ๆ จากตนเองจากหน่วยงานจนออกไปสู่ภายนอกหน่วยงาน จนทำให้เกิดการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะในระดับจังหวัดได้ เป็นผู้นำในระดับจังหวัดเชิงปฏิรูป (พิบูล ทีปะपाल, 2550) ผู้นำสามารถจูงใจโน้มน้าวให้บุคคลอื่นประพฤติดตามในสิ่งที่ผู้นำวางวัตถุประสงค์ไว้ ดังที่ผู้นำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองปฏิบัติ คือการสร้างแรงจูงใจ ส่งเสริมบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเองให้รับรู้ปัญหาพร้อมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหามาให้ทุกคนดูแลรับผิดชอบขยะต่อตนเองและสาธารณะ โดยมีวิธีการดังนี้

1) สร้างจิตสำนึกรักจังหวัดระยอง โดยเห็นแก่สาธารณะเป็นที่ตั้ง คือ ผู้นำองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจะทำให้ทุกคนเห็นเป็นตัวอย่างก่อน ทำให้เห็นถึงความตั้งใจอย่างแท้จริง ทำให้เห็น

ถึงประโยชน์โดยรวม เมื่อระยะเวลาผ่านไปและมีผลงานที่เด่นชัดจึงชวนให้ทุกคนเข้ามาทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะ

2) สร้างแนวคิดการทำงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการในระดับจังหวัดกับภาคส่วนที่มีการเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการขยะ เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยง แนวทาง แผนงาน โครงการที่ได้รับทราบอย่างเป็นทางการ โดยใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวเข้าไปแนะนำถึงโครงการและวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ภาคส่วนอื่น ๆ สนับสนุนข้อมูล และแนวทางของการบริหารจัดการขยะจังหวัดระยอง

3) การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ผู้นำองค์กรบริหารส่วนจังหวัดระยอง เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนของทุกส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง โดยเป็นผู้ริเริ่มเข้าหา พบปะ ผู้นำส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งในจังหวัดระยอง เพื่อให้ผู้นำแต่ละท้องถิ่นเกิดความรู้ ความเข้าใจ วิธีการและรูปแบบของการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยองที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยการเชิญชวนให้มาเป็นคณะกรรมการร่วมในการบริหารจัดการขยะจังหวัดระยอง

4) การอบรมศึกษาดูงาน เพื่อให้เกิดความรู้แก่ผู้นำส่วนท้องถิ่นต่างๆ ในจังหวัดระยอง โดยระยะแรกจะเชิญผู้นำส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ในจังหวัดระยอง และขอรับการสนับสนุนจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการสร้างความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมและการบริหารจัดการขยะ อบรมให้ความรู้ หลักวิธีการต่าง ๆ ในการบริหารจัดการขยะ เช่น การกำจัดขยะอย่างถูกหลักสุขาภิบาล การสร้างประโยชน์จากขยะ พร้อมทั้งศึกษาดูงานในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการขยะ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เกิดความเข้าใจ สามารถนำไปใช้และถ่ายทอดให้กับคนอื่น ๆ จนสามารถดึงผู้นำส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยองให้เข้ามาเป็นกรรมการบริหารจัดการขยะจังหวัดระยองร่วมกันได้

ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้นำที่ดี ต้องมีวิสัยทัศน์ เป็นผู้ที่มีความท้าทายสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ส่งเสริมให้ผู้อื่นมีความคิดใหม่ ๆ มีแรงบันดาลใจและความกระตือรือร้น ทำให้เกิดการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น ส่งเสริมการสนับสนุนผู้อื่นทำตัวให้เป็นต้นแบบ และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นจะนำมาซึ่งความสำเร็จในการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างหลักการทำงานร่วมกัน ความเข้มแข็งของผู้นำทำให้เกิดมาตรการทางสังคมขึ้น ให้เห็นถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้งบังเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย

ปัจจัยทางการเมือง

จากการศึกษาปัจจัยความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืน พบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง สามารถที่จะบริหารจัดการขยะจังหวัดระยองจนประสบความสำเร็จมาจากปัจจัยทางการเมือง เนื่องจากสภาพทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง กับการบริหารจัดการขยะกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน การเมืองมีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการขยะ ซึ่งเกิดขึ้นจากทัศนคติของผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เช่น ต้องการบริหารจัดการขยะให้เกิดประสิทธิภาพและครบวงจร ด้วยความเป็นสมาชิกทางการเมืองเดียวกัน ความเป็นเครือญาติเดียวกัน ทำให้ความคิดเรื่องการบริหารจัดการขยะ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่มีความขัดแย้งเกิดขึ้น จึงสามารถที่จะบริหารแผนงานโครงการต่าง ๆ ของจังหวัดระยองตามที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้รับมอบหมายได้อย่างต่อเนื่อง มีปัจจัยที่ทำให้การสนับสนุนความสำเร็จในการบริหารจัดการขยะให้เกิดความยั่งยืนดังนี้

1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง มีการเปลี่ยนแปลงผู้นำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดน้อยมาก โดยเริ่มตั้งแต่ ปี 2547 เป็นต้นมา ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ปัจจุบันนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองคนเดิมยังได้รับความไว้วางใจให้เข้ามาบริหารงานที่ค้างไว้อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

2) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง โดยเฉพาะตัวของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง มีพื้นฐานของครอบครัวมาจากนักการเมืองระดับประเทศมาก่อนจากรุ่นสู่รุ่น จึงเป็นที่รู้จักของประชาชน เป็นที่รู้จักของหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดระยอง มีเครือข่าย และเป็นผู้กว้างขวางทางการเมือง จึงเป็นที่เกรงใจ ทำให้การขอรับการสนับสนุนด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็ว สามารถที่จะนำข้อมูลมาพัฒนาจังหวัดระยองได้อย่างต่อเนื่อง

3) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับหน่วยงานต่าง ๆ ของส่วนกลาง เช่น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น จึงได้รับคำแนะนำและรับทราบช่องทางของการของบประมาณในการบริหารจัดการขยะเพื่อกำจัดขยะที่เกิดขึ้นในจังหวัดระยองเพื่อให้เกิดความยั่งยืน จึงทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองสามารถที่จะดำเนินการ

จัดทำงบประมาณเพื่อขอรับการสนับสนุนในการนำมาบริหารจัดการขยะจังหวัดระยองจนสามารถก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยองได้สำเร็จ

4) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ได้รับ โอนบุคลากรที่มีความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากผู้โอนมีความประสงค์ที่จะกลับมาดูแลครอบครัวในจังหวัดระยอง จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง สามารถบริหารจัดการขยะได้อย่างต่อเนื่อง

จากการสัมภาษณ์ นายอรุณ อิศรวิชิตชัชกุล ผู้อำนวยการกองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ปัจจัยความสำเร็จที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองสามารถบริหารจัดการขยะได้อย่างยั่งยืน กล่าวว่า

“.....นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง มีพี่น้อง มีครอบครัวเป็นนักการเมืองระดับจังหวัดและระดับประเทศ จึงมีความรู้จึก ใ้วางใจ และมีความใกล้ชิดคุ้นเคยกับหน่วยงานต่าง ๆ จากส่วนกลาง จึงทำให้รู้ช่องทางของการดำเนินการของงบประมาณในการสนับสนุนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบกับจังหวัดระยองเป็นจังหวัดอุตสาหกรรม มีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นปัญหาที่รัฐบาลให้การสนับสนุน จึงได้ดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยองในรูปแบบที่ครบวงจร จนได้รับการสนับสนุนงบประมาณสามารถก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรได้สำเร็จ และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ระยองยังโชคดีที่มีบุคลากรจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ขอโอนเข้ามาสังกัดส่วนท้องถิ่น เนื่องจากเป็นบ้านเกิดเพราะต้องการมาดูแลครอบครัว จึงเป็นปัจจัยที่ทำให้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการขยะจังหวัดระยองได้อย่างยั่งยืนอีกทางหนึ่ง” (อรุณ อิศรวิชิตชัชกุล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 พฤศจิกายน 2563)

ผู้วิจัยเห็นว่า ปัจจัยทางการเมืองทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีส่วนทำให้การบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยอง ประสบความสำเร็จ สามารถบริหารจัดการขยะได้อย่างยั่งยืน (ป.อ.ปยุตโต, 2552) การพัฒนาที่ยั่งยืน มี 4 ปัจจัย คือมนุษย์ สังคม ธรรมชาติ และเทคโนโลยี พร้อมทั้งมีการเมืองระดับจังหวัดและระดับประเทศเป็นส่วนสนับสนุนการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง และในขณะเดียวกันที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ไม่มี บุคลากรที่มีความรู้

ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม แต่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเปิดกว้างให้มีการรับโอนบุคลากรจากหน่วยงานอื่น ๆ (สุนทร โคตรบรรเทา, 2551) ผู้นำส่งเสริมให้ผู้อื่นมีความคิดริเริ่มใหม่ๆ ที่ท้าทาย ให้การสนับสนุนผู้อื่น จึงได้บุคลากรที่มีความรู้โดยตรงเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการขยะจังหวัดระยองจึงทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะด้านเข้ามาสนับสนุนการปฏิบัติงาน สามารถที่จะดำเนินการบริหารจัดการขยะจังหวัดระยองได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ปัจจัยการทำงานร่วมกันของภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาปัจจัยการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง พบว่า ปัจจัยที่ทำให้การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองประสบความสำเร็จ (เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์, 2539) ดังนี้

1) รูปแบบของการทำงานร่วมกัน มีการแบ่งงานกันทำตามความถนัดของแต่ละหน่วยงานในรูปแบบอย่างเป็นทางการ ที่เห็นชัดเจนคือ มีการทำข้อตกลงร่วมกัน (MOU) เพื่อให้เกิดแนวทางของการทำงานร่วมกันอย่างชัดเจน

2) ระดับการมีส่วนร่วม พบว่า การทำงานร่วมกันเป็นหุ้นส่วนหรือเป็นภาคีของการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะจังหวัดระยอง ให้ความสำคัญต่อบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับสูง ซึ่งจะเห็นได้จากการเชิญหน่วยงานระดับจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง และหน่วยงานระดับประเทศจากส่วนกลางให้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยอง เพื่อให้เป็นหน่วยงานที่สนับสนุนหาแนวทางของการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการขยะจังหวัดระยองอย่างเหมาะสม

3) การทำงานร่วมกันของคณะกรรมการบริหารจัดการขยะจังหวัดระยอง สามารถเปิดกว้างให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้แสดงความคิดเห็นหรือเปิดรับข้อมูล มีการนำเสนอแนวทางและวิธีคิดต่าง ๆ ต่อที่ประชุม เพื่อให้มีข้อกำหนดเป้าหมายในการบริหารจัดการขยะ มีการลงพื้นที่ร่วมกัน เพื่อตรวจสอบให้เกิดความชัดเจนก่อนที่จะเริ่มมีการวางแผนงาน โครง

4) ดำเนินการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยองร่วมกัน โดยให้ศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยอง เป็นศูนย์รวมขยะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในจังหวัดระยองสามารถที่จะนำขยะมาทิ้งยังจุดที่กำหนดร่วมกัน เพื่อให้การกำจัดขยะของจังหวัดระยองมีความสะดวก ง่าย และรวดเร็ว ตามแผนงานที่วางไว้ร่วมกัน

จากการสัมภาษณ์ นายทัน ธรรมวุฒิ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ กรมควบคุมมลพิษ และนางสาวสภาพร สุวรรณพิทักษ์ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดระยอง กล่าวว่า

“.....การทำงานร่วมกันของการ บริหารจัดการขยะจังหวัดระยอง เป็นการทำงานร่วมกันในรูปของคณะกรรมการจังหวัด และมีหน่วยงานระดับจังหวัดและระดับระดับประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการสนับสนุนข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและ กฎหมายที่ใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งให้การสนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์ที่หน่วยงานมี ตลอดจนการลงพื้นที่ร่วมกันในการตรวจสอบ หากมีการร้องเรียนจากประชาชนในพื้นที่ ซึ่งการ ทำงานร่วมกันของคณะกรรมการบริหารจัดการขยะจังหวัดระยอง จะเป็นรูปแบบตามความถนัด ของหน่วยงาน มีการทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน (MOU) อย่างเป็นทางการ เพื่อให้หน่วยงานได้รับทราบแนวทางอย่างชัดเจนร่วมกัน มีเป้าหมายร่วมกัน คือ การบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืน” (ทัน ธรรมวุฒิ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 มีนาคม 2564)

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการขยะจังหวัดระยอง ที่ทำในรูปแบบอย่างเป็นทางการ มีการทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน (MOU) ในการบริหารจัดการขยะจังหวัดระยอง เป็นการนำเอาความถนัดของแต่ละภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้เข้ามาสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีไม่เครื่องมือ ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะด้าน ให้สามารถทำงานร่วมกัน ได้อย่างครบวงจร จะทำให้การทำงานร่วมกันประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาขยะเป็นเป้าหมายที่ทุกหน่วยงานจะต้องทำร่วมกัน และเน้นที่การแก้ไขอย่างยั่งยืน ต้องอาศัยหลักของการทำงานร่วมกันนำไปสู่ความสำเร็จ เพราะปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาขยะเป็นปัญหาที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกันเพราะไม่ใช่หน้าที่ใครฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ดังนั้น การทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะจะต้องรวมตัวเพื่อให้เกิดเป็นพลังในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน (Sounder,1993)

นอกจากการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกันเอง ยังมีส่วนของภาคเอกชนที่เข้าร่วมทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะจังหวัดระยอง ได้แก่ บริษัท โกลบอล เพาเวอร์ ซินเนอร์ยี จำกัด (Bardach, 1998) เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เป็นการร่วมทุนระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกับบริษัท โกลบอล เพาเวอร์ ซินเนอร์ยี จำกัด ในการกำจัดขยะของจังหวัดระยองให้เหลือน้อยที่สุดและแปลงพลังงานขยะให้เป็นพลังงานไฟฟ้า ปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินงานก่อสร้างคาดว่าจะแล้วเสร็จประมาณปี พ.ศ. 2568 จากการทำงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกับภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการขยะจังหวัดระยอง ทำให้สามารถบริหารจัดการขยะจังหวัดระยองได้สำเร็จ สามารถเป็นต้นแบบของการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืนให้กับภูมิภาคตะวันออกได้เป็นอย่างดี

4.6 ยุทธศาสตร์การทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกับภาคส่วนต่าง ๆ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง หลังจากที่ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานหลักของการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยองแล้ว มีแนวคิดที่จะเชิญหน่วยงานที่มีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานเกี่ยวกับการจัดการด้านพลังงานให้เข้ามาทำงานร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเพราะการบริหารจัดการขยะเป็นเรื่องใหญ่ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองไม่สามารถจะทำงานได้เพียงหน่วยงานเดียว (พิสิฐ เทพไกรวัล, 2554) จึงต้องสร้างการทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและขยะ จึงต้องให้หน่วยงานที่มีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมเข้ามาทำงานร่วมกัน จึงจะทำให้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง สามารถจัดทำแผนงานในการบริหารจัดการขยะร่วมกับภาคส่วนอื่นๆ ได้

ดังนั้น แนวคิดที่สามารถจะทำให้การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองดำเนินงานต่อไปได้ ก็คือใช้รูปแบบของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้ามาทำงานร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็น ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ตามอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาจังหวัดระยอง โดยเน้นให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น กรณีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะ ที่ผ่านมามีการมีหน่วยงานต่างๆ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะ

ร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง (การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในระดับจังหวัด) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เชิญหน่วยงานที่มีความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และขอให้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน ที่ผ่านมามีหน่วยงานที่เข้ามาทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง มีดังนี้

กรมควบคุมมลพิษ, สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง มีที่ตั้งของสำนักงานอยู่ที่ 058 ถนนสมุทรคงคา ตำบล ท่าประดู่ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง รหัสไปรษณีย์ 21000 เป็นหน่วยงานส่วนกลางที่ได้รับเชิญให้เข้ามาดำเนินการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม เนื่องจากในภารกิจของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีหน้าที่ที่ต้องจัดการด้านสิ่งแวดล้อมเป็นหลักจึงมีบุคลากรที่มีความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดี

ความรับผิดชอบของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดระยองของการทำงานร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ดังนี้

- 1) จัดทำแผนด้านสิ่งแวดล้อมของจังหวัดระยอง รวมทั้งแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง
- 2) ติดตามประเมินผลและตรวจสอบสถานการณ์สิ่งแวดล้อมในศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยอง
- 3) ส่งเสริม เผยแพร่ และสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง
- 4) ประสาน การตรวจสอบ ควบคุม กำกับดูแลแหล่งกำเนิดมลพิษในจังหวัดระยอง
- 5) ประสานให้คำแนะนำ การควบคุมมลพิษและแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง
- 6) พิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชนในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียงศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร

7) ปฏิบัติงานร่วมกัน หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมายจากภารกิจและบทบาทหน้าที่ของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเลือกที่จะให้ กรมควบคุมมลพิษ เป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนข้อมูลด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม สนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ด้านการจัดการขยะ เนื่องจากกรมควบคุมมลพิษ เป็นหน่วยงานส่วนกลางที่มีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม (อิสระ สุวรรณบล และ ปธาน สุวรรณมงคล, 2547) กล่าวถึงหน่วยงานส่วนกลางที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการสาธารณะ เพื่อแก้ไขปัญหาพร้อมกัน จะทำให้เกิดประสิทธิภาพและความไม่คุ้มค่ากว่าการดำเนินงานเพียงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียว ทำให้ต้องมีหน่วยงานส่วนกลางเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

การทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกับกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากการสัมภาษณ์นายทัน ธรรมวุฒิ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ ศูนย์ควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง กล่าวถึงการทำงานร่วมกันในการจัดการสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง กล่าวว่า

“.....ศูนย์ควบคุมมลพิษจังหวัดระยองจะเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันในการจัดการขยะของจังหวัดระยองในรูปแบบที่เป็นทางการ มีการทำบันทึกความเข้าใจร่วมกัน (MOU) โดยเป็นคณะกรรมการทำงานร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง สนับสนุนข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก จะเป็นลักษณะเดียวกันกับสำนักทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง เมื่อได้รับการประสานงานให้สนับสนุนข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมก็จะเข้ามาดำเนินการแนะนำวิธีการขั้นตอนของการจัดการปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น หากเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยอง เมื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองร้องขอรับการสนับสนุนให้เข้ามาดำเนินการตรวจสอบปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น กรมควบคุมมลพิษจังหวัดระยองจะเข้ามาดำเนินการตรวจสอบและแนะนำวิธีการแก้ไขให้กับองค์การ

บริหารส่วนจังหวัดระยองต่อไป” (ทัน ธรรมวุฒิ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 มีนาคม 2564)

การทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะ จากการสัมภาษณ์ นางสาวสุภาพร สุวรรณพิทักษ์ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ ตัวแทนสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประจำจังหวัดระยอง กล่าวว่า

“....ในการทำงานร่วมกันในการจัดการสิ่งแวดล้อมร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันในการจัดการขยะในรูปแบบที่เป็นทางการมีการทำบันทึกความเข้าใจร่วมกัน (MOU) เป็นคณะกรรมการทำงานร่วมกันขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง โดยเป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนข้อมูลทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมเป็นหลักสอดคล้องกับ อิศระ สุวรรณกุล และปชาน สุวรรณมลกุล (2547) ที่หน่วยงานส่วนกลางเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนการทำงานของส่วนท้องถิ่น ซึ่งให้การสนับสนุนการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาด้วยกัน เช่น เมื่อเกิดโครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร และพื้นที่ภายในศูนย์กำจัดขยะมีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม มีกลิ่นเหม็นจากขยะ จะมีวิธีการจัดการอย่างไร กระบวนการดังกล่าวสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นหน่วยงานส่วนกลางจะเข้ามาดำเนินการแนะนำขั้นตอนของวิธีการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นแล้วให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองดำเนินการต่อไป” (สุภาพร สุวรรณพิทักษ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 มีนาคม 2564)

การทำงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประจำจังหวัดระยอง จะเป็นการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะในรูปแบบของคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดและมีตัวแทนระดับกระทรวงเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการในการจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองด้วย

ผู้วิจัย เห็นว่า การทำงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง กรมควบคุมมลพิษ และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยองให้เข้ามาทำงานร่วมกันใน

การบริหารจัดการขยะ (เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์, 2539) ในรูปแบบที่เป็นทางการ มีการประสานงานทำความเข้าใจ มีการทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน(MOU) มีเป้าหมายร่วมกันคือ การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีประสิทธิภาพ เป็นการเลือกหน่วยงานที่มีความชำนาญด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ที่มีความชำนาญด้านการจัดการขยะเป็นอย่างดี ทั้ง 2 หน่วยงาน ถือเป็นหน่วยงานที่เป็นแกนหลักของการให้คำแนะนำด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และการจัดการขยะอย่างถูกหลักสุขาภิบาล ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองต้องขอรับการสนับสนุนข้อมูล และแนวทางการบริหารจัดการขยะสอดคล้องกับ อิศระสุวรรณมงคล และ ปธาน สุวรรณมงคล (2547) ที่กล่าวว่า หน่วยงานของรัฐส่วนกลางที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการกำจัดขยะ สำหรับหน่วยงานส่วนภูมิภาค ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีแนวทางของการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและขยะ และก็ได้รับการสนับสนุนจากกรมควบคุมมลพิษ และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประจำจังหวัดระยอง ซึ่งทั้ง 2 หน่วยงาน สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง และหน่วยงานในจังหวัดระยอง

ผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง และหน่วยงานในจังหวัดระยอง ถือเป็นผู้บริหารและหน่วยงานส่วนภูมิภาคตามหลักของการแบ่งอำนาจบริหารจากส่วนกลางให้แก่ราชการส่วนภูมิภาคไปปฏิบัติ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจในขอบเขตที่จำกัดบางอย่างตามที่ได้รับมอบหมายการบริหารราชการจากส่วนกลาง และเป็นหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค ถือเป็นกลไกของการปกครองส่วนท้องถิ่นในการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (อิสระ สุวรรณมงคล และ ปธาน สุวรรณมงคล, 2547) กล่าวว่าในการส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการสาธารณะในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการกำจัดขยะ สำหรับหน่วยงานส่วนภูมิภาค เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ควรสนับสนุนให้มีการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ตามพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2535 มาตรา 51 ให้การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคมี 2 รูปแบบคือ จังหวัดและอำเภอ ดังนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดระยองจึงถือเป็นตัวแทนโดยตรงของรัฐบาลที่จะดำเนินการบริหารปกครองและจัดบริการสาธารณะในพื้นที่ของจังหวัดระยองให้มีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ของประชาชนในจังหวัดระยอง เช่น การบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยอง เป็นต้น

การทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะผู้ว่าราชการจังหวัดระยองถือเป็นผู้นำส่วนภูมิภาคและเป็นประธานในการประชุมของจังหวัดระยอง มีหน่วยงานต่าง ๆ ของจังหวัดระยองเข้าร่วมประชุมเพื่อรับนโยบายและรับมอบหมายหน้าที่ปฏิบัติงานในแต่ละหน่วยงานภายใต้การบังคับบัญชาของผู้ว่าราชการจังหวัด (ศรัณยพงศ์ เทียงธรรม, 2554)ทุกหน่วยงานร่วมกันทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน โดยเฉพาะวาระการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมเป็นนโยบายที่จังหวัดระยองถือเป็นยุทธศาสตร์หลัก ขณะเดียวกันหากมีการเปลี่ยนแปลงตัวผู้นำของจังหวัดระยอง บุคคลที่เข้ามาดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดระยองคนต่อไปต้องปฏิบัติตามนโยบายของการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง

จากการสัมภาษณ์นายสุริยา แสงทอง รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง รักษาการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า

“...การทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยอง มีผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง เป็นประธานในการประชุมหน่วยงานในจังหวัดระยองเพื่อมอบหมายหน้าที่ให้แต่ละหน่วยงานนำไปปฏิบัติ แต่งานด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยอง เป็นงานที่จะต้องปฏิบัติโครงการอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดให้การบริหารจัดการขยะเป็นวาระของจังหวัดระยอง เนื่องจากจังหวัดระยองเป็นพื้นที่ของภาคอุตสาหกรรม เป็นจังหวัดที่มีขยะมาก จึงอยากให้มีระบบการบริหารจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ และถึงแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร บุคคลต่อไปจะต้องเข้ามาดำเนินงานของการบริหารจัดการขยะอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลจากส่วนกลาง จึงทำให้เห็นนโยบายการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยองมีการดำเนินโครงการมาอย่างต่อเนื่องจนสามารถก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรได้สำเร็จ“ (สุริยา แสงทอง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 พฤศจิกายน 2563)

ผู้วิจัยเห็นว่า การทำงานร่วมกันขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง และหน่วยงานของจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะ มีรูปแบบที่เป็นทางการ มีการทำความเข้าใจและทำข้อตกลงร่วมกัน (MOU) ทั้งจังหวัด (พิสิฐ เทพไกรวัล, 2554) โดยแต่ละหน่วยงานที่เข้ามาทำงานร่วมกันมีสัญญาต่อกัน ในการระดมทรัพยากรและสนับสนุนข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ในรูปคณะกรรมการร่วมกันในการบริหารจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง มีเป้าหมายเพื่อให้การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ระของมีประสิทธิภาพร่วมกัน การทำงานร่วมกันดังกล่าวเป็นการรวมพลังของหน่วยงานต่างๆ ที่มีความรู้แตกต่างกันให้เข้ามาทำงานร่วมกัน เพื่อนำจุดเด่นของแต่ละหน่วยงานมารวมกันทำงานงาน นำเครื่องมือของแต่ละหน่วยงานมาสนับสนุนหน่วยงานภายนอก สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนว่าหน่วยงานในจังหวัดระยองมีความเข้าใจตรงกันว่าปัญหาขยะเป็นปัญหาที่จะต้องอาศัยความร่วมมือ อาศัยทุกภาคส่วนที่มีความรู้เฉพาะด้าน จึงต้องรวมพลังของทุกภาคส่วนเข้าด้วยกันมาทำงานร่วมกัน โดยมีความเข้าใจตรงกันว่าการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะเป็นหน้าที่ของทุกหน่วยงานในจังหวัดระยอง แต่จะต้องมีหน่วยงานที่เป็นศูนย์ประสานงานหรือหน่วยงานหลักของการประสานงานการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จะทำให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทราบว่ากระบวนการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยองหน่วยงานใดเป็นหน่วยงานดำเนินงานหลัก รวมถึงผู้บริหารงานหลักมีใครเป็นผู้ตัดสินใจในการดำเนินงานบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง พบว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดระยองจังหวัดระยองเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ มอบหมายให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองดำเนินงานบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยองโดยมีหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดระยองให้การสนับสนุน และเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง (ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ, 2551) การทำงานร่วมกันเป็นกระบวนการที่มีส่วนร่วมของทุกกลุ่ม เช่น ภาครัฐ เอกชน และประชาชน มาทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งจะทำให้การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองประสบความสำเร็จ เนื่องจากทุกหน่วยงานเห็นความสำคัญของปัญหาขยะร่วมกัน และพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะร่วมกัน โดยถือว่าปัญหาขยะเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานในจังหวัดระยองที่จะต้องร่วมมือกันแก้ไข แต่การทำงานเพียงหน่วยงานเดียวไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาขยะของจังหวัดระยองได้ จึงต้องใช้หลักของการทำงานร่วมกันเข้ามาบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดระยอง (68 แห่ง)

จังหวัดระยอง มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง จำนวน 68 แห่ง แต่ละแห่งมีการบริหารจัดการขยะกันเองตามความถนัดของแต่ละท้องถิ่นในรูปแบบที่ง่ายดังที่กล่าวมาแล้ว และการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่ในจังหวัดระยองประสบปัญหาด้านพื้นที่ที่ใช้ทำเป็นหลุมฝังกลบขยะ เนื่องจากที่ดินมีราคาแพง

ไม่สามารถจัดซื้อได้ พร้อมทั้งประชาชนในจังหวัดระยองไม่ยินยอมที่จะให้หน่วยงานของรัฐนำขยะมาทิ้งในพื้นที่ของประชาชนอีกต่อไป และเป็นวิธีการกำจัดขยะที่ไม่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล

จากปัญหาดังกล่าว ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ต้องเป็นหน่วยงานหลักของการประสานความร่วมมือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยองทุกแห่ง เข้ามาร่วมจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะร่วมกัน เพื่อให้ขยะของจังหวัดระยองได้รับการบริหารจัดการร่วมกันอย่างบูรณาการ

การทำงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 68 แห่ง ต้องมาทำความเข้าใจร่วมกัน (MOU) เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 68 แห่งในจังหวัดระยองมีแนวทางของการจัดการขยะอย่างถูกหลักสุขาภิบาลร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เพื่อให้ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการขยะร่วมกัน มีศูนย์กลางของการกำจัดขยะของจังหวัดเพื่อแก้ไขปัญหาขยะของจังหวัดระยอง โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีสถานที่กำจัดขยะ จะได้นำขยะมากำจัดที่ศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรของจังหวัดระยอง เป็นการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 68 แห่งร่วมกัน

จากการสัมภาษณ์นายพลพจน์ กิจชัยสวัสดิ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง และ จ.อ.วิรัช รัตติ หัวหน้าฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และ รักษาการและ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน กล่าวว่า

“.....ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยองทุกแห่งจะต้องเข้าร่วมเป็นกรรมการบริหารจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง โดยมีการทำข้อตกลงร่วมกัน (MOU) เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 68 แห่ง ของจังหวัดระยองมีแนวทางของการบริหารจัดการขยะร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ การก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรของจังหวัดระยอง สามารถที่จะแก้ไขปัญหาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีพื้นที่กำจัดขยะของตนเองได้เป็นอย่างดี ศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยองสามารถแก้ไขปัญหาขยะในภาพรวมของจังหวัดได้ดี” (พลพจน์ กิจชัยสวัสดิ์ , การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 มีนาคม 2564)

ผู้วิจัยเห็นว่า การทำงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะจังหวัดระยอง โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองให้ผู้นำส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งให้เข้ามาเป็นคณะกรรมการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เพื่อให้รับทราบแนวทางของการดำเนินงานการบริหารจัดการขยะร่วมกัน มีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการแก้ไขปัญหาขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีที่ดินในการทำหลุมกำจัดขยะของตนเอง เป็นการลดภาระส่วนท้องถิ่นที่มีปัญหาในการบริหารจัดการขยะ และต้องการให้ขยะของจังหวัดระยองถูกกำจัดอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (วุฒิสกดิ์ โภชนกุล, 2554) การทำงานร่วมกันเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการแก้ไขปัญหาขยะให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังในกรณีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยองด้วยกัน

การทำงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยองทั้ง 68 แห่ง ร่วมกันในการบริหารจัดการขยะ ผู้นำส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการลงนามในสัญญาข้อตกลงร่วมกันในการบริหารจัดการขยะ ทำให้ผู้นำส่วนท้องถิ่นที่มีปัญหาการบริหารจัดการขยะของตนเอง ได้มีสถานที่ในการกำจัดขยะ และเป็นการบังคับไม่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ให้เกิดการทิ้งขยะอย่างไม่เป็นที่ และเมื่อรับทราบแนวทางการบริหารจัดการขยะร่วมกันแล้ว หากมีการละเมิดหรือก่อปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมจะต้องถูกดำเนินคดี เป็นการช่วยให้จังหวัดระยองมีข้อบังคับให้กับส่วนท้องถิ่นที่สร้างปัญหาสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการทำงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง ทั้ง 68 แห่ง ร่วมกันในการบริหารจัดการขยะ จึงเป็นการแก้ไขปัญหาขยะร่วมกัน ตามแนวทางที่ตกลงทำความเข้าใจกันไว้ระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมีประสิทธิภาพและยั่งยืน หากมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดสร้างปัญหาสิ่งแวดล้อมและทิ้งขยะไม่ถูกที่ จะต้องถูกดำเนินคดี ตามที่ตกลงกันไว้

ประชาชน

การบริหารจัดการขยะ ไม่เพียงแต่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน เท่านั้น ภาคประชาชนเป็นส่วนสำคัญที่จะให้การขับเคลื่อนการบริหารจัดการขยะประสบความสำเร็จและยั่งยืน การทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนจึงเป็นแนวทางที่จะทำให้ขยะถูกกำจัดอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการกำจัดขยะจะต้องเริ่มที่ภาคครัวเรือน ซึ่งหมายถึงประชาชน

จะต้องมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด ระยอง และต้องยอมรับว่าขยะที่เกิดขึ้นประชาชนมีส่วนที่ทำให้เกิดขยะ จำเป็นที่จะต้องเข้ามามีส่วน ร่วมในการทำงานร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เพื่อเป็นการลดขยะที่จะเกิดขึ้น เช่น ร่วมกันคัดแยกขยะจากต้นทาง เป็นการให้ความร่วมมือกับภาครัฐ (รุ่งอรุณ คมหมู่, 2550) ศึกษาการบริหารจัดการขยะโดยการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐและชุมชน เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามี ส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะ ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อคน ครัวเรือน และองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะ เช่น การคัดแยกพลาสติก ขวดแก้ว โฟม เศษอาหาร และเศษผัก ออกจากกัน เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมีความสะดวก รวดเร็วขึ้น ประชาชนเป็นส่วนสำคัญในการบริหารจัดการขยะ

จากการสัมภาษณ์ นายกิมหวย แพทย์รักษา ประชาชนผู้ที่อยู่ในพื้นที่ใกล้ศูนย์กำจัดขยะ แบบครบวงจร ชาวบ้านตำบลน้ำคอก อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กล่าวว่า

“รู้สึกมีความกังวลเกี่ยวกับปัญหาขยะที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนของตนเอง เนื่องจากชุมชน และบ้านพักของตนเองอยู่ใกล้ศูนย์กำจัดขยะ ซึ่งแต่ละวันจะมีขยะจากท้องถิ่นอื่นๆ เข้ามา ทิ้ง ทำให้กลิ่นของขยะส่งกลิ่นเหม็นเข้ามายังชุมชนที่ตนพักอาศัย ส่งผลกระทบต่อระบบ นิเวศน์ สิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว จนองค์การบริหารส่วน จังหวัดระยอง โดยนายปิยะ ปิตุเตชะ เข้ามาทำความเข้าใจ ชี้แจงว่า การบริหารจัดการขยะ เป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน และได้เข้ามาทำงานร่วมกันกับองค์การ บริหารส่วนจังหวัดระยอง โดยทำหน้าที่ในการตรวจสอบและเป็นหู เป็นตา เพื่อแจ้งเตือน ให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง หากพบพื้นที่ที่ทำให้เกิดปัญหาจะแจ้งให้ เจ้าหน้าที่เข้าไปดำเนินการแก้ไข เช่น หากพบขยะที่ส่งกลิ่นเหม็น และน้ำเสียจากขยะไหล ลงสู่แหล่งน้ำ จะรีบแจ้งให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองให้ส่งเจ้าหน้าที่เข้ามา ดำเนินการแก้ไขทันที ปัจจุบันศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยองสามารถ ดำเนินการแก้ไขได้เป็นอย่างดี จึงคลายความกังวล” (กิมหวย แพทย์รักษา, การสื่อสารส่วน บุคคล, 11 พฤศจิกายน 2563)

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ภาคประชาชนเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด ระยอง สามารถบริหารจัดการขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนเนื่องจากภาคประชาชนได้เข้ามา มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

(สรเนตร อารี โสภณพิเชฐ, 2550) การมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันให้เกิดความสำเร็จ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (รุ่งอรุณ คมหมู่, 2550) การบริหารจัดการขยะโดยการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐและชุมชน เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะร่วมกันและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน ให้สามารถบริหารจัดการขยะในพื้นที่ได้สะดวกขึ้น โดยมีประชาชนเป็นเครือข่าย (Sounder,1993) ของการทำงานร่วมกันแบบเป็นทางการ

การกำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

การกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะให้เกิดความยั่งยืน หลังจากที่ได้รับมอบหมายให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองดำเนินการจัดการปัญหาขยะของจังหวัดระยอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีการกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการขยะ ตามลำดับ ดังนี้

1) เมื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานหลักของการบริหารจัดการขยะ จึงเริ่มศึกษาเพื่อก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร จังหวัดระยอง แต่การที่จะทำให้การบริหารจัดการขยะเกิดความยั่งยืนจำเป็นต้องมีการศึกษาหาแนวทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จำลอง โพธิ์บุญ (2551ก) ในเรื่องของการกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการขยะอย่างชัดเจนตามแผนงาน โครงการที่ศึกษาไว้ และ จำลอง โพธิ์บุญ (2551ข) ในเรื่องของการกำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดการขยะอย่างชัดเจน ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการขยะและศึกษาจากหน่วยงานวิชาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่มีความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อประเมินความเป็นไปได้ของโครงการศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร จังหวัดระยอง

2) หน่วยงานที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเลือกที่จะให้ศึกษาถึงความเป็นไปได้ของการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยอง คือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาพลังงานและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและมีความรู้ด้านการจัดการพลังงานในรูปแบบต่างๆ เช่น การแปลงพลังงานจากขยะให้เป็นพลังงานไฟฟ้า เป็นต้น เป็นข้อกำหนดที่องค์การบริหาร

ส่วนจังหวัดระยองต้องการให้แปลงขยะเป็นพลังงานไฟฟ้าในขั้นตอนต่อไปหลังจากที่สามารถกำจัดขยะในจังหวัดระยองมีความสำเร็จในระยะแรกแล้ว

3) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ได้ขอความร่วมมือให้หน่วยงานทุกภาคส่วนในจังหวัดระยอง ได้แก่ กรมควบคุมมลพิษ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประจำจังหวัดระยอง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 68 แห่ง และหน่วยงานในจังหวัดระยองให้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะ โดยเชิญผู้นำหน่วยงานในจังหวัดระยองให้เข้ามาเป็นคณะกรรมการบริหารจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

4) เมื่อมีผลการศึกษา มีวิธีการบริหารจัดการขยะอย่างเหมาะสมและมีคณะกรรมการบริหารจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจึงดำเนินการตามแผนงาน โครงการที่ขอรับการสนับสนุนแผนงานจัดการคุณภาพ สิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด (การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในระดับจังหวัด) เพื่อให้ระดับจังหวัดนำเสนองบประมาณสนับสนุนจากระดับประเทศ ต่อไป

5) เมื่องบประมาณที่ขอรับการสนับสนุนได้รับการอนุมัติงบประมาณ จึงดำเนินการก่อนก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยอง โดยแบ่งแผนงาน โครงการของศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ก่อสร้างระบบพื้นฐานของศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร เช่น ก่อสร้างอาคาร ติดตั้งเครื่องคัดแยกขยะและหลุมสำหรับฝังกลบขยะ ระยะที่ 2 ขยายอาคารคัดแยกขยะ ขยายหลุมฝังกลบขยะให้ถูกหลักสุขาภิบาลและก่อสร้างระบบผลิตปุ๋ย ระยะที่ 3 ระบบแปลงขยะให้เป็นพลังงานไฟฟ้า ปัจจุบันอยู่ระหว่างกำลังดำเนินการก่อสร้างคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2568

การดำเนินขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ตามแผนงานของการบริหารจัดการขยะ จนประสบความสำเร็จ จะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมียุทธศาสตร์ของการบริหารจัดการขยะอย่างมีขั้นตอนตามแนวทางที่ได้ศึกษาไว้ ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีแนวทางของการจัดทำยุทธศาสตร์การทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะ อย่างยั่งยืน (เรวัตร์ชาติวิศิษฐ์, 2539) ประสบผลสำเร็จ ดังนี้

1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีการศึกษาวิธีการกำจัดขยะ วิเคราะห์ปัญหาขยะ การเก็บขนขยะ ปัญหาสถานที่ของการกำจัดขยะ และค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง อย่างมีเป้าหมายตามแผนงาน โครงการที่ผ่านมา และการจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงานเป็นข้อมูลทางกายภาพทำให้ทราบว่าขยะในจังหวัดระยองมีปริมาณเท่าไร ซึ่งเป็นรากฐานของการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยอง จึงทำให้ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการขยะจังหวัดระยองมีประสิทธิภาพ

2) การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยอง โดยมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เป็นหน่วยงานหลักและประสานการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะ ทำให้ไม่เกิดปัญหาการทำงานที่ซ้ำซ้อน มีหน่วยงานรับผิดชอบหลักสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (จำลอง โพธิ์บุญ, 2551 ก) ในการกำหนดผู้รับผิดชอบ แผนงานและโครงการ การจัดสรรงบประมาณ และการติดตามการประเมินผล เช่นเดียวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองที่มีการกำหนดแผนงาน โครงการ การของบประมาณ สนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ เช่น จากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรมปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น รวมถึงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยอง จนกระทั่งสุดท้าย เป็นการประเมินผลการบริหารจัดการขยะว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด จนสามารถต่อยอดด้วยการแปลงขยะให้เป็นพลังงานไฟฟ้า ซึ่งเป็นประโยชน์ที่ได้จากขยะ ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองสามารถที่จะบริหารจัดการขยะได้อย่างยั่งยืน

3) การกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ในปีต่อๆ ไปหลังจากที่มีการบริหารจัดการขยะในระยะแรก ๆ แล้ว องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจะมีการทบทวนงบประมาณในการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองว่ามีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่ม หรือลดงบประมาณหรือไม่อย่างไร แต่ที่ผ่านมาองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีการกำหนดยุทธศาสตร์ที่จะเพิ่มศักยภาพของการบริหารจัดการขยะ อย่างต่อเนื่องหลังจากที่การบริหารจัดการขยะระยะที่ 1 และระยะที่ 2 สำเร็จแล้ว เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการขยะจังหวัดระยองอย่างยั่งยืน ในระยะที่ 3 หรือระยะต่อไป

ยุทธศาสตร์ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองนำมาใช้ในการบริหารจัดการขยะ เป็นยุทธศาสตร์ที่มีความต่อเนื่องกันมาตลอดทุกปี ซึ่งจะเป็นกรอบในการกำหนดการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน

กระบวนการที่กล่าวมาเป็นยุทธศาสตร์ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองนำมาใช้ในการทำงานร่วมกันกับภาคส่วนอื่น ๆ

ยุทธศาสตร์การทำงานร่วมกันในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในปัจจุบัน

ปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้กำหนดยุทธศาสตร์ของการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะร่วมกับภาคส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นยุทธศาสตร์ที่มีความเหมาะสมเนื่องจากการสร้างพันธมิตร (NNCO, 2005) จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีความรู้หลากหลาย ที่สำคัญองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง สาเหตุ เพราะ องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการขยะ ทำให้ไม่สามารถที่จะบริหารจัดการได้เพียงหน่วยงานเดียวดังที่กล่าวมาแล้ว จึงต้องอาศัยหน่วยงานอื่นให้เข้ามาทำงานร่วมกัน (วุฒิสถิติ โภชนากุล, 2554) หรือแม้กระทั่งงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองก็ต้องขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานส่วนกลางเช่นกัน สำหรับงบประมาณที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเพียงอย่างเดียวก็ไม่เพียงพอที่จะบริหารจัดการขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจึงต้องหาหนทางเพื่อที่จะของบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ (พิสิษฐ์ เทพไกรวัล, 2554) มาใช้ในการบริหารจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน เช่น ขอรับการสนับสนุนจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรมการปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น

หลักการการทำงานร่วมกันขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกับภาคส่วนอื่นๆ ในการบริหารจัดการขยะที่ผ่านมา มีบางหน่วยงานที่ปฏิเสธการเข้าร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เนื่องจากหน่วยงานที่ไม่ได้เข้าร่วมเกรงว่าจะเป็นการเพิ่มภาระให้กับหน่วยงาน ซึ่งเวลาปกติของการปฏิบัติงานก็มีภาระมากอยู่แล้ว ประการสำคัญหน่วยงานดังกล่าวมองว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีหน้าที่ที่ต้องบริหารจัดการขยะอยู่แล้ว จึงไม่ขอเพิ่มภาระเพิ่ม ปล่อยให้เป็นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองอย่างเดียวจะดีกว่า

การบริหารจัดการขยะที่ผ่านมาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ถึงแม้ว่าจะมีหน่วยงานหลายๆ หน่วยงานในจังหวัดระยองเข้ามาทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะ แต่ก็ยังมีหน่วยงานบางหน่วยงานที่ยังไม่เห็นด้วยกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจากประเด็นความ

ร่วมมือของการทำงานร่วมกัน โดยหน่วยงานที่ปฏิเสธความร่วมมือเข้ามาทำงานร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เป็นเพราะภารกิจที่แต่ละหน่วยงานรับผิดชอบมีความแตกต่างกัน กฎหมายที่รองรับการปฏิบัติงานแต่ละหน่วยงานก็มีความแตกต่างกัน บางครั้งหน่วยงานดังกล่าวจะต้องรอการตัดสินใจจากหน่วยงานส่วนกลางเสียก่อน ทำให้เกิดความล่าช้าในการทำงานร่วมกัน จึงทำให้หน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดระยองบางหน่วยงานไม่สามารถที่จะมามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง และองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองก็ไม่สามารถที่จะบังคับให้หน่วยงานบางหน่วยงานเข้ามาทำงานร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้ จึงทำให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ยังไม่มีความชัดเจนของการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดระยอง หากองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองต้องการที่จะให้หน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ ในจังหวัดระยองเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะ องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจะต้องกำหนดยุทธศาสตร์การทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะอย่างชัดเจน เพื่อให้ทุกหน่วยงานได้รับทราบแนวทางของการปฏิบัติการบริหารจัดการขยะและความร่วมมือของแต่ละหน่วยงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองอย่างชัดเจน โดยถือว่าการบริหารจัดการขยะเป็นหน้าที่ของทุกหน่วยงานที่จะต้องปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของจังหวัดระยองเป็นที่ตั้ง

การบริหารจัดการขยะที่ผ่านมาประสบความสำเร็จ ดังที่กล่าวมา ส่วนใหญ่เป็นเพราะภาวะผู้นำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองทำให้เกิดความร่วมมือในการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะ และความต่อเนื่องทางการเมืองของผู้นำองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองสามารถบริหารจัดการขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องมาถึงปัจจุบัน แต่หากในอนาคตองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีการเปลี่ยนแปลงผู้นำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง อาจจะทำให้แนวทางของการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีการเปลี่ยนแปลงก็เป็นได้ จะทำให้แนวทางปฏิบัติของการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองที่ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องต้องหยุดชะงัก และมาเริ่มต้นจัดทำโครงการบริหารจัดการขยะกันใหม่

ดังนั้น แนวทางที่จะทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองสามารถบริหารจัดการขยะได้อย่างยั่งยืน คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองต้องกำหนดยุทธศาสตร์ความร่วมมือในการบริหารจัดการขยะ อย่างชัดเจน เช่น หน่วยงานในจังหวัดระยองทุกแห่งจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง หรือหน่วยงานทุกหน่วยงานในจังหวัดระยอง

จะต้องปฏิบัติตามแนวทางที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกำหนดเท่านั้น โดยออกเป็นกฎหมาย หรือระเบียบของจังหวัดระยอง ในการบังคับซึ่งจะทำให้หน่วยงานทุกหน่วยงานในจังหวัดระยอง จะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยถือกฎหมายหรือระเบียบดังกล่าวให้เป็น ยุทธศาสตร์ของการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ถึงแม้ว่าจะมีการ เปลี่ยนแปลงผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในอนาคตก็ตาม แต่ยุทธศาสตร์การ ทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองก็ยังคงที่จะต้องปฏิบัติ ต่อไป

เมื่อเปรียบเทียบกับการบริหารจัดการขยะที่ผ่านมา การบริหารจัดการขยะของแต่ละ หน่วยงาน หรือของแต่ละองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยองที่เป็นการบริหารจัดการขยะ แบบต่างหน่วยงานต่างบริหารจัดการขยะกันเอง ทำให้เกิดปัญหาการบริหารจัดการขยะของแต่ละ หน่วยงาน เช่น ไม่มีที่ทิ้งขยะ ขยะไม่สามารถเก็บขนได้ทันในแต่ละวัน ทำให้เกิดมลพิษ ส่งผล กระทบต่อประชาชน เพราะไม่มีหลักการบริหารจัดการขยะอย่างถูกต้อง และไม่มีหน่วยงานหลัก ของการบริหารจัดการขยะอย่างเป็นทางการ จนในที่สุด องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้เข้ามา ดำเนินงานการบริหารจัดการขยะอย่างเป็นทางการ สามารถบริหารจัดการขยะได้อย่างยั่งยืนมาถึง ปัจจุบัน

จากการสัมภาษณ์ นายอรุณ อิศรวิชิตชัยกุล ผู้อำนวยการกองทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง กล่าวว่า

“.....การทำงานร่วมกันขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะ กับภาคส่วนอื่น ๆ มีบางหน่วยงานที่ไม่เข้าร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เพราะเกรงจะทำให้เสียเวลาของการทำงานในหน่วยงานของตนเอง ซึ่งหน่วยงานของ ตนเองก็มีภาระมากอยู่แล้ว จึงไม่อยากจะร่วมงานกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง และเกรงว่าหน่วยงานของตนเองจะต้องตัดงบประมาณบางส่วนมาเพื่อสนับสนุนการ ทำงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง จึงไม่ขอเข้าร่วมงานกับองค์การบริหารส่วน จังหวัดระยอง” (อรุณ อิศรวิชิตชัยกุล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 พฤศจิกายน 2563)

ผู้วิจัย เห็นว่า การที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองถูกปฏิเสธจากหน่วยงานบาง หน่วยงาน แต่ก็ยังทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองสามารถบริหารจัดการขยะได้อย่าง

ต่อเนื่องเป็นเพราะผู้นำที่มีความตั้งใจ (พิสิฐ เทพไกรวัล, 2554)ที่จะแก้ไขปัญหาขยะ และการให้หน่วยงานอื่นๆได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองก็เพื่อสร้างกิจกรรมการทำงานร่วมกัน และให้เกิดริชชิงกันและกัน ดังนั้น เพื่อให้หน่วยงานบางหน่วยงานมีความเข้าใจการติดต่อสื่อสารระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกับหน่วยงานอื่นๆ จะต้องอธิบายเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะ

นอกจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจะมีการกำหนดยุทธศาสตร์การทำงาน ร่วมกันในการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืนแล้ว องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ยังมีการวิเคราะห์ (SWOT Analysis) จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ที่จะนำมาวิเคราะห์การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ดังนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงการวิเคราะห์การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน(Weaknesses)
1) อบจ.ระยอง เปลี่ยนแปลงผู้นำน้อย สามารถบริหารงานได้อย่างต่อเนื่อง	1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ขาดบุคลากรที่มีความชำนาญตรงกับความต้องการ เช่น ขาดบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะ
2) อบจ.ระยอง ผู้นำกว้างขวาง ผลงานเป็นที่ประจักษ์ของ ประชาชน จึงได้รับการสนับสนุนจากประชาชน ผู้นำท้องถิ่น และหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดระยอง	2) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองขาดความต่อเนื่องใน การบริหารงาน เช่น รัฐบาลปรับเปลี่ยนนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นในแต่ละยุคสมัย และการเกิดปฏิวัติรัฐประหาร
3) อบจ.ระยอง มีความสัมพันธ์กับนักการเมืองและผู้บริหาร เป็นเครือข่ายนักการเมืองทำให้สามารถของงบประมาณไปพัฒนาจังหวัดระยองได้อย่างสะดวก	3) งบประมาณที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีอยู่อย่างจำกัด ถ้าไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองไม่สามารถบริหารจัดการขยะได้ ตามความต้องการของประชาชนในคราวเดียวกันได้อย่างเพียงพอ
4) จังหวัดระยองเป็นแหล่งเงินทุนเป็นเทคนิคอุตสาหกรรม อบจ.ระยอง สามารถเก็บรายได้เป็นจำนวนมากในแต่ละปี ทำให้จัดสรรงบประมาณไปพัฒนาและแก้ไขปัญหาได้อย่าง รวดเร็ว	

ตารางที่ 4.5 แสดงการวิเคราะห์การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน(Weaknesses)
<p>5) จังหวัดระยองมีทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวที่ สมบูรณ์และหลากหลาย สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว และสร้าง รายได้ให้กับจังหวัดระยอง</p> <p>6) อบจ.ระยองมีรายได้จากเงินอุดหนุนและภาษีเข้า อบจ. โดยตรงผู้บริหารท้องถิ่นสามารถจัดงบประมาณแก้ไขปัญหา ของประชาชนได้ โดยตรง ทำให้ อบจ. ระยอง ดำเนินงานได้ สะดวก และคล่องตัว</p>	
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<p>1) นโยบายและวาระแห่งชาติเป็นแนวทางปฏิบัติที่ส่งเสริมให้ อบจ.ระยอง เป็นหน่วยงานส่วนท้องถิ่นของภาคตะวันออกเป็นตัวอย่างการจัดการขยะอย่างยั่งยืน</p> <p>2) รัฐบาลปัจจุบันมีนโยบายจะสนับสนุนงบประมาณในการบริหารจัดการขยะให้กับ อบจ.ระยอง เป็นโอกาสที่จะทำให้ อบจ.ระยองบริหารจัดการขยะได้อย่างยั่งยืน และนโยบายรัฐบาล เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2562 พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีเป็นประธานในการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ครั้งที่ 11/2562 ให้จังหวัดระยองเป็นต้นแบบการจัดการขยะ</p>	<p>1) ประเทศไทยขาดเสถียรภาพทางการเมือง ทำให้นักลงทุนขาดความเชื่อมั่นไม่ยอมมาลงทุน</p> <p>2) ระเบียบ กฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขาดความยืดหยุ่น ไม่เอื้อให้เกิดการแข่งขันอย่างเสรีในการบริหารจัดการขยะ รวมถึงกฎหมายที่รองรับการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานไม่สามารถทำงานร่วมกันกับหน่วยงานอื่น ๆ ได้</p> <p>3) ทักษะคติของประชาชนมีการต่อต้านศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร และไม่ไว้วางใจเจ้าหน้าที่รัฐในการปฏิบัติงาน</p>

ตารางที่ 4.5 แสดงการวิเคราะห์การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง (ต่อ)

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<p>3) จังหวัดระยองเป็นแหล่งเงินทุน เนื่องจากเป็นแหล่งอุตสาหกรรมหลักของภาคตะวันออก ทำให้มีการเก็บภาษีเป็นรายได้ของจังหวัดระยองจำนวนมาก จึงเป็น โอกาสที่จะให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองนำงบประมาณมาพัฒนาจังหวัดระยองและบริหารจัดการขยะจังหวัดระยองได้อย่างยั่งยืน</p>	<p>4) จังหวัดระยองประชาชนส่วนใหญ่เป็นประชาชนแฝงที่เข้ามาหางานทำไม่ให้ความร่วมมือในการบริหารจัดการขยะกับส่วนท้องถิ่น เพราะถือเป็นหน้าที่และประชาชนบางส่วนเห็นว่า อบจ.ระยอง มีการจัดการขยะที่ปลายทางอยู่แล้วจึงคิดว่าไม่จำเป็นต้องคัดแยกขยะจากต้นทางอีก</p>
<p>4) อบจ.ระยอง อาศัยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 และ 12 รองรับการดำเนินงานของ อบจ.ระยอง ซึ่งมี พ.ร.บ. กำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ใช้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและข้อกำหนดสำหรับการพัฒนาจังหวัดและการจัดการ ระบบสาธารณะ จึงเป็น โอกาสที่จะให้ อบจ.ระยองบริหารจัดการขยะได้อย่างยั่งยืน</p>	<p>5) เครื่องมือ อปท.ในจังหวัดระยอง ยังไม่มีการบูรณาการของการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะอย่างจริงจัง</p> <p>6) การเมืองในระบบอุปถัมภ์ระหว่างเครือข่ายกับผู้บริหาร อปท.ต่าง ๆ ในจังหวัดระยอง</p> <p>7) หน่วยงานภาครัฐในจังหวัดระยองเห็นว่าการบริหารจัดการขยะเป็นหน้าที่หลักของ อบจ.ระยอง จึงไม่ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐด้วยกัน และเกรงว่าหากให้ความร่วมมือจะทำให้หน่วยงานของตนเองมีภาระเพิ่มและเสียงบประมาณเพิ่มขึ้นอีก</p>

ที่มา : ผู้วิจัย, 2564

จากการวิเคราะห์และประเมินผลการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง (SWOT Analysis) พบว่า สภาพแวดล้อมภายในขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานบริหารจัดการขยะได้อย่างยั่งยืนภายใต้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ซึ่งเป็นจุดแข็งที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองสามารถนำมาเป็นยุทธศาสตร์ของการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะ และจากสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกำลังเผชิญกับอุปสรรคที่ทำให้้องค์การบริหารส่วน

จังหวัดระยองไม่สามารถดำเนินการบริหารจัดการขยะได้อย่างต่อเนื่อง การเมืองภายในประเทศขาดเสถียรภาพ กฎหมายรองรับการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ไม่ยืดหยุ่น ประชาชนมีทัศนคติต่อต้านศูนย์กำจัดขยะ อุปสรรคดังกล่าวทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองต้องหาทางป้องกันและเลือกยุทธศาสตร์ที่จะใช้เป็นแนวทางของการทำงานในการบริหารจัดการขยะ ซึ่งแนวทางที่มีความเหมาะสมในการจัดอุปสรรคขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะคือการนำเอายุทธศาสตร์ของการทำงานร่วมกัน มาเป็นกรอบในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเพื่อให้การบริหารจัดการขยะมีประสิทธิภาพและยั่งยืนสอดคล้องกับ (อนุสรณสาวิงษ์, 2555) ที่ใช้การวิเคราะห์ SWOT Analysis เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบยุทธศาสตร์การบริหารจัดการขยะของเกาะกูด ซึ่งการวิเคราะห์ทำให้ทราบสถานการณ์ เพื่อให้ผู้บริหารขององค์กรทราบ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ทำให้ทราบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองดำเนินการบริหารจัดการขยะเป็นอย่างไร ยังมีประสิทธิภาพอยู่หรือไม่ มีอะไรที่ต้องปรับปรุงยุทธศาสตร์ของการบริหารจัดการขยะให้เกิดประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

จากการสัมภาษณ์นายสุริยา แสงทอง รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง รักษาการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง กล่าวว่า

“จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ดำเนินการบริหารจัดการขยะจังหวัดระยองเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะจัดสรรงบประมาณให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง แต่ก็ยังไม่เพียงพอในการบริหารจัดการขยะจังหวัดระยอง และการจัดการขยะจังหวัดระยองไม่สามารถที่จะเก็บค่าบริการแพงเหมือนภาคเอกชนได้ เพราะองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองไม่ต้องการกำไรจากหน่วยงานรัฐด้วยกันเอง บางครั้งการขอรับงบประมาณจากรัฐบาลส่วนกลางในอัตราที่คิดว่าเพียงพอต่อการจัดการขยะแล้วแต่ไม่เพียงพอ รวมถึงความไม่พร้อมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เนื่องจากบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองไม่มีความรู้ด้านการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม เพราะการจัดการขยะต้องใช้เทคนิคในการดำเนินงานขั้นสูง รวมถึงผลกระทบจากปัจจัยต่างๆ ที่ผ่านมามีให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองต้องมีการทบทวนว่าการบริหารจัดการขยะที่ผ่านมามีสิ่งใดบ้างที่ต้องปรับปรุง และระบบการทำงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองยังมีประสิทธิภาพอยู่หรือไม่ หรือมีจุดใดที่ต้องปรับปรุง การวิเคราะห์กระบวนการดังกล่าวจะทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด

ระของสามารถนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองต่อไป” (สุริยา แสงทอง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 พฤศจิกายน 2563)

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ข้อจำกัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการดำเนินงานจัดการสิ่งแวดล้อมตามที่กำหนดไว้ในการบริหารจัดการขยะ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคสอดคล้องกับ (อนุสรฯ สิวังชัย, 2555) ที่กล่าวว่า การวิเคราะห์ SWOT เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การจัดการขยะ และกรณีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีข้อจำกัดในการจัดการขยะด้านงบประมาณ ด้านขาดบุคลากร และด้านเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการจัดการขยะ และแนวคิดที่จะให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืน จังหวัดระยองได้ประโยชน์ ประชาชนมีความพึงพอใจ และมีต้นทุนที่เหมาะสมจากการดำเนินงานในการบริหารจัดการขยะอย่างแท้จริง ดังนั้น การทำงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกับภาคส่วนอื่นๆ ในการบริหารจัดการขยะดังกล่าว เป็นยุทธศาสตร์ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ยึดหลักของการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะโดยทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีความหมายร่วมกันอย่างชัดเจน เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองนำมาเป็นยุทธศาสตร์ของการทำงานร่วมกัน ในการบริหารจัดการขยะจนประสบความสำเร็จสามารถบริหารจัดการขยะได้อย่างยั่งยืน

4.7 สรุป

การทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง หลังจากที่ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานหลักของการบริหารจัดการขยะ จังหวัดระยองจึงเริ่มศึกษาวิธีการกำจัดขยะอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการว่าจ้างให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ศึกษาวิจัยปัญหาขยะที่เกิดขึ้นในจังหวัดระยอง เช่น ประเภทของขยะ วิธีการกำจัดขยะ เทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ในการกำจัดขยะ และวิเคราะห์ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นหลังจากที่มีการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร จังหวัดระยอง จนสามารถสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรเสร็จใน ปี 2551 และทำการเปิดรับขยะจากส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ในจังหวัดระยอง ในเดือน พฤศจิกายน ปี 2551 เป็นต้นมา

วิธีการกำจัดขยะของจังหวัดระยองในอดีตที่ผ่านมา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้วิธีการกำจัดขยะแบบขุดหลุมแล้วฝังกลบ จนหลุมฝังกลบของแต่ละท้องถิ่นเต็ม จนไม่มีที่จะทิ้งขยะ

ประกอบกับที่ดินมีราคาแพงขึ้น ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีหลุมฝังกลบขยะ องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง จึงแก้ไขปัญหาโดยก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร จังหวัดระยองขึ้น มีวิธีการกำจัดขยะ ดังนี้

เมื่อมีขยะเข้ามาถึงที่ศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร จังหวัดระยอง ขั้นตอนแรกจะเป็นการคัดเลือกโดยคน เพื่อคัดเลือกรขยะที่นำไปใช้ใหม่ได้ ส่วนที่เหลือจะถูกส่งไปทำปุ๋ยหมัก เผาด้วยความร้อนสูง และขั้นตอนสุดท้ายคือนำขยะที่ไม่ต้องการไปฝังกลบ และในโครงการต่อไปองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีโครงการต่อยอดด้วยการนำขยะมาแปลงเป็นพลังงานไฟฟ้า เพื่อใช้ประโยชน์จากขยะให้มากที่สุด มีการร่วมลงทุนกับภาคเอกชน บริษัท โกลบอล เพาเวอร์ ซินเนอร์ยี จำกัด ปัจจุบันอยู่ระหว่างการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ คาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2568

หน่วยงานที่เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะจังหวัดระยอง ร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ได้แก่ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน่วยงานในจังหวัดระยอง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยองทุกแห่ง ให้เข้ามาเป็นคณะกรรมการร่วมกันในการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยอง

ยุทธศาสตร์ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองใช้ในการบริหารจัดการขยะ คือ ยุทธศาสตร์การทำงานร่วมกันกับภาคส่วนอื่นๆ โดยที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีการจัดทำแผนงานโครงการบริหารจัดการขยะ เพื่อนำเสนอแผนงานโครงการจัดหางบประมาณในการบริหารจัดการขยะ มีการวิเคราะห์ปัญหาขยะที่เกิดขึ้นในจังหวัดระยอง มีการเลือกหน่วยงานที่มีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมเข้ามาเป็นคณะทำงาน ขอความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ให้เข้ามาทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะ และดำเนินการตามโครงการที่ได้จัดทำตามแผนงานการศึกษาไว้ จนสามารถสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยองได้สำเร็จ สามารถกำจัดขยะที่เกิดขึ้นจังหวัดระยองได้ประมาณวันละ 500 ตัน/วัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง สามารถบริหารจัดการขยะได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยุทธศาสตร์ที่ดีแล้ว องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ยังมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองบริหารจัดการขยะได้อย่างยั่งยืน ได้แก่ ปัจจัยภาวะผู้นำ ปัจจัยทางการเมือง และปัจจัยการทำงานร่วมกัน ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึง จุดแข็ง และ โอกาส ที่

จะทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองสามารถบริหารจัดการขยะได้อย่างยั่งยืน และโอกาสที่ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองสามารถบริหารจัดการขยะได้อย่างยั่งยืนประการต่อมาคือ จังหวัดระยองเป็นแหล่งอุตสาหกรรม จึงสามารถที่จะจัดเก็บรายได้เป็นจำนวนมาก และรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้จังหวัดระยองเป็นจังหวัดตัวอย่างในการจัดการสิ่งแวดล้อมและขยะ จึงเป็นโอกาสที่จะทำให้รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการจัดการสิ่งแวดล้อมและขยะอีกทางหนึ่งขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง สำหรับจุดอ่อนและอุปสรรคขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะคือขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม งบประมาณไม่เพียงพอ ประชาชนมีทัศนคติต่อต้านศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร ขาดการบูรณาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะอย่างจริงจัง และประชาชนไม่มีความตระหนักในการจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจะต้องมีแนวทางในการป้องกันและปรับปรุงการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองต่อไป

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองและบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะ 2) ศึกษาปัจจัยความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืน 3) เสนอยุทธศาสตร์ความร่วมมือในการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกับภาคส่วนอื่น ๆ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการโดยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงานต่าง ๆ และศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะ หลังจากมีการจัดเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว สรุปผลวิจัย ดังนี้

5.1 การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง และบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะ

จากการศึกษา พบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร ของจังหวัดระยอง ตั้งอยู่ที่ หมู่ 3 ตำบลน้ำคอก อำเภอเมือง จังหวัดระยอง บนเนื้อที่ 129 ไร่ 3 งาน 10 ตารางวา เป็นสถานที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ในจังหวัดระยองจะต้องนำขยะมากำจัดที่ศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร จังหวัดระยอง และสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยองที่เกินกว่า 60 กิโลเมตร องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีการก่อสร้างสถานที่กำจัดขยะเพิ่มขึ้นอีกจำนวน 3 สถานี ได้แก่ อำเภอแกลง อำเภอปลวกแดง และอำเภอมอบตาพูด เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ นำขยะมาทิ้งยังสถานที่ที่กำหนด องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจะดำเนินการต่อโดยการเก็บขนขยะมากำจัดที่ศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยองต่อไป

วิธีการจัดการขยะของศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรจังหวัดระยอง เมื่อมีขยะเข้ามา จะมีการคัดแยกขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ คัดแยกขยะที่จะนำไปทำปุ๋ย และขยะที่ไม่สามารถใช้งานได้จะนำไปเผาด้วยความร้อนสูง และฝังกลบเป็นขั้นตอนสุดท้าย สามารถกำจัดขยะได้วันละประมาณ 500 ตัน/วัน

ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าสำหรับแปลงพลังงานขยะให้เป็น พลังงานไฟฟ้า โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองร่วมกับภาคเอกชน (บริษัท โกลบอล เพาเวอร์ ซินเนอร์ยี จำกัด) มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการกำจัดขยะให้เหลือศูนย์ เปอร์เซนต์ และใช้ประโยชน์จากขยะโดยการแปลงขยะให้เป็นพลังงานไฟฟ้า ปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการก่อสร้าง โรงไฟฟ้าพลังงานขยะซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จประมาณปี พ.ศ. 2568

จากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะ พบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีบทบาทของการบริหารจัดการขยะ ดังนี้

- 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เป็นหน่วยงานหลักของการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยอง
- 2) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ว่าจ้างมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาพลังงานและสิ่งแวดล้อม ด้วยงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เพื่อให้วิเคราะห์ปัญหาขยะที่เกิดขึ้นในจังหวัดระยอง เช่น ปริมาณขยะ ประเภทขยะ ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการขยะ และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร จังหวัดระยอง
- 3) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเป็นหน่วยหลักงานประสานและอำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการขยะกับภาคส่วนต่างๆ ได้แก่ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง กรมควบคุมมลพิษ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในจังหวัดระยอง เป็นต้น ให้เข้ามาเป็นคณะกรรมการร่วมกันในการบริหารจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

4) การทำงานร่วมกันจะแบ่งความรับผิดชอบตามความถนัดของหน่วยงาน จะทำให้การทำงานร่วมกันสามารถนำความเชี่ยวชาญมาสนับสนุนองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้

หน่วยงานที่เข้ามาทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง มีดังนี้

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง มีความชำนาญด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม จะเป็นหน่วยงานหลักของการสนับสนุนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมและสนับสนุนข้อมูลกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อม ให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

กรมควบคุมมลพิษมีความชำนาญด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเหมือนกับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง แต่มีอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้สำหรับการตรวจวัดคุณภาพอากาศ จะเป็นหน่วยงานหลักให้การสนับสนุน อุปกรณ์ เครื่องมือ ในการจัดการสิ่งแวดล้อม ให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในจังหวัดระยองจะต้องเข้ามารับทราบแนวทางของการบริหารจัดการขยะ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องนำขยะมาทิ้งที่ศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรหรือสถานที่ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกำหนดเท่านั้น เพื่อให้การจัดเก็บและขนถ่ายขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองที่จะดำเนินการต่อไปมีความสะดวก

องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง จะเป็นหน่วยงานหลักของการประสานความร่วมมือให้ทุกภาคส่วนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน ในการบริหารจัดการขยะพร้อมทั้งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการบริหารจัดการขยะทั้งหมด เช่น จัดหางบประมาณในการบริหารจัดการขยะ จัดหาหน่วยงานศึกษาวิเคราะห์ปัญหาขยะ และแผนงานแก้ไขปัญหาขยะที่จะกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จะนำไปสู่ยุทธศาสตร์ของการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองต่อไป

จากบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะ ทำให้เกิดโครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร จังหวัดระยอง นำไปสู่การบริหารจัดการขยะร่วมกันขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการ

ขยะให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ในจังหวัดระยอง และแก้ไขปัญหาขยะในภาพรวมของจังหวัดระยอง จนประสบความสำเร็จสามารถบริหารจัดการขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

5.2 ปัจจัยความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืน

จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ทำให้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการขยะ ดังนี้

1) ปัจจัยภาวะผู้นำ พบว่า ผู้นำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง นายปิยะ ปิตุเตชะ เป็นผู้มีจิตอาสา ชอบช่วยเหลือประชาชน มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล และมีแนวคิดมานานแล้วที่จะหาวิธีการกำจัดขยะเพื่อจังหวัดระยองให้ประสบความสำเร็จและเกิดความยั่งยืน

2) ปัจจัยทางการเมือง พบว่า จังหวัดระยองมีการเปลี่ยนแปลงผู้นำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดน้อยมากสามารถดำเนินงานบริหารจัดการ โครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับผู้นำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองอยู่ในครอบครัวของนักการเมืองระดับจังหวัดและระดับประเทศ การเมืองมีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการขยะ ซึ่งเกิดขึ้นจากทัศนคติของผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงทำให้สามารถที่จะหาช่องทางในการจัดหางบประมาณมาสนับสนุนการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยองได้ง่าย

3) ปัจจัยการทำงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกับภาคส่วนอื่น ๆ องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองสามารถที่จะประสานขอความร่วมมือให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในจังหวัดระยอง ให้เข้ามาทำงานร่วมกันในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วนหรือเป็นภาคีของการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองที่มีหน่วยงานทั้งระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น มีการทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน (MOU) ในการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองอย่างเป็นทางการ มีการทำงานร่วมกันในระดับองค์กร จนเป็นเครือข่ายภาคี เพื่อทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้รับทราบแนวทางการดำเนินงานการบริหารจัดการขยะอย่างชัดเจน

กระบวนการสำคัญในการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน พบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง มีกระบวนการดำเนินงานในการบริหารจัดการขยะ ดังนี้

1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองว่าจ้างหน่วยงานทางวิชาการที่มีความรู้ความชำนาญ วิเคราะห์ปัญหาขยะที่เกิดขึ้นของจังหวัดระยอง ผู้นำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนมุ่งมั่นที่จะเสียดุล ในการบริหารจัดการขยะ เช่น หาวิธีวิเคราะห์ประเภทขยะ วิธีกำจัดขยะอย่างมีประสิทธิภาพ เทคโนโลยีที่จะนำมากำจัดขยะ ปัญหาการเก็บขนขยะ และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นหลังจากที่ดำเนินการกำจัดขยะแล้ว

2) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเลือกหน่วยงานที่มีความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดและระดับประเทศ รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในจังหวัดระยอง ให้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการบริหารจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

3) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองดำเนินงานตามแผนงาน โครงการที่ได้ศึกษาไว้ และกำหนดแผนงานในปีต่อ ๆ ไป เพื่อจะได้ทราบว่า จะต้องลดหรือเพิ่มงบประมาณในการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองการกำหนดวิธีการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไข เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในด้านงบประมาณ ในการนำไปสู่การบริหารจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

4) ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้มีโครงการต่อยอดจากศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรให้เป็นโรงไฟฟ้าที่สามารถแปลงขยะให้เป็นพลังงานไฟฟ้า ปัจจุบันอยู่ระหว่างการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ คาดว่าจะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2568

5.3 ยุทธศาสตร์การทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองปัจจุบัน

การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ที่สามารถดำเนินงานได้มาอย่างต่อเนื่องจนประสบความสำเร็จ สามารถบริหารจัดการขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง มีการกำหนดยุทธศาสตร์การทำงานร่วมกัน ดังนี้

1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เป็นหน่วยงานที่ผิดชอบการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยองอย่างชัดเจน

2) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีการทำงานร่วมกัน กับหน่วยงานที่มีความรู้ ความชำนาญด้านสิ่งแวดล้อมสนับสนุนข้อมูล และเพื่อให้หน่วยงานด้านวิชาการศึกษา วิเคราะห์ปัญหาขยะที่เกิดขึ้นในจังหวัดระยอง พร้อมทั้งหาเทคโนโลยีที่นำมากำจัดขยะอย่างมีประสิทธิภาพ

3) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ให้เข้ามาเป็นคณะกรรมการบริหารจัดการขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเพื่อสร้างกิจกรรมร่วมกัน

4) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจัดหางบประมาณที่ใช้ในการบริหารจัดการขยะให้เหมาะสม เพียงพอ อย่างต่อเนื่องทุกๆ ปี เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของการทำงานร่วมกัน

5) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองดำเนินงานตามแผนงาน โครงการของการบริหารจัดการขยะตามที่ได้ศึกษาไว้ของหน่วยงานที่มีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและขยะ เช่น การจัดทำนโยบายบริหารจัดการขยะ การจัดสรร งบประมาณและการติดตามประเมินผลร่วมกันของทุกภาคส่วน ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรให้มี ความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ

6) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองส่งเสริมการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ตลอดจนให้สิทธิพิเศษกับภาคส่วนที่เข้ามาทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เช่น ลดค่ากำจัดขยะให้กับท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ศูนย์กำจัดขยะเพื่อแจ้งเตือนกรณีที่เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

5.4 อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการศึกษา แบ่งออกตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย คือ 1) ศึกษาการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง และบทบาทขององค์การบริหาร

ส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะ 2) ศึกษาปัจจัยความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืน ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

1) การบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง และบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะ พบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบการบริหารจัดการขยะ และ ตาม พรบ. องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 45 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องมีหน้าที่จัดทำกิจกรรมใด ๆ ที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ เช่นเดียวกับจังหวัดระยอง เมื่อเกิดปัญหาการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเข้ามารับหน้าที่ดำเนินการจัดการขยะ โดยการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เป็นการบังคับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในจังหวัดระยอง รับผิดชอบต่อการบริหารจัดการขยะและทิ้งขยะตามที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองกำหนด เพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการขยะขั้นตอนต่อไป องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เลือกลงหน่วยงานที่มีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม เพราะองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ให้เข้ามาสนับสนุนการในการบริหารจัดการขยะ เป็นการเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกนำเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการขยะกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง แนวคิดนี้สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (คู่มือการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัด, 2551) ที่เสนอให้ระบบบริหารของส่วนราชการเปิดโอกาสให้ภาคส่วนอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานกับอีกหน่วยงานหนึ่ง ตามนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินมาตรา 78 ที่รัฐต้องดำเนินการตามนโยบายแผ่นดิน ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ให้มีขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบชัดเจน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (พัชรวิไลโรต, 2552) ที่เสนอให้มีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานของภาครัฐที่เน้นการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ

การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ได้มีการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรของจังหวัดระยองขึ้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการขยะของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง ในรูปแบบอย่างเป็นทางการ และทำข้อตกลงร่วมกัน (MOU)กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะร่วมกัน

การทำงานร่วมกันและการทำข้อตกลงร่วมกันจะทำให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบแนวทางของการบริหารจัดการระยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองอย่างชัดเจน ทำให้การบริหารจัดการระยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเกิดความยั่งยืน กระบวนการดังกล่าวเป็นข้อตกลงที่ทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระยะของจังหวัดระยองเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันถือเป็นการสนับสนุนของทุกภาคส่วนในการรักษาสิ่งแวดล้อมโดยอาศัยความรู้ ของแต่ละหน่วยงานมาสนับสนุน ช่วยเหลือการทำงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง การทำงานร่วมกัน (พิสิฐ เทพไกรวัล, 2554) ได้เสนอองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การทำงานร่วมกัน จะนำไปสู่การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย จะต้องประกอบด้วย 1) ความพยายามที่จะทำงานร่วมกัน 2) การสื่อสารต้องมีประสิทธิภาพและแสดงความเคารพผู้อื่น 3) แสวงหาและสนับสนุนความเห็นร่วมกัน 4) ตั้งเป้าหมายและจัดลำดับความสำคัญร่วมกับผู้อื่น 5) การทำตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น จะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง มีการดำเนินงานของการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นไปตามผลการศึกษาของ (พิสิฐ เทพไกรวัล, 2554) โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีการทำงานร่วมกันกับภาคส่วนอื่นๆ ในจังหวัดระยอง โดยมีการทำข้อตกลงร่วมกันในการบริหารจัดการระยะ เป็นการให้สัญญาว่าจะทำตามสัญญาที่ได้ตกลงกันไว้ โดยทุกหน่วยงานมีเป้าหมายร่วมกันคือ การบริหารจัดการระยะมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองสร้างการทำงานร่วมกัน ใช้ทรัพยากรร่วมกันกับหน่วยงานที่เข้ามาทำงานร่วมกันซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีประโยชน์ในการทำงานร่วมกัน เช่น กรมควบคุมมลพิษ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง โดยใช้เครื่องมืออุปกรณ์และความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม (พิสิฐ เทพไกรวัล, 2554) เข้ามาสนับสนุนการทำงานร่วมกันขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการระยะ

บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการระยะ แนวคิดนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วุทธิศักดิ์ โภชนุกูล ที่เสนอแนวคิดการทำงานร่วมกัน ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นำไปสู่เป้าหมายร่วมกัน (วุทธิศักดิ์ โภชนุกูล, 2556) และสอดคล้องผลการศึกษาของ (จุฑามาศ สุวิมลเจริญ, 2555) ที่พบว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมไม่สามารถที่จะทำได้เพียงลำพังหน่วยงานเดียวจะต้องอาศัยหลายภาคส่วนให้เข้ามาทำงานร่วมกันจึงจะสามารถที่จะกำหนดแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมได้อย่างครอบคลุมและยั่งยืน

2) ปัจจัยความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืน พบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีการบริหารจัดการขยะอย่างต่อเนื่อง สามารถแก้ไขปัญหาขยะของจังหวัดระยองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนของการทำงานร่วมกันตามความถนัดของหน่วยงาน เพื่อนำมาสนับสนุนการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะจนประสบความสำเร็จ

ผู้นำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ได้รับการยอมรับ และได้รับความไว้วางใจจากประชาชน รวมถึงผู้นำมีความสัมพันธ์ทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ เป็นส่วนสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด ระยองสามารถที่จะบริหารโครงการต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง ในขณะที่เดียวกันผู้นำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองสามารถที่จะประสานความร่วมมือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะร่วมกัน จนรวมตัวกันเป็นเครือข่าย มีการทำงานร่วมกันอย่างเข้มแข็ง ส่งผลให้การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองประสบความสำเร็จ โดยมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเป็นหน่วยงานหลักของการทำงานร่วมกัน แนวคิดนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (เนตร์พัฒนา ยาวีราช, 2546) ที่เสนอว่าภาวะผู้นำ เป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างที่มีการทำงานร่วมกัน นำไปสู่เป้าหมายจนประสบความสำเร็จและสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (วิเชียร วิทยอุดม, 2550) และตามอำนาจหน้าที่อย่างเป็นทางการ ในการดำรงตำแหน่งที่ได้รับการยกย่องให้เป็นผู้นำโดยมีตำแหน่งรองรับอย่างเป็นทางการ และการสนับสนุนจากบุคคลที่ต้องการให้เป็นตัวแทนในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณเป้าหมาย

5.5 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

เพื่อให้การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเกิดความยั่งยืน องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ต้องปรับปรุงยุทธศาสตร์การทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง โดยให้ความสำคัญกับแนวทางต่อไปนี้

1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ควรใช้แนวทางการปรึกษาหารือ (Deliberative Approach) กับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดยุทธวิธีหรือแนวทางให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการกำจัดขยะของจังหวัดระยองโดยถือเป็นวาระแห่งจังหวัด (Provincial Agenda)

ที่ทุกภาคส่วนในจังหวัดระยองต้องร่วมมือกันเนื่องจากกระทบต่อคุณภาพชีวิตและการพัฒนาจังหวัดทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

2) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองต้องประชาสัมพันธ์ซึ่งเป็นหัวใจของการทำงานร่วมกัน ในการลดปริมาณขยะตั้งแต่ ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง เพื่อเป็นการสร้างประโยชน์จากขยะและเพิ่มรายได้ให้กับประชาชน จะทำให้ประชาชนตระหนักถึงประโยชน์ของขยะที่จะทิ้ง จะเป็นการลดปริมาณขยะตั้งแต่ต้นทาง ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองสามารถบริหารจัดการขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์

3) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง จะต้องปรับปรุงแก้ไข หาแนวทาง เพื่อมุ่งใจให้กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในจังหวัดระยอง ให้ร่วมมือกันในการบริหารจัดการขยะ ซึ่งจะเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง จะทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองสามารถนำไปปรับปรุงแนวทางของการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองให้เกิดความยั่งยืน

4) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองต้องให้สิทธิพิเศษกับหน่วยงานที่เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะ เช่น ลดค่ากำจัดขยะให้กับหน่วยงานที่ทำงานร่วมกัน เพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงานร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง หรือผู้ที่เข้ามาทำงาน ร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง สามารถแนะนำภาคส่วนต่างๆ ให้นำขยะมาทิ้งยังศูนย์กำจัดขยะ จะได้ค่าแนะนำตันละ 100 บาท เป็นต้น จะทำให้ขยะถูกบริหารจัดการอย่างเป็นระเบียบเกิดความสะดวกต่อการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในการกำจัดขยะต่อไป

5) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองต้องจัดเตรียมบุคลากรที่มีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม และ ขยะมารองรับการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เพื่อให้การบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเป็นไปอย่างบูรณาการ จะทำให้องค์การบริหารส่วน จังหวัดระยองมีบุคลากรครบทุกด้าน สามารถบริหารจัดการขยะได้อย่างยั่งยืน

6) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองต้องสร้างทัศนคติและเป็นตัวอย่างในการบริหารจัดการขยะอย่างจริงจังเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เห็นว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของจังหวัดระยองอย่างแท้จริง โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ทุกกรณี จะทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้รับความไว้วางใจจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สามารถบริหารจัดการขยะได้อย่างยั่งยืน

5.6 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ผู้วิจัยขอเสนอแนะ เพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

- 1) ควรศึกษาการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการขยะของจังหวัดระยองโดยหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม มีงบประมาณในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยตรง
- 2) ควรมีการศึกษาแนวทางของการบริหารจัดการขยะโดยหน่วยงานอื่น ๆ จากหน่วยงานอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จ เพื่อให้ได้แนวทางของการบริหารจัดการขยะที่มีความหลากหลาย ทั้งแนวคิด และวิธีการที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ตามยุคสมัย

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมมลพิษ. (2561). *สรุปสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2561*. สืบค้นจาก <http://air4thai.pcd.go.th/webV2/>.
- จำลอง โพธิ์บุญ. (2551ก). องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นกับการจัดการขยะที่ตีกรณีศึกษาเทศบาลตำบลเทพกระษัตรีจังหวัดภูเก็ต. *วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อม*, 4(1), 27-65.
- จำลอง โพธิ์บุญ. (2551ข). องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นกับการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี : ศึกษากรณีเทศบาลนครพิษณุโลก. *วารสารร่วมพฤษภ*, 3(4), 2-3.
- จุฑามาศ สุวิมลเจริญ. (2555). *กระบวนการสร้างพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในบริเวณรอยพระพุทธรูปบาทและรอบพระพุทธรูปหัตถ์ ห้วยหลวงแม่แอน* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ชัยยศ อิ่มสุวรรณ. (2543). *การพัฒนารูปแบบการศึกษาชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน* (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ชาญชัย อาจินสมอาจาร. (2550). *ทักษะภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ : มัลติมีเดียอินเตอร์เนชันเทคโนโลยี.
- ณัฐพันธ์ เจริญนันท์. (2551). *พฤติกรรมมองการณ์ไกล*. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2551). *คู่มือการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐระดับจังหวัด*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- ธีรภัทร แก้วจันทน์. (2543). *ความร่วมมือของเกษตรกรต่อการดำเนินงานจัดรูปที่ดินในรูปแบบประชาชนของจังหวัดสิงห์บุรี* (Unpublished Master's thesis). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2547). *การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง*. เชียงใหม่: สิริลักษณ์การพิมพ์.
- นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2547). *หลักกฎหมายปกครองเกี่ยวกับบริการสาธารณะ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2546). *ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ : บริษัทเซนทรัลเอ็กซ์พลอส. บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน). (2562). *ประวัติการสำรวจปิโตรเลียมในประเทศไทย*. สืบค้นจาก <https://www2.pttep.com/Energyliteracy/PTTEP/>
- บัญชา สิงห์คำป้อง. (2555). *รูปแบบการบริหารจัดการขยะของชุมชนมะขาม ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์. (2549). การพัฒนาที่ยั่งยืน ต้องอยู่บนพื้นฐานทรัพยากรของตนเอง. *วารสารเศรษฐกิจและสังคม*, 40(2), 27-65.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, กนกศักดิ์ แก้วเทพ และ กาญจนา แก้วเทพ. (2549). *วิถีใหม่แห่งการพัฒนา : วิธีวิทยาศาสตร์สังคมไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยชาติ ศิลปะสุวรรณ. (2557). ขยะมูลฝอยชุมชน ปัญหาใหญ่ที่ประเทศกำลังเผชิญ. *วารสาร วุฒิสภา*, 4 (7), 2-4.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์.(2550). *ผู้นำที่ดีไม่มีเสีย*. กรุงเทพฯ: อนิเมทกรุ๊ป.
- แผนปฏิบัติการประเทศไทยไร้ขยะตามแนวทางประชารัฐ ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559–2560). (2560). สืบค้น 9 มกราคม, 2564, จาก <https://www.ryt9.com/s/cabt/2513394>
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). (2560). สืบค้น 9 มกราคม, 2564, จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=6420&filename=develop_issue
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2524-2529). (2524). สืบค้น 9 มกราคม, 2564, จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_w3c/ewt_dl_link.php?filename=develop_issue&nid=3779
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549). (2545). สืบค้น 9 มกราคม, 2564, จาก <https://www.ryt9.com/s/nesd/145609>
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554). (2550). สืบค้น 9 มกราคม, 2564, จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=5747&filename=develop_issue
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). (2555). สืบค้น 9 มกราคม, 2564, จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=5748&filename=develop_issue
- แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะ (พ.ศ. 2559 - 2564). (2559). สืบค้น 9 มกราคม, 2564, จาก <https://www.pcd.go.th/publication/5061/>
- แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก พ.ศ. 2561-2564. (2561). สืบค้น 9 มกราคม, 2564, จาก <http://www.mner.go.th>
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2549). *การพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2540). *พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540*. เล่ม 114 ตอนที่ 62 ก หน้า 9 ประกาศใช้ 31 ตุลาคม 2540.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พฤติพงศ์ พิศาลวัชรินทร์. (2550). *กระบวนการจัดการเครือข่ายชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนกระบวนการนโยบายสาธารณะด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน กรณีศึกษาเครือข่ายลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- พัชรี สีโรรส. (2552). *ร่วมด้วยช่วยกันในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในรัฐศาสตร์* *ธรรมศาสตร์ 60 ปี/รัฐศาสตร์ 30 ปี (เล่ม 3)*. ปทุมธานี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิชชา เนตรธรรานนท์. (2540). *การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและเจ้าอาวาสที่มีต่อความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับวัด: กรณีศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพมหานครที่ใช้พื้นที่ของวัด* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- พิบูล ทีปะปาล. (2550). *พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พิมพ์.
- ปริยุดม วรรณพฤกษ์. (2555). *การปรับปรุงนโยบายการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศไทย* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, กรุงเทพฯ.
- พิสิฐ เทพไกรวัล. (2554). *การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- พิรยา วัชรโรทัย. (2556). *การจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเมืองแกลง จังหวัดระยอง* (Unpublished Master's thesis). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง พ.ศ. 2560-2563. (2560). สืบค้น 9 มกราคม, 2564, จาก <http://www.rayong-pao.go.th/home/blog/category/>
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. (2540). สืบค้น 9 มกราคม, 2564, จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2540/A/055/1.PDF>
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. (2550). สืบค้น 9 มกราคม, 2564, จาก <https://www.ombudsman.go.th/10/documents/law/Constitution2550.pdf>
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560). สืบค้น 9 มกราคม, 2564, จาก https://cdc.parliament.go.th/draftconstitution2/more_news.php?cid=87.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. เล่ม 116 ตอนที่ 114ก ประกาศใช้ 17 พฤศจิกายน 2542.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2545). พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน(ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545. เล่ม 119 ตอนที่ 99 ก หน้า 1 – 13 ประกาศใช้ 20 ธันวาคม 2545.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2546). พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. เล่ม 120 ตอนที่ 100 ก หน้า 1 – 16 ประกาศใช้ 9 ตุลาคม 2546.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2550). พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2550. เล่ม 124 ตอนที่ 55 ก หน้า 1- 15 ประกาศใช้ 19 กันยายน 2550.
- รุ่งอรุณ คมหมู่. (2550). การบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยการมีส่วนร่วมระหว่างรัฐและชุมชน : กรณีศึกษาเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฎ์. (2539). การบริหารองค์กรยุคใหม่. กรุงเทพฯ : ชรรมนิติ.
- วรรณา ประยุกต์วงศ์ และ ปารีณา ประยุกต์วงศ์. (2554). เป้าหมายของกำไร : คุณค่าแห่งความร่วมมือ. กรุงเทพฯ : แอ็คเซ็สคอมมูนิเคชั่น.
- วสุธร ตันวัฒนกุล. (2549). การพัฒนาแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ : พิมพ์ลักษณ์.
- วันวิสาข์ คงพิรุณ, สรัญญา ถีป้อม, และวิโรจน์ จันท. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะในหมู่บ้านโป่งปะ ตำบลแก่งโสภา อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก. วารสารวิชาการสาธารณสุข มหาวิทยาลัยนเรศวร, 26(2), 310-321.
- วิเชียร วิทญูตม. (2550). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธนัชชการพิมพ์.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2538). ทฤษฎีและเทคนิคปฏิบัติสำหรับยอดหัวหน้างาน. กรุงเทพฯ : เม็ดทรายพรีนติ้ง.
- วุทธิศักดิ์ โภชนนุกูล. (2556). การพัฒนาระบบฝึกหัดครูเชิงสมรรถนะผ่านการเรียนรู้ทางไกล โดยใช้เว็บเป็นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาสำหรับครูประจำการ (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, กรุงเทพฯ.
- วุทธิศักดิ์ โภชนนุกูล. (2554). กระบวนการทางนวัตกรรม. วารสารภาควิชาเทคโนโลยี, 23(92), 1

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ศรเนตร อารี โสภณพิเชฐ. (2550). *การพัฒนากลยุทธ์ความร่วมมือด้านการวิจัยทางสังคมศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ* (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ศรัณยพงศ์ เทียงธรรม. (2554). *Collaborative Marketing*. สืบค้นจาก http://marketeer.co.th/inside_detail.php?inside_id=4040
- ศศิพร แก้วพินิจ. (2551). *ความร่วมมือระหว่างประชาชนกับภาครัฐในการลดปริมาณขยะกรณีศึกษาเทศบาลนครเชียงใหม่* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. (2546). *การมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง. (2561). *โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก*. กรุงเทพฯ : มติชน.
- สาวิตรี โพธิวิหก และ สมเจตน์ เตรคุพ. (2526). ชายฝั่งทะเลตะวันออก: โอกาสใหม่สำหรับอุตสาหกรรม. *วารสารเศรษฐกิจและสังคม*, 20(3), 11-16.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี. (2535). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2535-2539*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนงานพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564)*. สืบค้นจาก <https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=intro>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.). (2561). สืบค้นจาก <https://www.opdc.go.th/content/ebook/NTY4>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2557). *คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2557*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2551). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.
- โสภารัตน์ จารุสมบัติ. (2546). *การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง. (2560). *โครงการทบทวนผลการศึกษาวิจัยความเหมาะสม, โครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจรจังหวัดระยอง*. ระยอง, องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง. (2561). *โครงการแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง (พ.ศ. 2561 – 2564)*. สืบค้นจาก <http://www.rayong-pao.go.th/home/blog/2019/06/06>
- อนุสรฯ สว่างชัย. (2555). *ยุทธศาสตร์การจัดการขยะเกาะภูเก็ต กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ภูเก็ต.
- อานัติ ติ้ปะปิตา. (2553). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิสระ สุวรรณ และ ปธาน สุวรรณมงคล. (2547). *แนวทางการจัดการความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์น้ำกั้ง.
- อุมาพร บุญเพชร. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา กับความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- Bardach, E. (1998). *Getting Agencies to Work Together: The Theory and Practice of Managerial Craftsmanship*. Washington, DC: Brookings Institution Press.
- Berquist, S.P. (Eds.). (1975). *New Webster's Dictionary of the English Language*. Delair Pub Co : Handy school. Retrieved from <https://www.merriam-webster.com>
- Brundtland Commission. (1987). *Our Common Future: Report of the World Commission on Environment and Development*. Retrieved from <http://www.un-documents.net/our-common-future.pdf>.
- Gupta, J. & Vegelin, C. (2016). Sustainable development goals and inclusive development. *International Environ Agreements*, 1(6), 433–448.
- Hodge, B. J., & Anthony, W.P. (1991). *Organization Theory: A Strategic Approach*. Boston: Allyn & Bacon.
- National Network for Collaboration: NNCO. (2005). *Collaboration Framework Addressing Community Capacity*. Retrieved from http://crs.uvm.edu/ncco*cd/index.html.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Piercy, N. & Giles, W. (1998). *SWOT Analysis*. Retrieved from <https://sites.google.com/site/winaik103/263-611/swot-analysis>
- Souder, W.E. (1993). Getting together: A State - of - the Art Review of the Challenges and Reward of Consortia. *International Journal of Technology Management*, 8(6-8), 784-801.
- UNESCO. (2005). *EFA global monitoring report: Understanding education quality*. Retrieved from http://www.unesco.org/education/gmr_download/chapter1.pdf.
- World Commission on Environment and Development. (1987). *Our common future*. Oxford, Great Britain : Oxford University Press.
- Yomi, N. (1991). *Environmental education for sustainable development: Synthesis of world environment day*. Glasgow, Scotland: Jordan hill College.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	ไพรัช ทับทิม
วัน เดือน ปีเกิด	31 มีนาคม 2512
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต, 2549 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, 2552 มหาวิทยาลัยรังสิต ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, 2564
ที่อยู่ปัจจุบัน	321 สำนักข่าวกรองแห่งชาติ ถนนพญาโลก แขวงจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งปัจจุบัน	หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านข่าวกรองทางสารสนเทศ และการสื่อสาร (I202C)
สถานที่ทำงาน	สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรีน